

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN MARDİN TÜRKÜLERİNE
YÖNELİK GÖRÜŞLERİ VE MARDİN TÜRKÜLERİNİN
MÜZİKAL ANALİZİ

Yüksek Lisans Tezi

Gülay ATAY

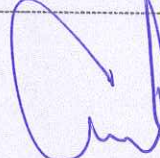
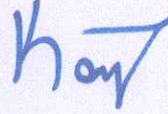
Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Erdem ÇAĞLAR

SAMSUN
2021

TEZ KABUL VE ONAYI

Gülay ATAY tarafından, Dr. Öğr. Üyesi Erdem ÇAĞLAR danışmanlığında hazırlanan İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşleri ve Mardin Türkülerinin Müzikal Analizi başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından 10.3.2021 tarihinde yapılan sınav sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı Soyadı Üniversitesi Ana Bilim/Ana Sanat Dalı	İmza	Sonuç
Başkan	Doç. Dr. Yakup Alper VARIŞ Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Erdem ÇAĞLAR Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Kaan ÖZTUTGAN Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Mimarlık Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, Müzik Anasanat Dalı		☒ Kabul ☐ Ret

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

ONAY
... / ... / ...
Prof. Dr. Ali BOLAT
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Hazırladığım yüksek lisans tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklarda gösterilenlerden oluştuğunu, enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 3. bölüm 9. maddesinde belirtilen durumlara aykırı davranılmadığını taahhüt ve beyan ederim.

İmza
07.01/2021
Gülay ATAY

TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI

Tez Başlığı: İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşleri ve Mardin Türkülerinin Müzikal Analizi.

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışması için şahsım tarafından 18/01/2021 tarihinde intihal tespit programından alınmış olan özgünlük raporu sonucunda;

Benzerlik oranı : % 12
Tek kaynak oranı : % 2 çıkmıştır.

İmza
07.10.4/2021

Dr. Öğr. Üyesi Erdem ÇAĞLAR

ÖZET

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN MARDİN TÜRKÜLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ VE MARDİN TÜRKÜLERİNİN MÜZİKAL ANALİZİ

Gülay ATAY

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Yüksek Lisans, Mart/2021

Danışman:Dr. Öğr. Üyesi Erdem ÇAĞLAR

Mardin birçok etnik unsuru içinde barındıran, birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, Türk kültürünün çeşitli zenginlikleriyle dolu önemli bir şehrimizdir. Dolayısıyla müzik yönünden de bu kültürel zenginliği içinde barındırır. Bu araştırmada Mardin türkülerinin müzikal analizinden yola çıkılarak ilköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerine yönelik görüşleri incelenmiştir. Araştırmada, Mardin türkülerinin makam ve usul özellikleri yönünden incelenmesi ve inceleme sonucunda ilköğretim öğrencilerinin yörelerine ait olan türkülere yönelik görüşlerinin neler olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 yılları arasında Mardin'in Midyat ilçesinde seçkisiz olarak seçilmiş MEB'e bağlı 3 ilköğretim kurumunun 7. sınıf düzeyinde öğrenim görmekte olan toplam 90 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma hem tekil hem de ilişkisel tarama modelinde bir çalışmadır. Veriler konu ile ilgili dökümanların incelenmesinin yanısıra çalışma grubunda yer alan 90 öğrencinin görüşlerine ulaşmak amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan anket aracılığıyla toplanmıştır. Eğitim durumu, cinsiyet, Mardin türkülerinin müzikal analizi değişkenleri arasındaki farklara bakılmıştır. Uygulama sonucunda veriler istatistiki yöntemlerle irdelenip değerlendirilmiştir. Mardin türküleri için oluşturulan veriler çalışma için kaynak oluşturabilecek gerekli nota, video, kitap, makale, tez, dergi, metot, bildiri gibi materyallerin taranmasıyla elde edilmiştir. Mardin türküleriyle ilgili yapılan kaynak taraması sonucunda her bir türkü makam ve usul yönünden ayrı ayrı incelenmiş ve yöre müziği hakkında çözümlene yapılmıştır. Elde edilen bulgular tablo ve grafiklerle gösterilip yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda ilköğretim öğrencilerinin yöre müziği ile ilgili eksikliklerinin olduğu tespit edilmiştir. Müzik dersinde Mardin türkülerine yer verilmemesi ve aile ortamlarında yöre müziğine ilgi duyulmamasının bu duruma neden olduğu düşünülmektedir. Elde edilen sonuçların müzik dersi işleyişine ve müzik dersi programının geliştirilmesine ve bu konu ile ilgili yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler : İlköğretim, müzik eğitimi, Mardin türküleri, Türk halk müziği, müzikal analiz.

ABSTRACT

PRIMARY SCHOOL STUDENTS' VIEW ON MARDİN FOLK SONGS AND MUSICAL ANALYSIS OF MARDİN FOLK SONGS

Gülay ATAY

Ondokuz Mayıs University

Institute of Graduate Studies

Master's Thesis, March/2021

Supervisor:Lecturer Dr. Erdem ÇAĞLAR

Mardin is an important city that has many ethnic elements, has hosted many civilizations, and is full of various riches of Turkish culture. Therefore, this contains cultural richness also in terms of music. In this research, by looking at the musical analysis of Mardin folk songs, primary school students' point of views on Mardin folk songs were examined. In this research, it was aimed to examine the Mardin folk songs in terms of mode and method and to determine what were the opinions of primary school students about folk songs belonging to their region, as a result of the examination. The study group of the research consists of 90 students who are studying at the 7th grade level of 3 elementary schools, which are affiliated to the Ministry of National Education, unelectedly selected in the Midyat district of Mardin between 2015-2016. The research is a study in both singular and relational scanning model. The data were collected through a questionnaire created by the researcher in order to reach the views of 90 students in the study group, besides examining the documents related to the subject. The differences between the educational background, gender musical analysis variables of Mardin songs were looked at. At the end of the practise, the results were analyzed and evaluated using statistical methods. The data created for Mardin songs were obtained by scanning the necessary notes, videos, books, articles, thesis, journals, methods and papers that could form the source for the study. As a result of the literature review about Mardin folk songs, each folk song was examined separately in terms of mode and method, and an analysis was made on indigenous music. The findings obtained were shown and interpreted with tables and graphics. As a result of the research, it was determined that primary school students have deficiencies related to local music. It is thought that the absence of Mardin folk songs in the music classes and the lack of interest in local music in family environments is thought to cause this situation. It is thought that the results obtained will contribute to the teaching of the music lesson and the development of the music lesson curriculum and the studies to be done on this subject.

Keywords: Primary education, music education, Mardin folk song, Turkish folk music, musical analysis.

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın hazırlanmasında bana yol gösteren, her türlü bilgi, birikim ve tecrübelerini benimle paylaşan ve anlayışıyla beni destekleyen tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Erdem ÇAĞLAR'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim hayatım boyunca benden desteklerini esirgemeyen, bugünlere gelebilmem için maddi manevi her türlü imkânı sağlayan başta sevgili annem Havva ATAY ve sevgili babam Osman ATAY olmak üzere koşulsuz sevgilerini her zaman hissettiğim sevgili ablalarım Sevilay ENGİN ve Gülcihan BENLİ'ye en derin teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmamda fikir ve destek konusunda yardımlarını esirgemeyen Midyat'taki değerli öğretmen arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

SİMGELER VE KISALTMALAR	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	ix
TABLOLAR DİZİNİ.....	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	3
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.2.1. Alt Problemler.....	4
1.3. Araştırmanın Amacı.....	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Araştırmanın Sayıltıları.....	4
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.7. Tanımlar.....	5
1.8. İlgili Yayın ve Araştırmalar	6
2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	10
2.1. Kültür	10
2.2. Geleneksel Türk Halk Müziği.....	11
2.3. Halk Müziğinde Türkü Kavramı.....	12
2.4. Mardin İli Tarihi, Genel Coğrafyası, İklimi.....	14
2.5. Mardin Müzik Geleneği.....	14
3. YÖNTEM.....	17
3.1. Araştırmanın Modeli.....	17
3.2. Çalışma Grubu	17
3.3. Veri Toplanması.....	18
3.3.1. İlköğretim Müzik Dersine Yönelik Görüşme Formu.....	19
3.3.2. Geçerlik ve Güvenirlik Testi.....	19
3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	20
4. BULGULAR VE YORUMLAR	22
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	22
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	45
4.2.1. İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinde Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular	45
4.2.2. İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinde Anne-Baba Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular	46
4.2.3. İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinde Türkülerin Müzikal Özellikleri Değişkenine İlişkin Bulgular	49
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	96
5.1. SONUÇLAR.....	96
5.2. ÖNERİLER.....	98

6. KAYNAKÇA	99
EKLER	101
EK 1 Öğrenci İçin Kişisel Bilgiler Formu	101
EK 2 İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerini Tanımalarına Yönelik Anket Formu	102
EK 3 İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerini Tanımalarına Yönelik Bilgi Formu	103
EK 4 İzinler.....	104
EK 5 Etik Kurul Kararı	107
EK 6 Notalar	108
ÖZGEÇMİŞ	138

SİMGELER VE KISALTMALAR

MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
TRT	Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
M.Ö	Milattan Önce
yy	Yüzyıl
TC	Türkiye Cumhuriyeti
GTHM	Geleneksel Türk Halk Müziği
GTSM	Geleneksel Türk Sanat Müziği
TDK	Türk Dil Kurumu
TV	Televizyon
TEOG	Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Soru 1'e Verilen Cevaplar	22
Şekil 2. Soru 2'e Verilen Cevaplar	23
Şekil 3. Soru 3'e Verilen Cevaplar	24
Şekil 4. Soru 4'e Verilen Cevaplar	25
Şekil 5. Soru 5'e Verilen Cevaplar	26
Şekil 6. Soru 6'ya Verilen Cevaplar	27
Şekil 7. Soru 7'ye Verilen Cevaplar	28
Şekil 8. Soru 8'e Verilen Cevaplar	29
Şekil 9. Soru 9'a Verilen Cevaplar	30
Şekil 10. Soru 10'a Verilen Cevaplar	31
Şekil 11. Soru 11'e Verilen Cevaplar	32
Şekil 12. Soru 12'ye Verilen Cevaplar	33
Şekil 13. Soru 13'e Verilen Cevaplar	34
Şekil 14. Soru 14'e Verilen Cevaplar	35
Şekil 15. Soru 15'e Verilen Cevaplar	36
Şekil 16. Soru 16'ya Verilen Cevaplar	37
Şekil 17. Soru 17'ye Verilen Cevaplar	38
Şekil 18. Soru 18'e Verilen Cevaplar	39
Şekil 19. Soru 19'a Verilen Cevaplar	40
Şekil 20. Soru 20'ye Verilen Cevaplar	41
Şekil 21. Soru 21'e Verilen Cevaplar	42
Şekil 22. Soru 22'ye Verilen Cevaplar	43
Şekil 23. Soru 23'e Verilen Cevaplar	44
Şekil 24. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımları	46
Şekil 25. İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	47
Şekil 26. İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	49
Şekil 27. Mardin Türkülerinin Makam Dizilerinin Dağılımı	52
Şekil 28. Mardin Türkülerinin Ses Genişliği Dağılımı	53
Şekil 29. Mardin Türkülerinin Usul Dağılımı	54
Şekil 30. Yar Diley Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	55
Şekil 31. Yola Çıktım Mardin'e Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	56
Şekil 32. Rast Oyun Havası Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	57
Şekil 33. Subuhi Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	59
Şekil 34. Reyhani Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	60
Şekil 35. Sabiha Mardin Gülü Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	61
Şekil 36. Şu Mardin'in Kızları Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	63
Şekil 37. Zeko Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	64
Şekil 38. Esmerani Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	66

Şekil 39. Halaya Kalkmış Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	67
Şekil 40. Hizzi Yamo Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	68
Şekil 41. Mardin’li Zeyno Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	70
Şekil 42. Meryemti Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	71
Şekil 43. Sabiha Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	73
Şekil 44. Şevko Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	74
Şekil 45. Komşu Kız Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	75
Şekil 46. Berde Berde Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	77
Şekil 47. Mardin Çiftetelli Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	78
Şekil 48. Dalal Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	79
Şekil 49. Dolanır Dolanır Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	81
Şekil 50. Dalalı Lo Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	82
Şekil 51. Benim Yarım Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	83
Şekil 52. Bu Gece Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	85
Şekil 53. Çaldığım Bağlama Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	86
Şekil 54. Damdan Dolan Gel Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	87
Şekil 55. Esmersin Çok Güzelsin Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	89
Şekil 56. Esmer Güzeli Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	90
Şekil 57. Gülüm Bana Baksana Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	91
Şekil 58. Digel Yanıma Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	93
Şekil 59. Çapkın Hovarda Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	94

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: Çalışma Grubu Tablosu	18
Tablo 2: Soru 1'e Verilen Cevaplar	22
Tablo 3: Soru 2'ye Verilen Cevaplar	23
Tablo 4: Soru 3'e Verilen Cevaplar	24
Tablo 5: Soru 4'e Verilen Cevaplar	25
Tablo 6: Soru 5'e Verilen Cevaplar	26
Tablo 7: Soru 6'ya Verilen Cevaplar	27
Tablo 8: Soru 7'ye Verilen Cevaplar	28
Tablo 9: Soru 8'e Verilen Cevaplar	29
Tablo 10: Soru 9'a Verilen Cevapları	30
Tablo 11: Soru 10'a Verilen Cevaplar	31
Tablo 12: Soru 11'e Verilen Cevaplar	32
Tablo 13: Soru 12'ye Verilen Cevaplar	33
Tablo 14: Soru 13'e Verilen Cevaplar	34
Tablo 15: Soru 14'e Verilen Cevaplar	35
Tablo 16: Soru 15'e Verilen Cevaplar	36
Tablo 17: Soru 16'ya Verilen Cevaplar	37
Tablo 18: Soru 17'ye Verilen Cevaplar	38
Tablo 19: Soru 18'e Verilen Cevaplar	39
Tablo 20: Soru 19'a Verilen Cevaplar	40
Tablo 21: Soru 20'ye Verilen Cevaplar	41
Tablo 22: Soru 21'e Verilen Cevaplar	42
Tablo 23: Soru 22'ye Verilen Cevaplar	43
Tablo 24: Soru 23'e Verilen Cevaplar	44
Tablo 25: İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları	45
Tablo 26: İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı	46
Tablo 27: İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Anne Eğitim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları	47
Tablo 28: İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	47
Tablo 29: İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Baba Eğitim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları	48
Tablo 30: İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	48
Tablo 31: İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinen Türkülerin Genel Dağılımı	50
Tablo 32: Mardin Türkülerinin Makam Dizilerinin Dağılımı	51
Tablo 33: Mardin Türkülerinin Ses Genişliği Dağılımı	53
Tablo 34: Mardin Türkülerinin Usul Dağılımı	54
Tablo 35: Yar Diley Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	54
Tablo 36: Yola Çıktım Mardin'e Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	56
Tablo 37: Rast Oyun Havası Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	57
Tablo 38: Subuhi Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	58

Tablo 39: Reyhanî Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	60
Tablo 40: Sabiha Mardin Gülü Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	61
Tablo 41: Şu Mardin'in Kızları Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	63
Tablo 42: Zeko Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu ...	64
Tablo 43: Esmerani Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	65
Tablo 44: Halaya Kalkmış Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	67
Tablo 45: Hizzi Yamo Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	68
Tablo 46: Mardin'li Zeyno Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	69
Tablo 47: Meryemti Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	71
Tablo 48: Sabiha Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	72
Tablo 49: Şevko Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu .	74
Tablo 50: Komşu Kız Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	75
Tablo 51: Berde Berde Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	76
Tablo 52: Mardin Çiftetelli Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	78
Tablo 53: Dalal Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu ..	79
Tablo 54: Dolanır Dolanır Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	80
Tablo 55: Dalali Lo Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	82
Tablo 56: Benim Yarım Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	83
Tablo 57: Bu Gece Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	84
Tablo 58: Çaldığım Bağlama Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	86
Tablo 59: Damdan Dolan Gel Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	87
Tablo 60: Esmersin Çok Güzelsin Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	88
Tablo 61: Esmersin Çok Güzelsin Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	90
Tablo 62: Gülüm Bana Baksana Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	91
Tablo 63: Digel Yanıma Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	92
Tablo 64: Çapkın Hovarda Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu	94

1. GİRİŞ

Eğitim, insan yaşamının başladığı andan bittiği ana kadar devam eden bir sũreçtir. İnsan yaşamı boyunca hayatını toplum içinde devam ettirebilmek için bir dũzen ve disipline ihtiyaç duyar. İnsanlar eğitim ile birlikte belirli davranışlar kazanır ve bu davranışları diğer bireylerle etkileşim içinde bulunarak öğrenme ve geliştirme halindedir. Sũrekli olarak değişim gösteren eğitim olgusu insanın toplum içinde ihtiyaçlarını giderme, problemleri konusunda czũme ulaşmada önemli ölçüde katkı sağlar ve bireyin toplum yapısına uyum sağlamasını kolaylaştırır.

Tũrkođlu'na göre eğitim bireyin yeteneğini geliştirebileceği firsatı sağlayan ve bireye bu ortamı veren, halkın yaratma gũcũnũ ve üretkenliğini cğaltmasını amaçlayan, sosyal adalet ve firsat eşitliği ilkelerini destekleyen bir araçtır (Tũrkođlu, 1997: 2-3).

Eğitim sayesinde edindiğimiz bilgiler, üretim oraya koyduğumuz rũnlerle, sözlerimizle, davranışlarımızla dışarıya yansır. Davranış Őeklimizi biçimlendiren eğitim, mũzik yapma, söyleme, alma gibi davranışların geçmişteki deneyimlerimizle zihnimizdeki bilgi ve kavramların Őekillenmesinde etkili olur.

Eğitimin önemli alanlarından birisi de sanat eğitimidir. Sanat eğitimi her toplumun duygu, dũřũnce, tasarımlardan oluşan zengin içeriğiyle karakteristik yapısını ortaya koyan bir sũreçtir. Mũzik de her sanat dalında olduğu gibi bilgi aktarımını eğitim yoluyla sağlamaktadır ve bireylerin kendilerini geliştirmek için başvurdukları yollardan birisidir.

Bireyi toplumsal ve kũltũrel boyutlarıyla en st seviyede yetiştirmeyi amaçlayan eğitimin bu amaca dnũk üç ana boyutundan biri sanat eğitimidir. Sanat eğitiminin başlıca dallarından birini de mũzik eğitimi oluşturur (Uçan, 2005: 115). Mũzik eğitimi bireye belli başlı davranışlar kazandırarak mũziđi üretim tũketererek toplumsallaşmasını sağlayan bir sũreçtir (stũn, 2010: 1).

Mũziđin cok boyutlu bir niteliği vardır. Bireylere hem istendik davranış hem de mũziksel davranışlar kazandırarak onları bu alanda eğitmek sanat eğitiminin bir alt boyutu olan mũzik eğitimi ile gerçekleşmektedir. Oluşturulmak istenen davranışlar belirli bir plan dāhilinde yapılır (Konakcı, 2010: 13).

Müzik eğitimi, bireyleri dolayısıyla toplumu değiştirecek gücü barındırır ve kendi sınırlarının farkında olup eleştirel bakış açısına sahip olan ve toplumun değerlerine sahip çıkıp bu değerleri geliştirmek için çabalayan bir nesil yetiştirmek amacındadır (Özer, 2017: 4). Toplumsal anlamda müzik eğitimi, ortak müzik kültürünün korunmasını, ortak değerlerin güçlendirilmesini ve bu değerlerin bireylere kazandırılmasını sağlar. Bu bağlamda müzik eğitimi insanı çok geliştiren, insan hayatında bilerek ve isteyerek müziksel davranış kazanmasında önemli rol oynayan bir etkidir.

Her toplumun kendi kültürel değerlerini yansıtan bir müziği vardır. Toplumsal duyguları içinde barındıran müzik, içinden çıktığı toplumun ortak değeri içinde yer alan kültür kavramı içinde belirgin bir yere sahiptir. Türk müziğinin de toplumsal değerleri yansıtan bir yönü vardır. Türk müziği içinde bulunduğu toplumun geçmişten günümüze tüm karakteristik özelliklerini toplayarak günümüzdeki çok yönlü yapısına ulaşmıştır.

Halkın duygu ve düşüncelerini, toplumsal olayları sanat endişesi taşımadan sade fakat içten gelen ezgilerle anlatabilen ve halkın ortak yaratma ürünü olan müzik, halk müziği kavramını içermektedir (Arseven'den aktaran Akbaş, 2019: 3).

Bir yörenin veya bölgenin insanları tarafından yıllar boyu çalılıp söylenen veya bazen ortaya çıkış hikâyeleriyle aktarılan, sosyal hayat içinde var olan ve bu hayat içinde paylaşımlar doğrultusunda o yöre insanının ortak malı haline gelen ezgiler bütününe halk müziği denir.

Tüm bunların yanı sıra Kaygısız halk müziğinin dizi, ezgi, ritim, armoni, biçim, ton ve çalgı bakımından belli bir standarda sahip olmadığını, ezgi ve ritim kalıplarının zaman içinde toplum tarafından değişime uğradığını ve ortak müzik dili oluşturularak benzemeye başladığını belirtmiştir (Kaygısız, 2000: 192).

Türk kültürüne ait tüm özellikleri içinde barındıran halk müziği eserlerinin ezgisel ve ritmik olarak incelenmesi, müzik eğitimi yoluyla hem eğitim alanında kullanılması hem de kültürel devamlılığın sağlanması açısından oldukça önemli bir durumdur. Mardin' de bu özellikleri içinde barındıran önemli ve karakteristik türkülere sahip bir ilimizdir. Yöre insanının yaşayışını, duygu ve düşüncelerini, sevinçlerini, üzüntülerini, çeşitli olaylar karşısında etkilenişlerini ezgiler yoluyla anlattığını, paylaştığını ve gelecek kuşaklara aktardığını görmek mümkündür.

Türk halk müziği Türk kültürünü, geleneğini taşıyıcı niteliğindedir. Yener'e göre Türk halk müziği halkın duygu ve düşüncelerini, coşkularını, sevinçlerini, acılarını anlatan ve halkın zevkle dinlediği büyük bir kültür hazinesidir. Türk halk müziğinin sözlü biçimi olan türkülerde Türk halkının tüm yaşantısını görmek mümkündür (Yener, 2006: 30).

Türkü halk şiirinde kendi karakteristik yapısına özel bir biçim olmakla birlikte, mani, türkü, koşma, divan, gazel gibi halk şiirinin her biçimi ile kırık hava şeklinde okunmuş sözlü ezgilere türkü denmektedir (Özbek'den aktaran Sarıoğlu, 2019: 5).

Türküler içeriğindeki tematik, hissi konuları motifleri barındırdığı için halk müziğine biçimsel ve nitel çeşitliliği kazandıran temel unsurdur (Ayyıldız, 2016: 2). Türkü yakıldıktan sonra zamanla dilden dile aktarılarak yeni bir şekil kazanır ve halkın malı olur (Ekici, 2009: 23).

Bu bağlamda türküler canlı yapısından dolayı halk içinde büyümeye gelişmeye devam etmekte ve bu büyüme ve gelişme esnasında yapısında ve sözlerinde bazı değişikliklere uğrayabilmektedir.

Bütün bu özellikler göz önüne alındığında Türk kültürünün çeşitli zenginlikleriyle örülü olan Anadolu'nun her bölge ve yöresinde olduğu gibi Mardin ve yöresinde de Türk halk müziğinin ayrı yeri ve önemi vardır. İlköğretim öğrencileri de yaşadıkları kültür dolayısıyla elbette yörenin müzikal unsurlarından etkilenmektedirler. Bu etkilenmede türkülerin ne ölçüde etkili olduğu ve öğrencilerin Mardin türkülerine yönelik görüşleri araştırmanın temel konusudur.

1.1. Problem Durumu

Bu çalışmada Mardin türkülerinin ilköğretim öğrencileri tarafından ne ölçüde bilindiği ve öğrenci görüşlerinde çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı sorusuna yanıt aranacaktır.

1.2. Problem Cümlesi

İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerine ilişkin görüşleri nasıldır ve bu türkülerin bilinme durumlarında çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.2.1. Alt Problemler

Yukarıda verilen problem cümlesi çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

- 1) İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerine yönelik görüşleri nelerdir?
- 2) İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerine yönelik görüşlerinde çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
  - a) İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerine yönelik görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
  - b) İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerine yönelik görüşlerinde anne-baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
  - c) İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerine yönelik görüşlerinde türkülerin müzikal özelliklerine göre farklılık var mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Mardin türkülerini ilköğretim öğrencilerinin bilme durumlarını saptamak, bilinen türkülerini müzikal açıdan analiz etmek, yöre müziğinin karakteristik özelliklerini ve bundan yola çıkarak ilköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerine yönelik görüşlerini belirleyebilmektir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, öğrencilerin müzik kültürlerinin buldukları çevreyle etkileşiminin olup olmadığını öğrenmek açısından ve unutulma tehlikesi ile karşı karşıya olan kültür değerlerinin gelecek kuşaklara aktarılması yönünden sağlayacağı toplumsal yarar açısından önem arz etmektedir.

Ayrıca, müzikal analiz çalışması ile bugüne kadar üzerinde yeterli çalışma yapılmamış Mardin müzik geleneğinin incelenmesi bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Sayıtları

- 1) Betimsel yöntemin araştırmanın amacına ve konusuna uygun olduğu,
- 2) Seçilecek öğrencilerin nicelik bakımından yeterli olduğu,

- 3) Öğrencilerin verdikleri cevapların samimi olduğu (gerçeği yansıttığı) varsayılmaktadır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

- 1) Araştırma Mardin İli, Midyat İlçesi, Fahrettin Önen Ortaokulu, Cumhuriyet Ortaokulu, Şehit Velit Bektaş Ortaokulu (Ali İhsan Ortaokulu)'nda öğrenim gören 7. Sınıf toplam 90 öğrencinin Mardin türkülerine yönelik görüşleri ile,
- 2) Araştırmanın yürütüldüğü süreç içinde ulaşılabilen kaynaklarla,
- 3) Mardin yöresi türkeleri içinden seçkisiz olarak seçilen 30 türkü ile,
- 4) Yüksek Lisans programı dâhilindeki mevcut süre ve maddi olanaklarla sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Makam: Bir dizide bir ya da birden fazla sesin/perdenin güçlendirilmesiyle oluşturulan ezgi veya ezgiler demetinin belirli bir sesle bitirilmesiyle var olan işitsel etkiye denilir (Akdoğan, 2003: 12).

Dizi: Bir makamın içerdiği sesleri ve perdeleri gösterir (Sun'dan aktaran Pelikoğlu, 2012: 26). Başka bir deyişle, belli bir müzik sisteminin kurallarına göre, perdelerin sıralı ve belirli ardıllığıdır (Gazimihal'den aktaran Pelikoğlu, 2012: 23).

Ölçü-Usul: Bir müzik parçasının eşit süreli bölümlerine ölçü denir. Bazı kaynaklarda ölçü yerine usul sözcüğü de kullanılmaktadır. Usul seslendirmede takip edilen yol, yöntem, bir ezginin vuruş ve süre bakımından eşit uzunluktaki bölümlerinden her birine verilen isimdir (Özbek, 1998: 192).

Form (Tür): Form olgusu farklı ses örüntüleri arasındaki ilişkileri içerir. Bir müzik yapıtının formu, zamansal bir sanat olan müziğin içinde görelî bir düzen algısı sergiler (Altay, 2011: 17).

Yöre: Fiziksel özellikleri belirli bir arazi birimi üzerinde gelişmiş ve genel ekolojik karakteri kesinlikle belirlenmiş, hatta bu özellikleri belirli bir zaman dilimi (periyodu) ile sınırlanmış en küçük bir "coğrafi birimdir" (Erol, 1993: 7).

Durak (Karar): Makamın tüm özelliklerini gösteren dizinin başlangıç ve bitiş sesine denir. Eksen ses ya da karar sesi olarak bilinir (Karakas, 2019: 20).

Güçlü: Dizide durak perdesinden sonra gelen en önemli perdedir. Basit makamların meydana getirilmesinde kullanılan “dörtlü ya da beşlilerin birleştiği ses” olarak tanımlanır (Say, 2005: 705).

Yeden: Karar sesinin bir ses altında yer alan perdedir. Bitiş hissi vermek için kullanılır (Karakas, 2019: 20).

1.8. İlgili Yayın ve Araştırmalar

Bu bölümde Mardin türküleriyle yapılan çalışmalar sınırlı olduğu için araştırmanın konusu ile doğrudan veya dolaylı yoldan ilgili olabileceği düşünülen çalışmalara yer verilmiş, kısaca özetlenmiş ve genel olarak yorumlanmıştır.

İnalöz (2020) tarafından hazırlanan “Erzincan Türkülerinin Müzikal Açıdan Analizi ve Gitar Düzenlemeleri Önerisi” adlı çalışmada T.C Erzincan valiliği tarafından yayınlanan “Erzincan’a Girdim Ne Güzel Bağlar I- II” kaynaklarında bulunan türküler incelenip gitar yapısına uygun olduğu düşünülen 178 türkü belirlenmiştir. Belirlenen türküler analiz edilmiş ve analizler sonucunda düzenleme için 35 türkü seçilmiştir. Düzenlenen türkülerin gitar eğitiminde kullanılabilirliği belirlenmeye çalışılmış ve gitar eğitimi için bir türkü dağarı oluşturulmuştur.

Zaman (2019) tarafından hazırlanan “Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan Makamsal Kazanımların Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Afyonkarahisar İli Örneği)” adlı çalışmada, öğretmen görüşlerine göre müzik dersi öğretim programında yer alan makamsal kazanımların değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 30 müzik öğretmeninden oluşan çalışma grubu oluşturulmuş ve makamsal kazanımlarla ilgili sorular yöneltilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda öğretmenlerin makamsal kazanım konusunda kendilerini yetersiz buldukları, programdaki makamlara hakim olmadıkları ve makamların seviye olarak öğrencilere ağır geldiği sonucuna varılmıştır.

Bayat (2019) tarafından hazırlanan “TRT Türk Halk Müziği Repertuarında Bulunan Van Yöresi Türkülerinin Ortaöğretim Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği Üzerine Bir İnceleme” adlı çalışmada, MEB ortaöğretim müzik derslerinde hedef kazanımları destekleyici olarak kullanılabilirlik durumu incelenmiş, bu türkülerin MEB değerler eğitimi projesinde kullanılabilirlik durumunun tespiti amaçlanmıştır. Türküler belirlenmiş ve her türkünün uygunluğu ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Elde

edilen veriler doğrultusunda araştırma sonucunda müfredata ve değerler eğitimi açısından kullanıma uygun olup olmadığı düşünülen türküler belirlenmiş ve tablolaştırılmıştır.

Erenler (2019) tarafından hazırlanan “Adana Türkülerinin Genel Özellikleri ve Çeşitli Değişkenler Açısından Analizi” adlı çalışmada müzik eğitimcilerinin ve müzisyenlerin kendi öz kültürlerini bilmeleri düşüncesinden hareketle 43 Adana türküsü belirlenmiş ve bu belirlenen türkülerin derleyen, kaynak kişi, notaya alan ve makam, ezgi, ses genişliği, konu bakımından analizleri yapılmıştır.

Arslan (2016) tarafından hazırlanan “Tokat Yöresi Halk Ezgilerinin Müzikal Analizi” adlı çalışmada türkülerin müzikal olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Tarama modeli kullanılarak türküler analiz edilmiştir.

Tatlıbal (2016) tarafından hazırlanan “TRT Repertuarına Girmiş Azerbaycan Türkülerinin Müzikal Analizi” adlı çalışmada türkülerini usul, kaynak, konu, kıta sayıları, ses sahaları, ses şan sahaları, ses saz sahaları açısından ele alınıp sınıflandırmış ve biçimsel analizleri yapılmıştır.

Yılmaz (2015) tarafından hazırlanan “ Ege ve Karadeniz Bölgesi Halk Ezgilerinin Sınıflamalı Müzikal Analizi” adlı çalışmada kaybolmaya yüz tutmuş halk ezgilerinin tekrar gündeme gelmesi ve herkes tarafından bilinmesi aynı zamanda bölgelerin birbirleri ile olan müzikal farklılıklarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmada her esere analiz yapılmış, her ezginin müzikal kimliği ortaya çıkarılmış ve tüm ezgiler tablo olarak sunulmuştur.

Ertenli (2014) tarafından hazırlanan “Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin İlköğretim Müzik Dersi Programında Yer Alan Müzik Türlerini Dinleme Durumlarına ve Programın Müzik Türü Tercihleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Görüşleri (Çankaya İlçesi Örneği)” adlı çalışmada, öğrencilerin öğretim programındaki müzik türlerini dinleme durumlarını ve öğrencilerin müzik türü tercihlerindeki etkisini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma amacına yönelik analiz ve anket çalışmaları yapılmış bu çalışmalar doğrultusunda öğrencilerin çoğunluğunun pop müzik dinledikleri ve bu türü tercih ederken müzik derslerinden etkilenmeyip medya araçlarından etkilendikleri belirtilmiştir.

Bilgin (2013) tarafından hazırlanan “ Türk Halk Ezgilerinin Yapısal Özellikleri” adlı çalışmada Türk halk ezgilerinin yapısal özelliklerini ortaya koymak,

bölgeleri, makamları, usulleri, geçki durumları ve ses aralıklarının uygunluğu bakımından incelenerek öğrenmeye katkı sağlamak amacıyla yapılmıştır. TRT halk müziği repertuarından türküler seçilmiş ve seçilen türkülerin belirlenen kriterlere göre dağılımları tespit edilmiştir.

Cesur (2012) tarafından hazırlanan “Ortaöğretim Müzik Dersinin İşlevselliği” adlı çalışmada, müzik dersinin işlevsellik durumu incelenerek öğretmen görüşleri doğrultusunda analizler yapılmıştır. Bu analizler ve bulgular sonucunda öğrencilerin derse yönelik tutumlarının orta düzeyde, ders başarılarının ise oldukça düşük olduğu tespit edilmiştir. Ortaöğretim kurumlarında müzik dersi için gereken alt yapının olmadığı ve birçok problemle karşılaşıldığı, dersin müziksel davranış kazandırma açısından etkili bir ders olmadığı belirtilmiştir.

Gündüz (2011) tarafından hazırlanan “TRT Repertuarında Bulunan Hatay Türkülerinin Makamsal Özellikleri Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada Geleneksel Türk Halk Müziği’nde Ayak kavramından bahsedilmiş, bu kavramın akademik eğitim ve bilimsel araştırma alanlarında birçok zorluk doğurduğu ortaya çıkmıştır. Çalışmanın amacı bu eksiklikten yola çıkarak GTHM’e ait olan eserlerin akademik eğitim kurumları, bilimsel araştırma vb alanlarda kullanılması durumunda anlatılır ve anlaşılır olmasının önünü açmaktır. Türk halk müziği repertuarında bulunan Hatay iline ait GTHM örneklerinin GTSM’nde kullanılan makamların dizi anlayışı yönünden analizlerinin yapılması amaçlanmıştır. Tespit edilen eserler makam dizisi ve usul yönünden incelenmiştir.

Telli (2011) tarafından hazırlanan “Şanlıurfa Halk Müziğinde Kullanılan Eserlerin Makamsal Analizi” adlı çalışmada Şanlıurfa halk müziğinde kullanılan eserlerin form yapıları dikkate alınmadan makamsal analizleri yapılmıştır. Analiz edilen eserlerin makamsal yapıları ortaya konmuş ve yoğun kullanılan makamlar tespit edilmiştir. Şanlıurfa halk müziği, GTHM ve GTSM gibi önemli iki yapının beraber icra edilmesi yönü ile, makama dayalı bir müzik icrasının olması açısından ve geçmişten günümüze birçok medeniyete ev sahipliği yaptığından güçlü bir müzik yapısı oluşturmuştur.

Tanyeli (2007) tarafından hazırlanan “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Nedenlerine İlişkin Görüşleri (Güneydoğu Anadolu Bilgesi Örneği)” adlı çalışmada ilköğretim

okullarında görev yapan müzik ğretmenlerinin müzik derslerinde karşılaştıkları sorunlar ve demografik özellikleri arasında fark olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma da belirlenen illerde görev yapan müzik öğretmenlerine anket uygulanmış ve bu anketten alınan sonuçlar doğrultusunda müzik ğretmenlerinin etkinlikleri uygulamada, müfredat uygulamasında, müzik kitabının kullanımında, ğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanmasında, lme ve değerlendirilmesinin yapılmasında sorunlarla karşılaştıkları tespit edilmiş bu sorunların öğretmenlerin demografik özelliklerine göre farklılık göstermeği belirtilmiştir.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde Kültür, Geleneksel Türk Halk Müziği, Halk Müziğinde Türkü Kavramı, Mardin İli, Tarihi, Genel Coğrafyası, Mardin Müzik Geleneği kavramlarına yer verilmiştir.

2.1. Kültür

İnsan doğduğu andan itibaren hayatı boyunca tek başına yaşayamayacağını farkındadır ve bu durum insanın diğer insanlarla etkileşim içinde olmasına sebebiyet verir. İnsanlar arasında oluşan bu etkileşim genişleyerek toplumları oluşturur, toplumlar da kültürleri meydana getirir. Kültür çok geniş kapsamlı bir kavramdır, belirli kural veya tanımlama yapmak pek mümkün değildir. Günümüze kadar birçok kişi tarafından farklı şekillerde tanımlanmaya çalışılmıştır.

Kültür, botanikten beşeri ve sosyal bilimler alanlarına dek pek çok anlama sahip olan ve içinde birçok unsur barındıran bir sözcüktür, bu sebeple belli bir kalıp ve tanım ile sınırlandırılması olası değildir (Alakuş, 2004). Kültür yetiştirmek, ekin ekmek, bakmak gibi birçok anlam ifade eden Latince kökenli ‘colore’ kelimesinden türemiş bir sözcüktür (Kluckhohn’dan aktaran Güvenç, 2016: 122).

Türk Dil Kurumu’nun (TDK) tanımlamasına göre kültür şu şekilde belirtilmiştir; tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine, egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünüdür (Türk Dil Kurumu, 2005).

Tanımlardan da anlaşıldığı gibi, kültür çok geniş bir alanı içine alan ve içinde kendi değerlerine ait çok fazla öge barındıran hareketler bütünüdür. Her millet kendi değerleri doğrultusunda hareket ederek kendine özgü özellikleriyle farklı kültürler oluşturmuşlardır. Kültürün özelliklerini en iyi şekilde yansıtır ve aktarma konusunda önemli bir araç olan müzik, kültür aktarımında önemli bir rol üstlenmektedir. Dolayısıyla müzik ve kültür arasında önemli bir etkileşim söz konusudur ve birbirini her zaman etkileyip yönlendirmektedir. Toplum içinde yaşanan olaylar veya yapılan değişiklikler müziği etkilemekte ve yaşantılar doğrultusunda eserler ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda kendi kültürümüzü göz önünde bulundurduğumuzda

geleneksel müziklerimiz kültürümüzün ve müzik kültürümüzün en önemli yapıtaşlarından birini oluşturmaktadır.

2.2. Geleneksel Türk Halk Müziği

Geleneksel müzikler geçmişten günümüze içinde bulunduğu toplumun kültürünü alıp kulaktan kulağa yayılarak günümüze ulaşmış ve halkın benimsediği ve halka mal olmuş ezgiler halini almıştır. Sanatsal anlamda en kayda değer özellikte olanları ise geçmişe tanıklık etmiş, akıllarda kalanların yaşatıldığı eserlerdir (Özarslan' dan aktaran Karakaş, 2019: 16). Bu sebeple geleneksel müzik ile halk müziği iç içe yapıdadır ve birbirinden ayrı düşünülemez. Her iki kavram da birbirini tamamlar nitelikte aynı kültür öğelerinden beslenir ve birbirini zenginleştirir.

Her milletin dili, dini, bütün değerleri gibi müziği de kendine has karakteristik özellikler gösterir. Müzik, insanların iletişimde önemli bir yere sahiptir. Halkın kendilerine ait birikimlerini, değerlerini ifade ettikleri, o millete ve kültüre hizmet etmiş olan müziğin en yalın hallerinden biri halk müziğidir. Ait olduğu toplumun kültürel özelliğini yansıtan halk müziği, o toplumun aynası, kimliği durumundadır.

Nacakcı, Türk halk müziğini Türk milletinin zengin kültürünün sonucunda belli kurallara bağlı kalmadan ifade etmesi olarak görmektedir (Nacakcı, 2007: 5). Duygusal ve otantik içerikli birçok tanımlaması yapılan Türk halk müziği, dünya kültürlerinden biri olarak nitelendirilir ve özgün eserler oluşturabilmek için evrensel teknik ve esaslar, ölçü ve ritim gibi önemli kurallara dikkat edilmesi gereken önemli bir husustur (Alpagut ve Uçan, 2015: 26).

Halk müziği ürünlerinin genellikle kendine has çalış-söyleyiş tarzı, form yapısı vardır ve zengin bir dağara sahiptir. Toplumun yaşayışını, kültürünü temsil etmektedir. Genellikle kim tarafından yazıldığı bilinmemektedir, yani anonim özelliğe sahiptir. Bunun sebebi de ortaya çıktığı dönem de nota yazım yönteminin mevcut olmamasından kaynaklanmaktadır. Sade, yalın, anlaşılır bir dile sahiptir, ana kaynakları âşıklar ve türkü yakıcılarıdır.

Türk halk müziğinde standart bir ton ve makam yoktur ancak ekonomik ve toplumsal ortak yaşayış biçimine sahip olan insanlar zamanla ortak bir müzik dili ortaya çıkartmışlardır. Böylelikle dizisel yapısı, söyleyişi, ele aldığı konuları birbirine benzeyen 'ayaklar' oluşmuştur (Kaygısız, 2000: 193).

Halk müziğinde ayak kavramı, klasik Türk müziğinde makama karşılık gelmektedir. Halk müziğinde makamın adı ayaktır da denilebilir. Ancak bu konuda makam adının halk müziğine uymadığını söyleyen müzik insanları olduğu gibi halk müziğinin ezgisel yapısını açıklarken makam kavramını kullanan birçok müzik insanı vardır. Fakat bu müzik insanları makam kavramının her zaman ayak kavramını karşılamayacağı için kullanılmayacağını ifade etmişlerdir (Güreñç, 2007: 10).

2.3. Halk Müziğinde Türkü Kavramı

Toplumların varlıklarını sürdürebilmeleri için kendilerini ifade etmedeki en önemli unsur olan kültürüne ve müziklerine önem vermeleri, onları yaşatmaları gerektiği söylenebilir (Karkın, 2012: 108). Bir milletin kimliğini karakterini bütün ayrıntılarıyla ortaya koyan halk kültürü, kültürün her alanında içerdiği zenginliklerle beraber birçok ürün ortaya çıkarır. Kültüre ait şifrelerin kodlarını taşıyan bu ürünlerden biri de türkülerdir (Kurt, 2006: 1).

Türkülerin ortaya çıkışı Türk tarihinde çok eskilere dayanır, kültürel ve tarihsel süreci içinde barındırır. Türküler, ait olduğu toplumun değer yargılarını düşünce tarzını yansıtarak inanç yapısı, gelenek ve görenekleri hakkında bize derin bilgiler veren, kültür öğelerinin en zengin kısmını oluşturan ve tüm bunları en şeffaf şekilde aktaran bir müzik biçimidir. Türk kelimesinden türemiştir ve sözlü geleneğin içinde halk şiirinin her alanında yer almaktadır. Erdal türkülerin geleneksel oluşumlu yapılar olduğundan ve bu oluşumu bünyelerinde taşıdıklarından dolayı toplumun aynasıdır diye ifade etmiştir (Erdal, 2011: 43).

İvgin türkülerin geçmişten günümüze iki bin yıllık birikimi taşıyan en önemli kaynak olduklarını ifade etmiştir (İvgin, 2013: 42). Türküler güncel ve insan hayatının doğrudan içindedirler ve çok zengin kültürel verilere sahiptirler. İnsan hayatının her alanında vardır ve bu yüzden her konuyla ilgili türkü yakılabilmektedir (İvgin, 2013: 41). Türküler Türk halk edebiyatına ait sözlerin genellikle yalın anlaşılır bir şekilde ezgilenmesiyle meydana gelir. Kendine has bir tavrı vardır. Anonim özellik gösterirler. Genellikle hece ölçüsü kullanılan türkülerde bazen aruz ölçüsüne de rastlanmaktadır.

Tek kişi tarafından oluşturulmuş ama zamanla birçok değişikliğe uğrayarak anonim niteliği kazanmış türküler, aynı duygu ve düşünceleri bulduğu sürece bu duygu ve düşüncelerle beslenerek yaşamaya devam eder (Kartarı, 1985: 6).

Türkülerin insanların hayatları boyunca yaşayacakları her türlü duyguyu yansıtmaya özellikleri vardır. En önemlisi de beğendirme kaygısının bulunmamasıdır. İnsanlar duygularını bir ezgi ile ifade ederlerken sanat kaygısı taşımazlar, tek düşünce ve istekleri kendilerini ifade etmektir. Halk yaşadıklarını türkü yapar, bu sebepten dolayı türkü yazılmaz, türkü yakılır (Tatlıbal, 2016: 1). Türkülerin en önemli özelliği içinde beğenilme kaygısı taşımadan, insan yaşamıyla alakalı olan durumların yaşandığı zaman, o durumdan etkilenecek doğaçlama olarak okunmasıdır.

Türkü duyguları ifade etme ihtiyacının sonuçlarından bir tanesidir. Bu şekilde oluşmuş bir türkü oluşumuna ortam sağlamış durumun şiddet ve kuvvetiyle uyumlu bir şekilde kendine yer bulur ve kökleşir (Aytaç, 2003: 336). İnsanın doğumundan ölümüne başından geçen her türlü olay (doğum, ölüm, aşk, ayrılık, savaş, yiğitlik, yenilme, deprem, kıtlık, salgın vb.) türkü yakılmasına sebep olabilir (Uğurlu, 2009: 140). Türküler toplumla ilgili her türlü konu ile ilgili yakılabilir, şahsi ve sosyal konuları içerir. Başlangıç olarak bir kişi tarafından oluşturulur fakat zamanla insanlar arasında farklı bir biçim kazanır ve bestecisi unutulur halka mal olur.

Türküler değişime, gelişime açıktırlar. Bir türkü herhangi bir yerde yakılır ve eğer beğenilip kabul görürse hızla yayılmaya başlar. Bu yayılma esnasında da değişimler yaşar. Bazen ilk yakıldığı bölgedeki halinden tanınamayacak kadar farklılaşır, göç ettikleri bölgeye uyum sağlamış olurlar. Birçok türkü ortaya çıktığı yörenin kimliğinden sıyrılmış ve göç ettiği bölgenin adıyla tanınır olmuştur (Bingöl, 2013: 275).

Sanat, Anadolu insanının duygu ve düşüncelerini ifadesinde en güzel araçtır. Aynı zamanda Anadolu'nun kültürel birikimini kuşaktan kuşağa aktarmada çok önemli bir rolü vardır (İmik, 2014: 183). Türküler sahip olduğumuz kültürel değerlerimizi sonraki kuşaklara aktarır. Açık ya da dolaylı şekilde kültürel değerlere destek verir veya karşı çıkar (Başgöz, 2008: 144).

Cömert, halk ezgilerinin sosyal ve kültürel hayatı kuşaktan kuşağa aktararak toplumun belleğinin dinç kalmasında önemli bir iletişim aracı olduğunu ifade etmiştir (Cömert, 2013: 33). Türküler insanların duygusal anlamda ortak hareket

etmesini sağlar ve bu duyguları besleyerek tetikler. Birlikte duygusal bütünlüğe çok önemli katkı sağlaması halkın milletleşmesine ve milli birliğe katkısı asla ihmal edilemeyecek bir husustur (Güven, 2009: 28).

2.4. Mardin İli Tarihi, Genel Coğrafyası, İklimi

Adına ilk kez IV. yy kayıtlarında rastlanan Mardin, ortaçağ tarihi boyunca İslam tarihçilerinin El-Cezire adını verdikleri Fırat ve Dicle nehirlerinin yukarı havzalarını kapsayan bölgenin önemli merkezlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Mardin'i askeri üs olmaktan çıkıp siyasi, kültürel, ekonomik merkezlerden biri haline gelmesi ise Artuklu hâkimiyetine girmesiyle gerçekleşmiştir (Çevik, 2006: 65).

Mardin ilinin doğusunda Şırnak ve Siirt, batısında Şanlıurfa, kuzeyinde Batman, Güneyinde Suriye sınırları bulunmaktadır. 39.56°-42.54° Doğu boylamları ile 36.55°-38.51° Kuzey enlemleri arasında yer alır. Günümüzde 9 ilçesi vardır. Bünyesindeki ilçeler: Kızıltepe, Nusaybin, Midyat, Ömerli, Dargeçit, Derik, Mazıdağı, Savur ve Yeşilli ilçeleridir (Yaşayan Tarih Mardin, 2000: 45).

Mardin çöl ikliminin etkisi altında olması ve kuzeyindeki dağların oluşturduğu yüksek basınç sebebiyle kış ayları soğuk, yaz ayları kurak geçer. Karasal iklim hâkimdir (Yaşayan Tarih Mardin, 2000: 40).

2.5. Mardin Müzik Geleneği

Dünyanın en eski yerleşim merkezlerinden biri olan Mezopotamya, geçmişten günümüze birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Mardin, Mezopotamya bölgesinin kuzeyinde, kültürlerin birbirini etkilediği bir coğrafya üzerinde kurulmuştur ve ev sahipliği yaptığı medeniyetlerin mirasını günümüze kadar ulaştırmış nadir kentlerimizden birisidir. Bölgede Yahudilik, Hıristiyanlık, Müslümanlık, Şemsilik, Ezidilik gibi birçok dinsel inanış olduğu gibi; Kürtler, Araplar, Türkler, Ermenilerin de mevcut olduğu etnik unsurlar vardır. Bu çeşitlilik Mardin'i diller ve dinler şehri olarak anılan, şehir dokusuyla korunması gereken kültürel miras haline gelmiştir.

Mardin stratejik konumu ve sahip olduğu kültürel zenginlikle Mezopotamya geleneklerinin temsil edildiği kuzeyde en uç bölgededir. Zengin sosyal ve kültürel değerlere sahip Venedik ve Kudüs'ten sonra tümüyle kültürel miras kabul edilen dünyanın yaşanır üç sit kentinden birisidir (Gündüz, 2011: 80). Geçmişten günümüze

birçok medeniyete ve birçok kültüre ev sahipliği yapmış olan Mardin'in müzik kültürü yönünden de bu çeşitliliği içinde barındırması gerekir ve beklenir. Fakat Mardin türkülerinde, bu çeşitliliği yansıtmaya kadar müzikal anlamda bir alt yapıya ulaşamamıştır.

Mardin ilinin müzik yönünden sahip olduğu zenginliği türkülerine yansıtamamasının birçok nedeni vardır. İlk ve en önemli neden Mardin'de müziğin sadece düğünlerde icra edilmesi ve kayıtlarda Mardin'e ait hiçbir yazılı belgenin bulunmamasıdır. Makaralı teyplerin kullanılmaya başlanması, Mardin mahalli (yerel) sanatçıların icra ettikleri repertuarların kayda alınmasını sağlamıştır. Bu kayıtlar incelendiğinde aynı isimli türkünün farklı sanatçılar tarafından değişik sözlerle okunduğu görülmektedir. Bu da bize doğaçlama şiirlere müzikten daha çok önem verildiğini göstermekte ve Mardin türkülerinin sayıca az kalmasının önemli bir nedenini açıklamaktadır. İkinci önemli neden ise Mardin türkülerinin ağırlıklı olarak Arapça sözlerden oluşmasıdır. Bu durum Mardin türkülerinin gelişmesinde ve tanınmasında olumsuzluk yaratmıştır. Mardin türküleri de derleyenlerin Türkçe söz yazmaları sayesinde ortaya çıkmıştır ve Türkçe söz yazılan Mardin türkülerinin de sayısı da çok azdır (Çuha, 2006: 5).

Mardin'de eğlence müziği denilince akla Leyli Gecesi gelir. Eğlenceler, halk müziği geleneği ile ilgili repertuarın, şarkı söyleme tarzlarının öğrenildiği ve icra edildiği kültür ortamlarıdır (Özdemir, 2005: 252).Yöresel eğlenceler şehrin sahip olduğu kültürün anlaşılmasını ve gelecek nesillere aktarılmasında büyük rol oynar. Her türlü duyguların paylaşıldığı leyli geceleri bu durumun müzikal olarak ifade edilmesi bakımından önemlidir.

Ferit Develioğlu Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lugat'ında leyli kelimesini anlam olarak şu şekilde ifade etmiştir:

Leyli, Leyliyye:

- 1) Gece ile ilgili, gece olan, gece gibi karanlık, hüzünlü.
- 2) Gece kalınan, yatılı anlamlarında kullanmıştır (Develioğlu, 2005).

Mardin yöresinde konuşulan Arapça' da "leyli" gece anlamına gelmektedir ve bu söz grubu "gece eğlencesi" anlamında kullanılmaktadır. Fakat bu sözcük ikileme gibi düşünülmemeli, belli bir ritüeli olan ve eğlence anlayışını içinde barındıran öge olarak düşünülmelidir (Uygur, 2014: 88).

Yörede çok kültürlülük her alanda kendini göstermiştir. Topluluk oluşturma ve oluşturulan topluluklarla çalıp söyleme geleneği de çok kültürlülüğün bir parçası olmuştur ve bu durum leyli gecelerine de yansımıştır. Süryanice, Arapça, Kürtçe, Türkçe gibi birçok dilde söylenen şarkılar leyli gecelerinin dinsel ve kültürel zenginliğini ortaya çıkarır. Saz etkileşimi konusunda, klasik sazlar kullanılır, bu nedenle sadece halk müziği değil sanat müziği icrası da yapılır.

Mardin Leyli Geceleri sadece eğlenme ve dinlenme aracı değil aynı zamanda geçiş törenlerinin de bir parçasıdır. Kına, düğün, sünnet, asker uğurlama gibi törenlerde varlığını sürdürmektedir (Uygur, 2014: 88).

Reyhani oyunu, Mardin Leyli Gecelerinde gecenin adabı ve müzik zevkini birleştirmesi bakımından çok önemli bir yere sahiptir (Fidan, 2013). Reyhani oyunu Reyhani müziği eşliğinde “Allah’a yakarışın simgesi” olarak eller havada avuçlar açık bir şekilde diz üstüne çöke çöke oynanan bir oyun türüdür (Fidan, 2011). Bu müzik Endülüs, Arap, Süryani, Kürt, Türk müziklerinin karışımıdır ve genellikle erkekler tarafından oynanır.

Mardin Leyli Geceleri yöre halkının geleneği sanatsal boyutta deneyimledikleri ve aktardıkları mekânlardır. Gecede söylenen türküler oynanan oyunlar yöre halkının hayat karşısındaki tutumunu örneklemektedir (Uygur, 2014: 96).

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli ve yöntemi, evreni ve örneklemini, veri toplama araçlarının oluşturulması ve geliştirilmesi, verilerin toplanması, verilerin işlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve çözümlenmelere ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada hem tekil hem de ilişkisel tarama modeli benimsenmiştir. Bu doğrultuda araştırmada öncelikle kaynak taraması yapılmış, veri toplama araçlarının oluşturulmasına katkı sağlayacak öğeler saptanmıştır. Uzman görüşlerinin alınacağı ölçek taslak haline getirilmiş ve gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra değerlendirmeler yapılarak ölçek çalışma grubuna uygulanmış ve veriler toplanmıştır. Toplanan verilerin çözümlenmesiyle elde edilen bulgular düzenlenip yorumlanmıştır. Toplanan verilerin tabloya dönüştürülmesi, çözümlenmesi ve yorumlanmasında istatistiksel yöntem ve teknikler kullanılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 yılında Mardin'in Midyat ilçesinde seçkisiz olarak seçilmiş MEB' bağlı 3 ilköğretim kurumunun 7.sınıf düzeyinde öğrenim görmekte olan toplam 90 öğrenci oluşturmaktadır. 5. sınıf öğrencilerin ortaokulda ilk kez alan öğretmeni tarafından müzik dersini alıyor olmaları, 6. sınıf öğrencilerin henüz Mardin türküleri konusunda bir alt yapıya sahip olmadıkları ve 8.sınıf öğrencilerin Teog (Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı) sınavına hazırlık döneminde olduklarından dolayı çalışma grubu olarak 7. sınıf öğrenciler uygun görülmüştür. 2015-2016 yılları arasında Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşanan siyasi problemlerden dolayı ilçelerde aileler arası yer değişikliği çok sık yaşanmış ve bu sebepten dolayı okullarda sınıf mevcudu sabit kalmamıştır. Yaşanan bu sorunlardan dolayı öğrenci sayıları her okul için 30 olarak belirlenmiştir. Çalışma grubunda yer alan okulların isimleri, Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubu Tablosu

İlçe	Çalışma Grubu Seçilen Okullar	Uygulama Yapılan Öğrenci Sayısı
MİDYAT	Fahrettin Önen Ortaokulu	30
MİDYAT	Cumhuriyet Ortaokulu	30
MİDYAT	Şehit Velit Bektaş (Ali İhsan Ortaokulu)	30
TOPLAM		90

Tablo 1’de çalışma grubu olarak düzenlenen Mardin ili Midyat İlçesinde örneklem olarak seçilen okullar ve bu okullarda uygulama yapılan öğrenci sayıları verilmiştir.

3.3. Veri Toplanması

Verilerin toplanmasında kaynak tarama ve anket formu yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda veri toplama aracı olarak yerli kaynaklar taranarak, yayınlar incelenerek, uzman görüşleri de alınarak ilköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerini bilme durumlarının sonucuna ilişkin veriler için araştırmacı tarafından anket formu geliştirilmiş ve form araştırmada uygulanmıştır. Uygulama ilköğretim 7.sınıf öğrencilerine yapılmış ve veriler istatistikî yöntemlerle irdelenip değerlendirilmiştir.

Araştırmada kullanılmak için veri toplama aracı olarak anket formu hazırlanmıştır. Form 5’li likert görüşme sorularından ve üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik özellikleri ile ilgili verileri toplamak amacıyla kişisel bilgilerle ilgili sorular, ikinci bölümde ilköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerini tanıma durumuyla ilgili sorular, üçüncü bölümde türkülerle ilgili sorular yer almaktadır. İkinci bölümdeki sorular kendi içinde gruplandırılarak beş bölümden oluşmaktadır.

Mardin türkülerini için oluşturulan veriler çalışma için kaynak oluşturabilecek gerekli nota, video, kitap, makale, tez, dergi, metot, bildiri gibi materyallerin taranmasıyla elde edilmiştir.

Mardin türkülerıyla ilgili yapılan kaynak taraması sonucunda Mardin yöresi müziğini oluşturan makam, usul, biçim unsurları incelenerek yöreye ait halk müziği hakkında çözümlene yapılmıştır. Öğrencilerin sağlıklı cevap verebilmeleri için türkü

sayısında sınırlama yapılmış ve yörede en çok bilinen 30 türkü seçkisiz olarak belirlenmiştir. Yörede Arapça ve Süryanice sözlü türkülerin olmasından dolayı, Türkçe sözlü türkülerin seçilmesine dikkat edilmiştir. Seçilen türkülere Mardin Valiliği'nin yayınlamış olduğu "Mardin Türküleri" kitabından ulaşılmıştır.

3.3.1. İlköğretim Müzik Dersine Yönelik Görüşme Formu

Likert tipi ölçekte, bireylerin ifadeleri genellikle beş kategori üzerinden değerlendirilir. Çünkü kategori sayısı beşten aşağı düşerse ölçek düzeyi açısından bilgi kaybı olur, yükseldikçe kategoriler arasında belirgin farklılıklar elde edilememektedir. (Erkuş, 2003: 167). Görüşme formunu yanıtlayacak olan bireyler her ifade için "kesinlikle katılıyorum", "katılıyorum", "kararsızım", "katılmıyorum" ve "kesinlikle katılmıyorum" şeklinde cevaplar verirler ve böylece bireyler, ölçekteki her ifadenin kapsadığı tutum ögesine katılma/katılmama derecesini ifade etmiş olur. (Tezbaşaran, 1997: 9).

Bir müzik türünün dinlenme durumu, söz konusu olan müzik türünden hoşlanma, o türü beğenme veya tercih etme gibi birçok şekilde ifade edilir. Bu araştırmada da ifadeler müzik türünü dinleme şeklinde ifade edilmiş ve görüşme formu da bu ifadeye göre şekillenmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılmak üzere geliştirilen İlköğretim öğrencilerine yönelik anket formu hazırlanırken benzer türdeki formlar biçim ve içerik olarak incelenmiştir. Taslak olarak oluşturulan form 5 uzman müzik eğitimcisi tarafından incelenmiş ve bunun sonucunda gerekli düzenlemeler yapılarak soru sayısı 39'dan 23'e düşürülmüştür.

3.3.2. Geçerlik ve Güvenirlilik Testi

Araştırmada öncelikle ilgili kaynaklar tarandıktan sonra anket formu oluşturulmuş ve taslak niteliğindeki form maddeleri ifadelerde açıklık yönünden Türkçe öğretmenlerinin değerlendirmelerine sunulmuştur. Ayrıca form maddelerinin oluşturulması sürecinde eğitim bilimcilerin görüşlerinden yararlanılmış, yapılan güvenilirlik testi doğrultusunda son halini almıştır.

İlköğretim Öğrencilerine yönelik görüşme formu güvenilirliğini belirlemek amacıyla iç tutarlılık katsayılarından Cronbach Alfa formülü kullanılmıştır. Analiz sonucunda ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0,724 bulunmuştur. Bu sonuca göre ölçme aracının güvenilir olduğu görülmüştür.

3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada toplanan nicel verilerin çözümlemeleri istatistik programı ile yapılmıştır.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türküleri Bilmelerine Yönelik Anket Formu'ndan aldıkları puanların değişkenlerle bağlantıları incelenmiştir. İki grubun (örneğin cinsiyet) karşılaştırmasına ilişkin testlerde normallik varsayımı sağlandığı için iki bağımsız örnekte t-Testi kullanılmıştır. İki'den fazla grubun olduğu durumda (örneğin babanın eğitim durumu) ise Varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Soruların içeriklerine göre olumlu olumsuz sorular düzenlenerek ters çevirme (Recode) puanlaması yapılmıştır.

İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerini Bilmesine Yönelik Anket Formu'nun geliştirilmesinde güvenilirliğin belirlenmesi kapsamında Cronbach Alfa güvenilirlik formülünden yararlanılmıştır.

Mardin türkülerinin bilinirliğini tespit edebilmek öncelikle öğrencilerin anket formuna verdikleri cevaplar çözümlenmiştir. Mardin türküleri, Mardin Valiliği tarafından yayınlanan "Mardin Türküleri" kitabından seçkisiz olarak seçilmiştir. Yörede Arapça ve Süryanice sözlü türkülerinde olmasından dolayı, Türkçe sözlü türkülerin seçilmesine dikkat edilmiştir. Belirlenen türkülerle birlikte konu ile ilgili, tezler, kitaplar, belgeler bir araya getirilerek Mardin türkülerinin ezgisel ve biçimsel yapıları incelenip çözümlenmiştir. Mardin türkülerinin analizi ile elde edilen sonuçlar, konu hakkında ulaşılan kaynak ve araştırmaların sundukları bilgilerle değerlendirilerek yorumlanmıştır.

Mardin türkülerinin her biri melodik ve ritmik yapılarına göre tek tek incelenmiştir. Ezginin melodik yapısı incelenirken ezgi motif cümlelere bölünerek form analizi yapılmıştır. Form analizinde kullanılan işaret ve cümleler şu şekilde belirtilmiştir:

- 1) Motif ve yarı cümleler için küçük harf kullanılmıştır.
- 2) Küçük harfin sağ altındaki rakam (a_2) o motifin kaç ölçü devam ettiğini belirtmektedir.
- 3) Cümleler büyük harf ile belirtilmiştir.

- 4) Müzikal olarak birbiriyle birebir aynı motif, cümle, cümlecikler aynı harflerle, birbirine benzeyenler ise harfin üstüne kesme işareti konularak ifade edilmiştir (a', A').
- 5) Türkünün ritmik yapısı ilgili kaynaklar incelenerek "Ölçü" başlığı altında gösterilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde öncelikle ana ve alt problemlerin çözümü için öğrencilere uygulanan anket formu sonucunda toplanan verilerin istatistikî analizlerine ilişkin bulgulara ve bunlarla ilgili yorumlara yer verilmiştir. Form ve ilgili alan yazından elde edilen bulgular sonucunda Mardin türkülerinin analizleri yapılmış, bu analizler ile türkünün karar perdesi, dizisi, seyri, usulü gibi başlıklar ele alınmıştır.

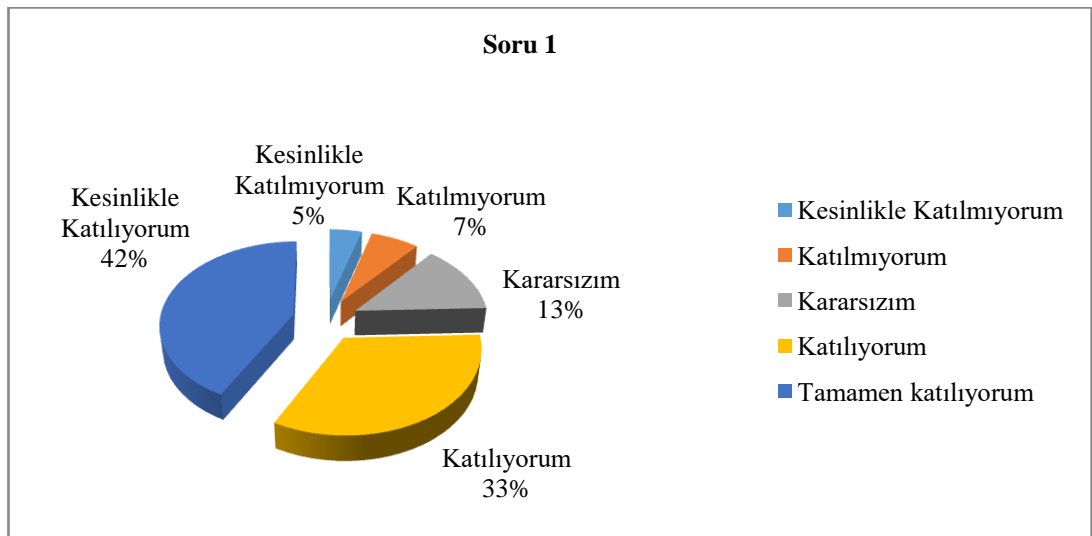
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

“İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerine yönelik görüşleri nelerdir?” başlığı altında öğrencilerin müzik dinleme durumları ile ilgili uygulanan anket formuna verdikleri cevaplar analiz edilmiştir.

Soru 1: “Mardin türkülerinin kültürümüzü yansıttığını düşünüyorum” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 2: Soru 1’e Verilen Cevaplar

Soru 1	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin Türkülerinin Kültürümüzü Yansıttığını Düşünüyorum	4	%4,44	6	%6,67	12	%13,33	30	%33,33	38	%42,22

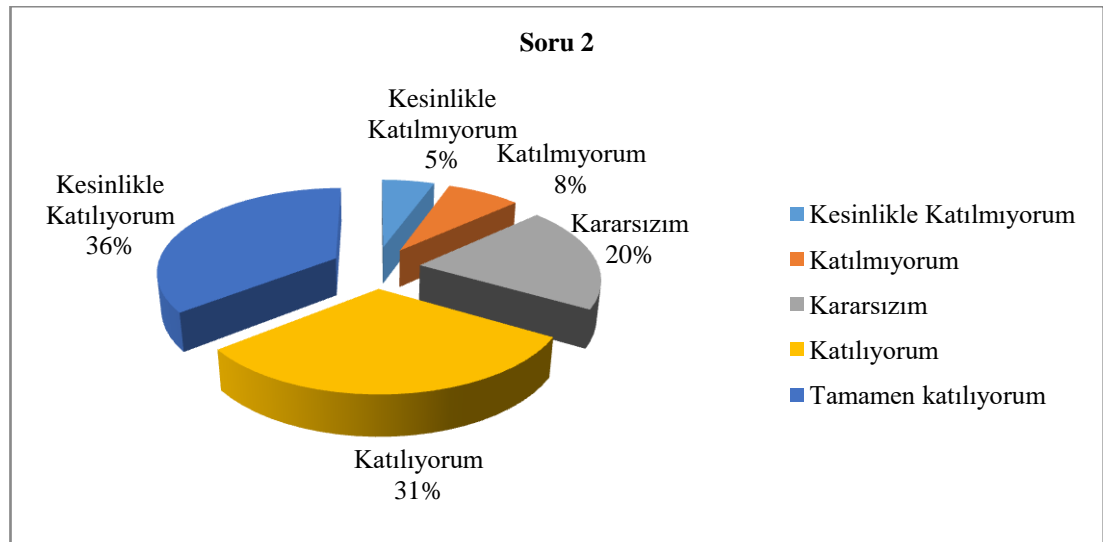
Şekil 1. Soru 1’e Verilen Cevaplar

“Mardin Türkülerinin Kültürümüzü Yansıttığını Düşünüyorum” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %4,44 oranla 4 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %6,67 oranla 6 öğrencinin “katılmıyorum”, %13,33 oranla 12 öğrencinin “kararsızım”, %33,33 oranla 30 öğrencinin “katılıyorum”, %42,22 oranla 38 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Verilen cevaplar içinde en fazla %42,22 oranla “tamamen katılıyorum” ve %33,33 oranla katılıyorum, en az %4,44 oranla “kesinlikle katılmıyorum” cevaplarının olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin %75,55’i Mardin türkülerinin kültürlerini yansıttığını düşünmektedir.

Soru 2: “Mardin Türkülerinin Okulumuzda Öğretilmesini İstiyorum” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 3: Soru 2’ye Verilen Cevaplar

Soru 2	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin Türkülerinin Okulumuzda Öğretilmesini İstiyorum	5	%5,56	7	%7,78	18	%20,00	28	%31,11	32	%35,56

Şekil 2. Soru 2’ye Verilen Cevaplar

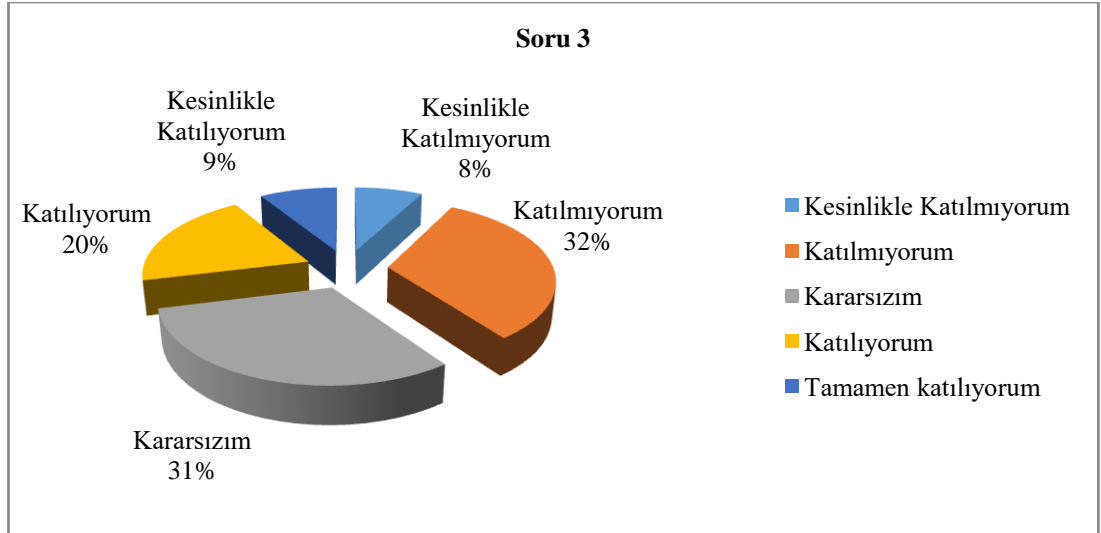
“Mardin Türkülerinin Okulumuzda Öğretilmesini İstiyorum” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %5,56 oranla 5 öğrencinin “kesinlikle

katılmıyorum”, %7,78 oranla 7 öğrencinin “katılmıyorum”, %20 oranla 18 öğrencinin “kararsızım”, %31,11 oranla 28 öğrencinin “katılıyorum”, %35,56 oranla 32 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Verilen cevaplar içinde en fazla %35,56 oranla “kesinlikle katılıyorum” ve %31,11 oranla “katılıyorum” cevapları, en az %5,56 oranla “kesinlikle katılmıyorum” cevapları olduğu tespit edilmiştir. “tamamen katılıyorum” ve “katılıyorum” cevaplarına verilen oranlar göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin büyük bir kısmının okulda Mardin türkülerini öğrenmek istedikleri tespit edilmiştir.

Soru 3: “Mardin Türküleri Evde Her Zaman Dinlenir” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 4: Soru 3’e Verilen Cevaplar

Soru 3	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin Türküleri Evde Herzaman Dinlenir	7	%7,78	29	%32,22	28	%31,11	18	%20,00	8	%8,89

Şekil 3. Soru 3’e Verilen Cevaplar

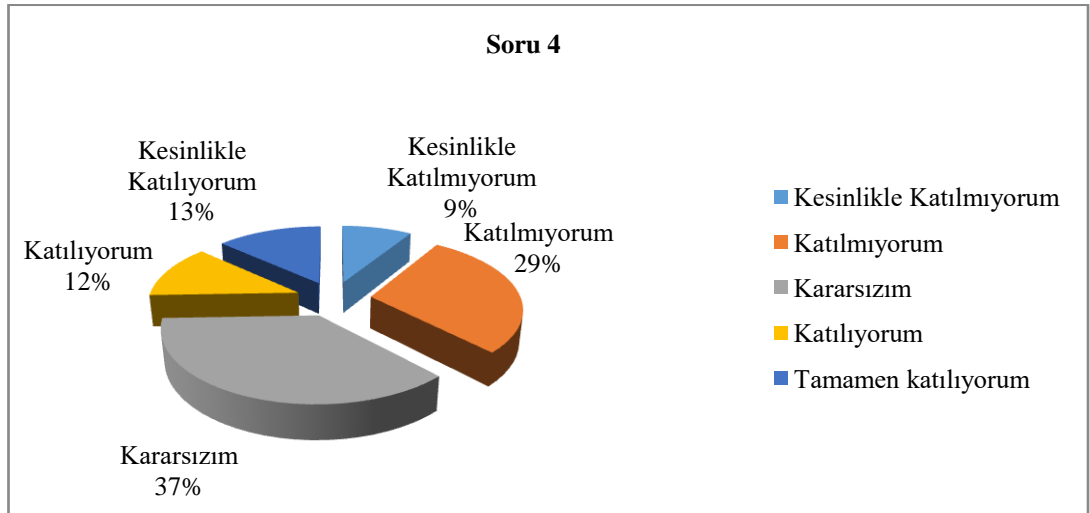
“Mardin Türküleri Evde Her Zaman Dinlenir” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde % 7,78 oranla 7 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %32,22 oranla 29 öğrencinin “katılmıyorum”, %31,11 oranla 28

öğrencinin “kararsızım”, %20 oranla 18 öğrencinin “katılıyorum”, %8,89 oranla 8 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Verilen cevaplar içinde en fazla %32, 22 oranla “katılmıyorum” ve %31,11 oranla “kararsızım”, en az %7,78 oranla “kesinlikle katılmıyorum” ve %8,89 oranla “kesinlikle katılıyorum” cevapları olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler %40 oranla evlerinde Mardin türküsü dinlemediklerini %28,89 oranla ise evlerinde Mardin türkülerinin dinlendiğini ifade etmiştir. Kararsızlık yaşayan öğrencilerin evlerinde türkü dinlense bile dinledikleri türkünün Mardin’e ait olup olmadığını bilmedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Soru 4: “Mardin’e Ait Pek Çok Türküyü Biliyorum” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 5: Soru 4’e Verilen Cevaplar

Soru 4	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin’e Ait Pek Çok Türküyü Biliyorum	8	%8,89	26	%28,89	33	%36,67	11	%12,22	12	%13,33

Şekil 4. Soru 4’e Verilen Cevaplar

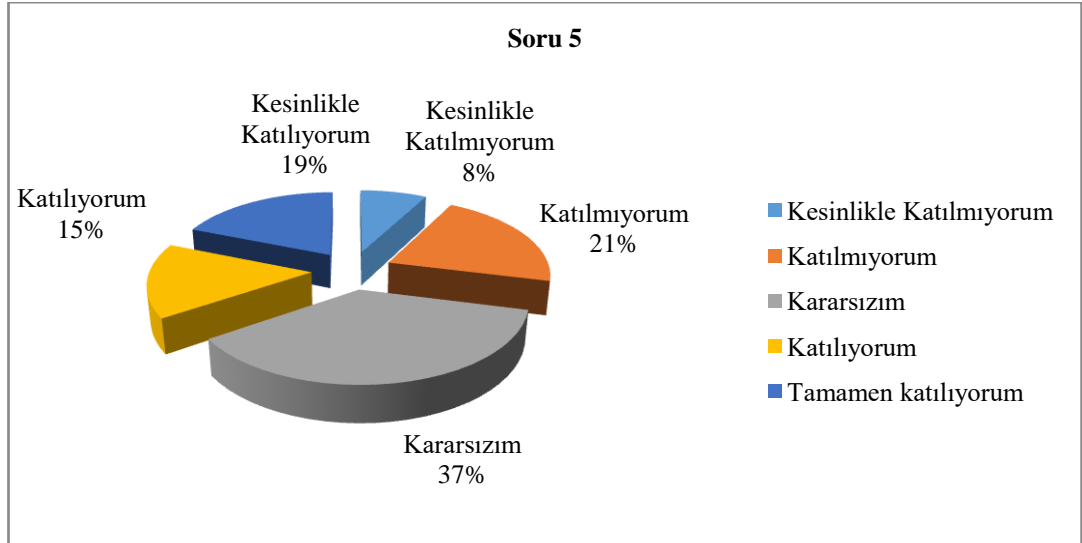
“Mardin’e Ait Pek Çok Türküyü Biliyorum” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde % 8,89 oranla 8 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %28,89 oranla 26 öğrencinin “katılmıyorum”, %36,67 oranla 33 öğrencinin

“kararsızım”, %12,22 oranla 11 öğrencinin “katılıyorum”, %13,33 oranla 12 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Verilen cevaplar doğrultusunda Mardin’e ait türküleri bilmediğini ifade edenlerin (%37,78) bildiğini ifade edenlerden (%25,55) fazla olduğu tespit edilmiştir.

Soru 5: “Mardin Türkülerinin Daha Çok Sözlerini Biliyorum” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 6: Soru 5’e Verilen Cevaplar

Soru 5	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin Türkülerinin Daha Çok Sözlerini Biliyorum	7	%7,78	19	%21,11	33	%36,67	14	%15,56	17	%18,89

Şekil 5. Soru 5’e Verilen Cevaplar

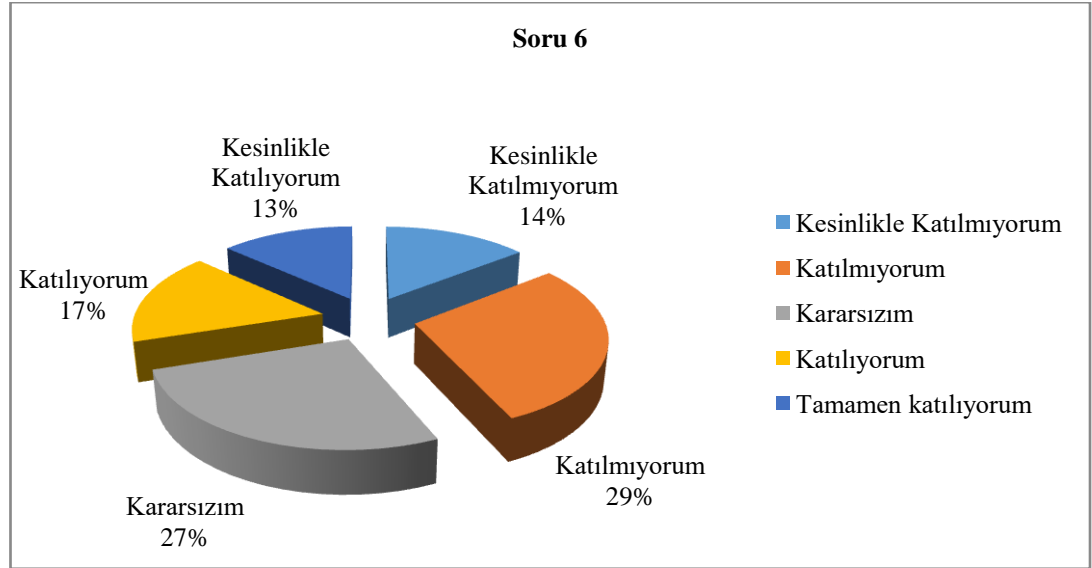
“Mardin Türkülerinin Daha Çok Sözlerini Biliyorum” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde % 7,78 oranla 7 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %21,11 oranla 19 öğrencinin “katılmıyorum”, %36,67 oranla 33 öğrencinin “kararsızım”, %15,56 oranla 14 öğrencinin “katılıyorum”, %18,89 oranla 17 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Verilen cevaplar içinde en fazla %36,67 oranla “kararsızım”, en az %7,78 oranla “kesinlikle katılmıyorum” cevaplarının verildiği tespit edilmiştir. Mardin türkülerinin sözlerini

bilen öğrencilerin (%34,45) bilmeyen öğrencilerden (%28,89) daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Kararsız olduğunu ifade eden öğrencilerin (%36,67) bilen ve bilmeyen öğrencilerden fazla olması, öğrencilerin Mardin türkülerinin sözlerine çok hâkim olmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Soru 6: “Mardin Türkülerinin Daha Çok Ezgilerini Biliyorum” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 7: Soru 6’ya Verilen Cevaplar

Soru 6	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin Türkülerinin Daha Çok Ezgilerini Biliyorum	13	%14,44	26	%28,89	24	%26,67	15	%16,67	12	%13,33

Şekil 6. Soru 6’ya Verilen Cevaplar

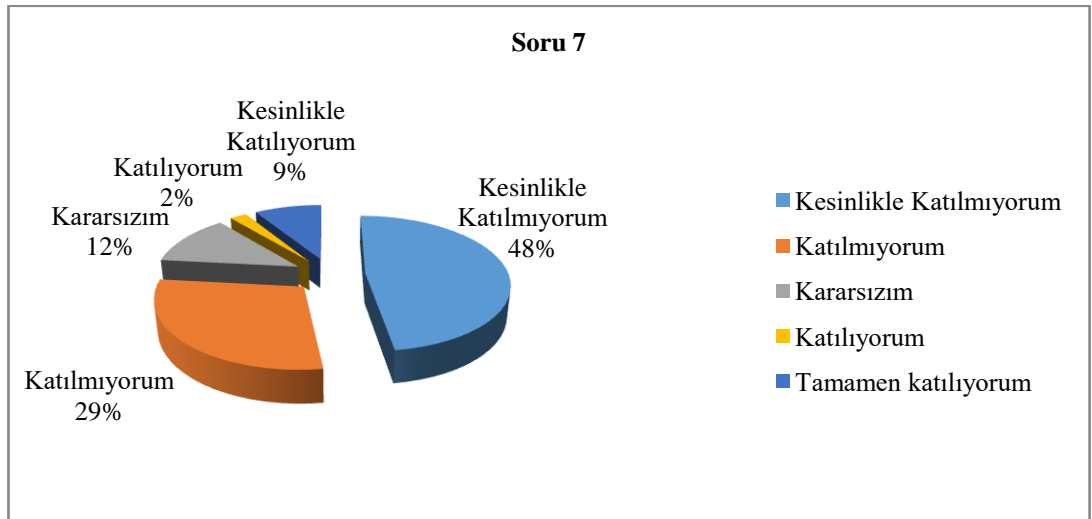
“Mardin Türkülerinin Daha Çok Ezgilerini Biliyorum” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde % 14,44 oranla 13 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %28,89 oranla 26 öğrencinin “katılmıyorum”, %26,67 oranla 24 öğrencinin “kararsızım”, %16,67 oranla 15 öğrencinin “katılıyorum”, %13,33 oranla 12 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Mardin

türkülerinin daha çok ezgilerini bildiğini ifade edenlerin (%30.00), bilmediğini ifade edenlerden (%43,33) az olduğu tespit edilmiştir.

Soru 7: “Mardin Türkülerinin Sıkıcı Olduğunu Düşünüyorum” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 8: Soru 7’ye Verilen Cevaplar

Soru 7	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin Türkülerinin Sıkıcı Olduğunu Düşünüyorum	43	%47,78	26	%28,89	11	%12,22	2	%2,22	8	%8,89

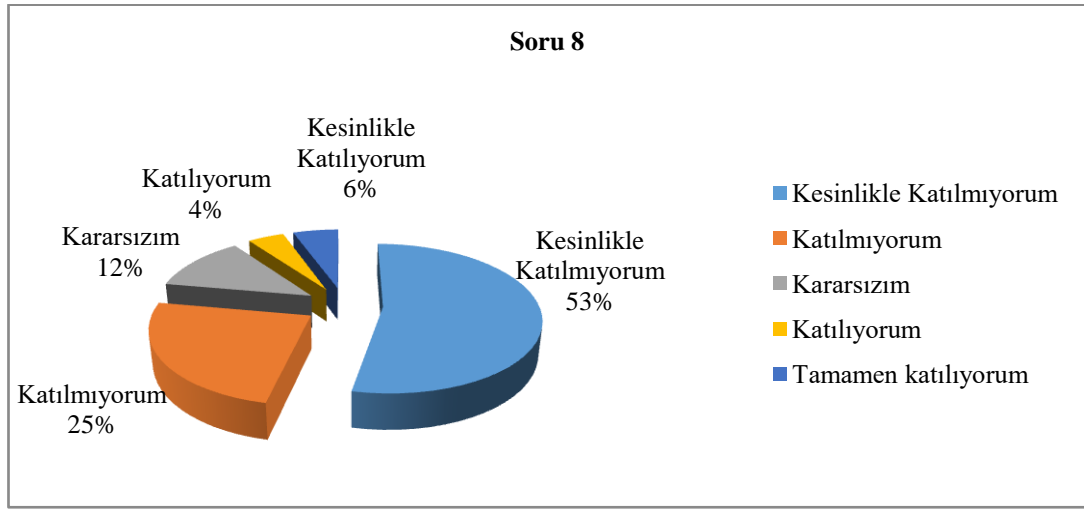
Şekil 7. Soru 7’ye Verilen Cevaplar

“Mardin Türkülerinin Sıkıcı Olduğunu Düşünüyorum” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde % 47,78 oranla 43 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %28,89 oranla 26 öğrencinin “katılmıyorum”, %12,22 oranla 11 öğrencinin “kararsızım”, %2,22 oranla 2 öğrencinin “katılıyorum”, % 8,89 oranla 8 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Verilen cevaplar içinde en fazla %47,78 ve %28,89 oranlarıyla “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” cevapları olduğu görülmüştür. Bu cevaplar doğrultusunda öğrencilerin büyük bir kısmı (%76,67) Mardin türkülerinin sıkıcı olmadığını düşünmektedir.

Soru 8: “Mardin Türkülerini Dinlemekten Hoşlanmam” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 9: Soru 8’e Verilen Cevaplar

Soru 8	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin Türkülerini Dinlemekten Hoşlanmam	48	%53,33	22	%24,44	11	%12,22	4	%4,44	5	%5,56

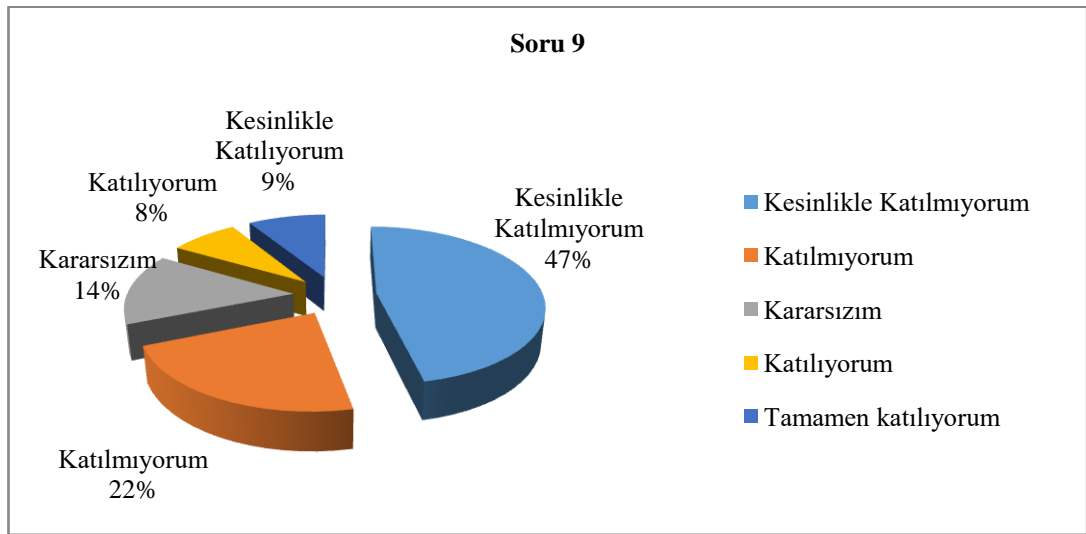
Şekil 8. Soru 8’e Verilen Cevaplar

“Mardin Türkülerini Dinlemekten Hoşlanmam” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %53,33 oranla 48 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %24,44 oranla 22 öğrencinin “katılmıyorum”, %12,22 oranla 11 öğrencinin “kararsızım”, %4,44 oranla 4 öğrencinin “katılıyorum”, %5,56 oranla 5 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Verilen cevaplar içinde en fazla %53,33 oranla “tamamen katılıyorum” ve %24,44 oranla “katılıyorum” cevaplarının olduğu görülmüştür. Bu cevaplar doğrultusunda öğrencilerin büyük bir kısmının (%77,77) Mardin türkülerini dinlemekten hoşlandıkları tespit edilmiştir.

Soru 9: “Mardin Türkülerini Söylemekten Hoşlanmam” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 10: Soru 9’a Verilen Cevapları

Soru 9	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin Türkülerini Söylemekten Hoşlanmam	42	%46,67	20	%22,22	13	%14,44	7	%7,78	8	%8,89

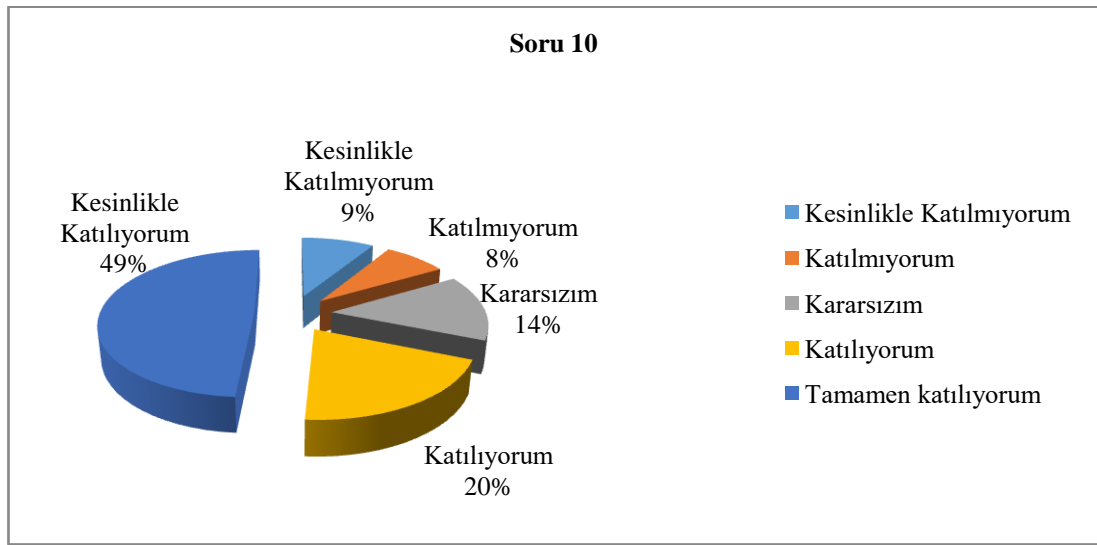
Şekil 9. Soru 9’a Verilen Cevaplar

“Mardin Türkülerini Söylemekten Hoşlanmam” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde % 46,67 oranla 42 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %22,22 oranla 20 öğrencinin “katılmıyorum”, % 14,44 oranla 13 öğrencinin “kararsızım”, %7,78 oranla 7 öğrencinin “katılıyorum”, %8,89 oranla 8 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Verilen cevaplar doğrultusunda en fazla %46,67 ve %22,22 oranlarıyla “kesinlikle katılıyorum” ve “katılıyorum” cevaplarının verildiği, en az %8,89 ve %7,78 oranlarıyla “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” cevaplarının verildiği gözlenmiştir. Öğrencilerin çoğunluğunun (%68,89) Mardin türkülerini söylemekten hoşlandıkları tespit edilmiştir.

Soru 10: “Mardin Türkülerinin Hikâyelerini Merak Ederim” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 11: Soru 10’a Verilen Cevaplar

Soru 10	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin Türkülerinin Hikayelerini Merak Ederim	8	%8,89	7	%7,78	13	%14,44	18	%20,00	44	%48,89

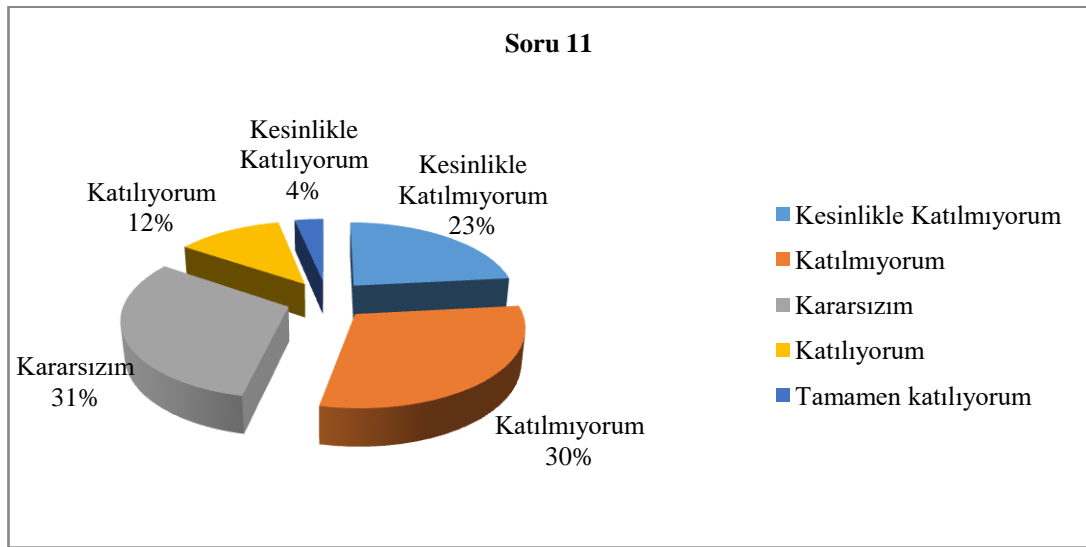
Şekil 10. Soru 10’a Verilen Cevaplar

“Mardin Türkülerinin Hikâyelerini Merak Ederim” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde % 8,89 oranla 8 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %7,78 oranla 7 öğrencinin “katılmıyorum”, %14,44 oranla 13 öğrencinin “kararsızım”, %20 oranla 18 öğrencinin “katılıyorum”, %48,89 oranla 44 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Verilen cevaplar doğrultusunda öğrencilerin %68,89 oranla çoğunluğunun Mardin türkülerinin hikâyelerini merak ettikleri tespit edilmiştir.

Soru 11: “Mardin Türkülerinin Hikâyelerini Bilirim” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 12: Soru 11’e Verilen Cevaplar

Soru 11	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin Türkülerinin Hikâyelerini Bilirim	21	%23,33	27	%30,00	28	%31,11	11	%12,22	3	%3,33

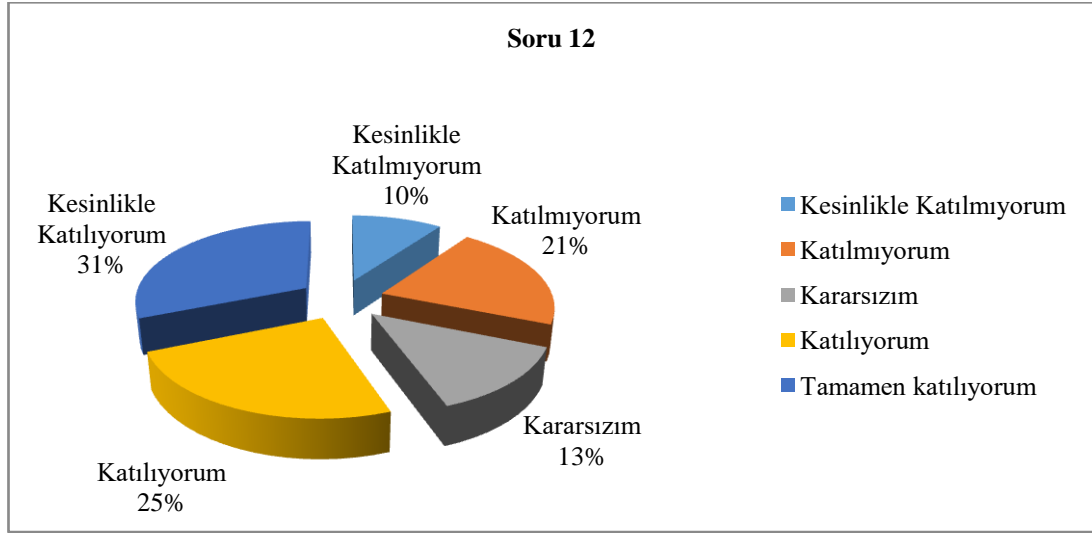
Şekil 11. Soru 11’e Verilen Cevaplar

“Mardin Türkülerinin Hikâyelerini Bilirim” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %23,33 oranla 21 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %30 oranla 27 öğrencinin “katılmıyorum”, %31,11 oranla 28 öğrencinin “kararsızım”, %12,22 oranla 11 öğrencinin “katılıyorum”, %3,33 oranla 3 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Verilen cevaplar doğrultusunda Mardin türkülerinin hikâyelerini bildiğini ifade eden öğrencilerin (%15,55) bilmediğini ifade eden öğrencilerden (%53,33) az olduğu tespit edilmiştir. Kararsız olduğunu ifade eden öğrencilerin (%31,11) Mardin türkülerinin hikâyeleri konusunda bir bilgi birikimine sahip olmadıkları yorumu yapılabilir.

Soru 12: “Hızlı Tempolu Mardin Türkülerini Daha Çok Severim” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 13: Soru 12’ye Verilen Cevaplar

Soru 12	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Hızlı Tempolu Mardin Türkülerini Daha Çok Severim	9	%10,00	19	%21,11	12	%13,33	22	%24,44	28	%31,11

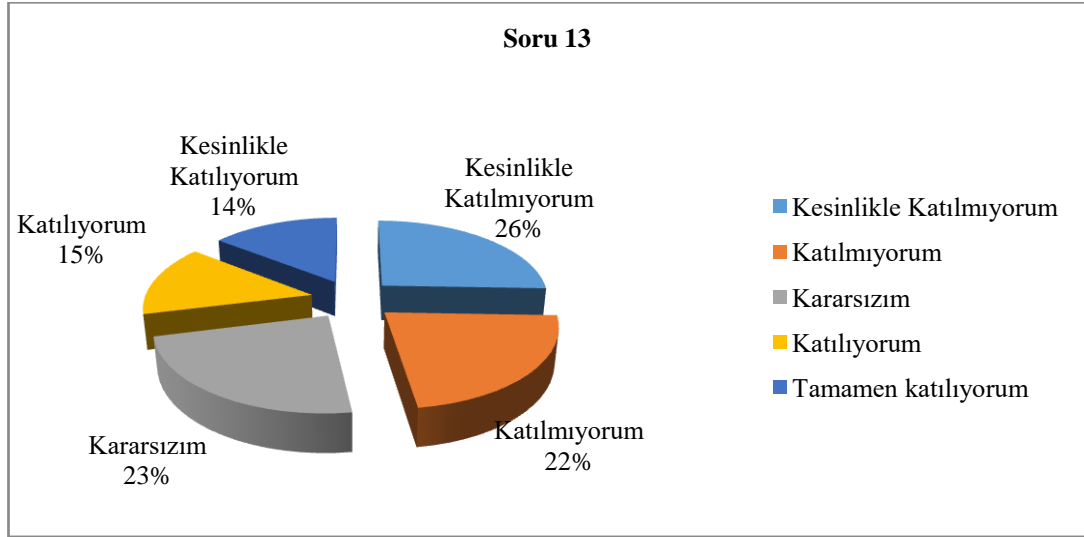
Şekil 12. Soru 12’ye Verilen Cevaplar

“Hızlı Tempolu Mardin Türkülerini Daha Çok Severim” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %10 oranla 9 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %21,11 oranla 19 öğrencinin “katılmıyorum”, %13,33 oranla 12 öğrencinin “kararsızım”, %24,44 oranla 22 öğrencinin “katılıyorum”, %31,11 oranla 28 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Hızlı tempolu Mardin türkülerini sevdiğini ifade eden öğrencilerin (%55,55) sevmediğini ifade eden öğrencilerden (%31,11) fazla olduğu tespit edilmiştir.

Soru 13: “Yavaş Tempolu Mardin Türkülerini Daha Çok Severim” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 14: Soru 13’e Verilen Cevaplar

Soru 13	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Yavaş Tempolu Mardin Türkülerini Daha Çok Severim	23	%25,56	20	%22,22	21	%23,33	13	%14,44	13	%14,44

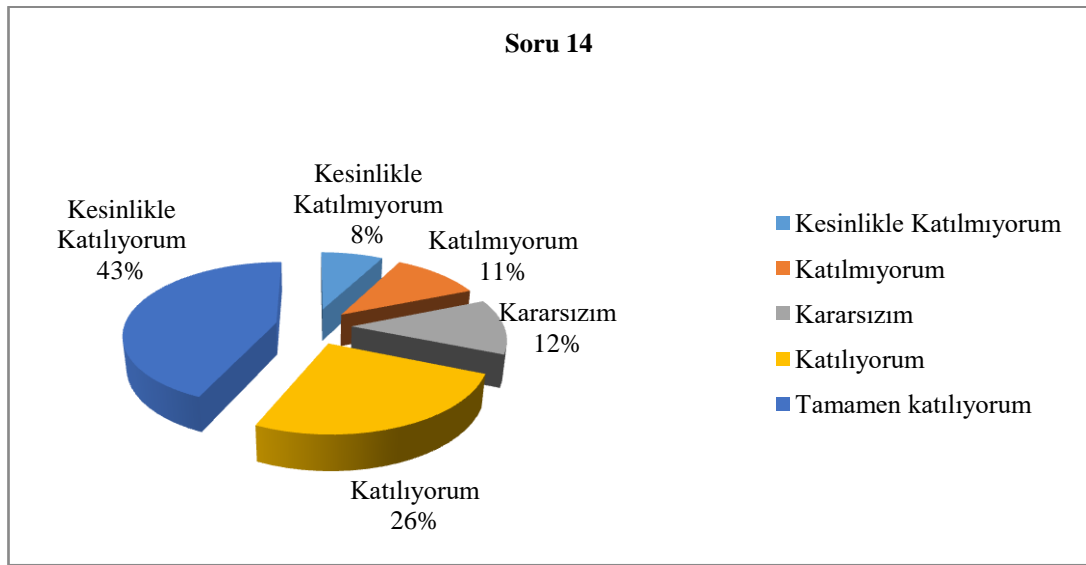
Şekil 13. Soru 13’e Verilen Cevaplar

“Yavaş Tempolu Mardin Türkülerini Daha Çok Severim” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %25,56 oranla 23 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %22,22 oranla 20 öğrencinin “katılmıyorum”, %23,33 oranla 21 öğrencinin “kararsızım”, %14,44 oranla 13 öğrencinin “katılıyorum”, %14,44 oranla 13 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Yavaş tempolu Mardin türkülerini sevmediğini ifade eden öğrencilerin (%47,78) sevdiğini ifade eden öğrencilerden (%28,88) fazla olduğu tespit edilmiştir. Kararsızım cevabına verilen oran göz önünde bulundurulduğunda (%23,33) öğrencilerin yavaş tempolu Mardin türkülerini sevmedikleri veya tercih etmedikleri yorumu yapılabilir.

Soru 14: “Neşeli Mardin Türkülerini Daha Çok Severim” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 15: Soru 14’e Verilen Cevaplar

Soru 14	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Neşeli Mardin Türkülerini Daha Çok Severim	7	%7,78	10	%11,11	11	%12,22	23	%25,56	39	%43,33

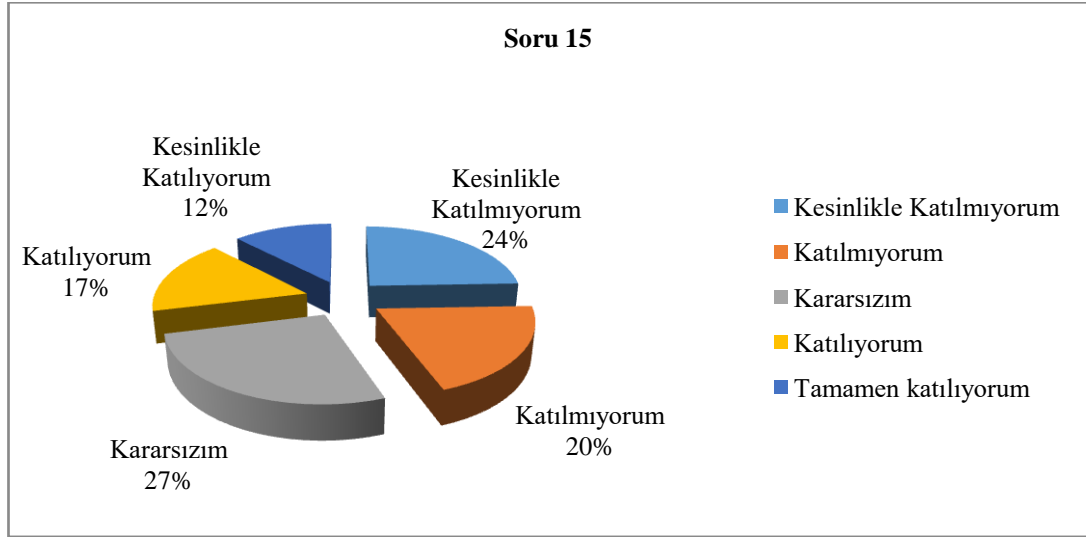
Şekil 14. Soru 14’e Verilen Cevaplar

“Neşeli Mardin Türkülerini Daha Çok Severim” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %7,78 oranla 7 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %11,11 oranla 10 öğrencinin “katılmıyorum”, %12,22 oranla 11 öğrencinin “kararsızım”, %25,56 oranla 23 öğrencinin “katılıyorum”, %43,33 oranla 39 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Öğrencilerin verdikleri “tamamen katılıyorum” ve “katılıyorum” cevaplarının oranlarına bakıldığında çoğunluğun neşeli Mardin türkülerini daha çok sevdikleri tespit edilmiştir.

Soru 15: “Hüzünlü Mardin Türkülerini Daha Çok Severim” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 16: Soru 15’e Verilen Cevaplar

Soru 15	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Hüzünlü Mardin Türkülerini Daha Çok Severim	22	%24,44	18	%20,00	24	%26,67	15	%16,67	11	%12,22

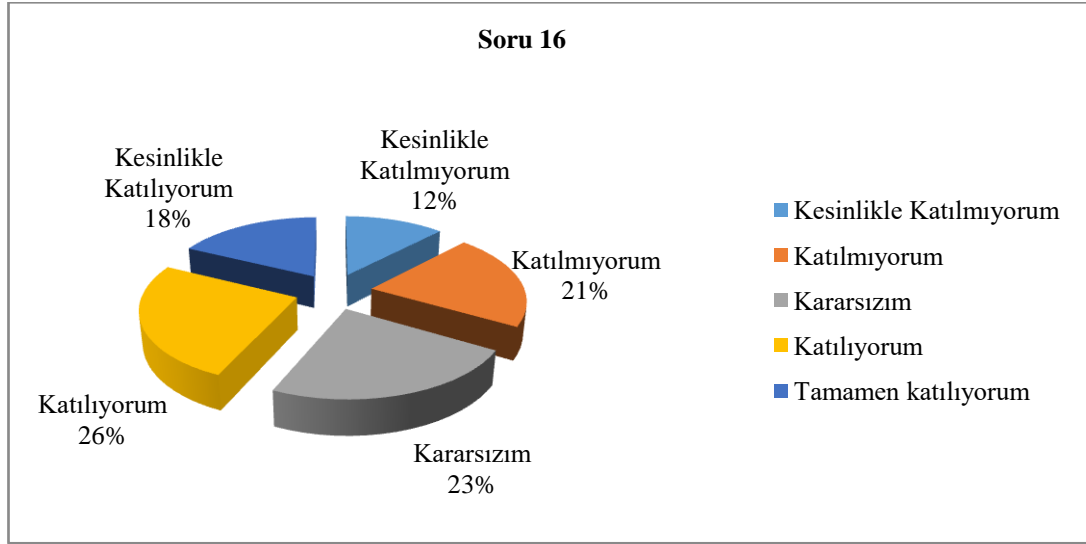
Şekil 15. Soru 15’e Verilen Cevaplar

“Hüzünlü Mardin Türkülerini Daha Çok Severim” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %24,44 oranla 22 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %20 oranla 18 öğrencinin “katılmıyorum”, %26,67 oranla 24 öğrencinin “kararsızım”, %16,67 oranla 15 öğrencinin “katılıyorum”, %12,22 oranla 11 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Hüzünlü Mardin türkülerini daha çok sevdiğini ifade eden öğrencilerin (%28,89) sevmediğini ifade eden öğrencilerden (%44,44) az olduğu tespit edilmiştir.

Soru 16: “Mardin Türkülerinde Kullanılan Çalgıları Tanırım” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 17: Soru 16’ya Verilen Cevaplar

Soru 16	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin Türkülerinde Kullanılan Çalgıları Tanırım	11	%12,22	19	%21,11	21	%23,33	23	%25,56	16	%17,78

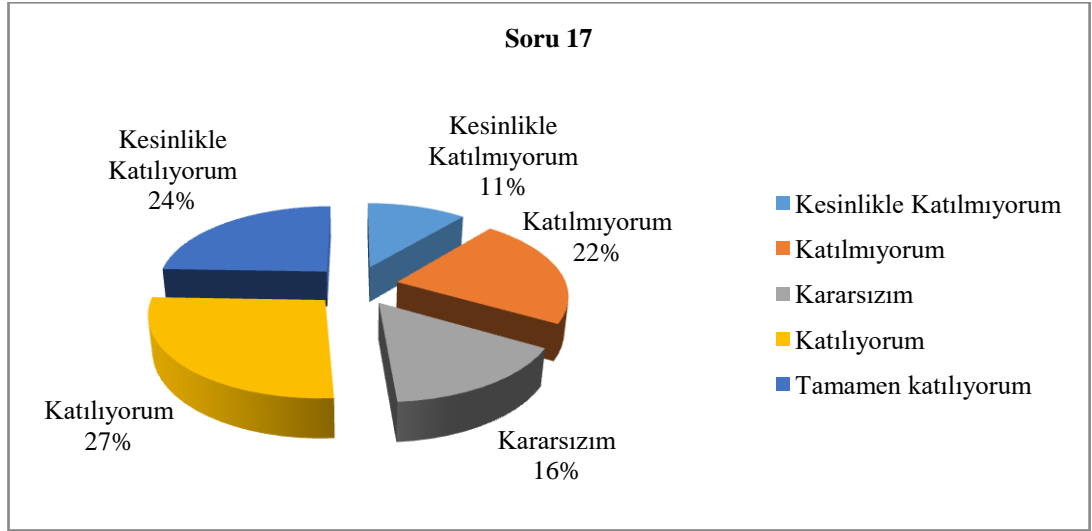
Şekil 16. Soru 16’ya Verilen Cevaplar

“Mardin Türkülerinde Kullanılan Çalgıları Tanırım” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %12,22 oranla 11 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %21,11 oranla 19 öğrencinin “katılmıyorum”, %23,33 oranla 21 öğrencinin “kararsızım”, %25,56 oranla 23 öğrencinin “katılıyorum”, %17,78 oranla 16 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Mardin türkülerinde kullanılan çalgıları tanıdığını ifade eden öğrencilerin (%43,34) tanımadığını ifade eden öğrencilerden (%33,33) fazla olduğu tespit edilmiştir. Verilen cevaplar içinde %23,33 oranla öğrencilerin Mardin türkülerinde kullanılan çalgıları tanıma konusunda kararsız oldukları tespit edilmiştir. Bu durumun sebebinin ailevi faktörler veya öğrencinin çalgı konusunda ilgi duymamasından kaynaklı olduğu söylenebilir.

Soru 17: “Tv ve Radyolarda Çalınan Mardin Türküleri İlgimi Çekmektedir” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 18: Soru 17’ye Verilen Cevaplar

Soru 17	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Tv ve Radyolarda Çalınan Mardin Türküleri İlgimi Çekmektedir	10	%11,11	20	%22,22	14	%15,56	24	%26,67	22	%24,44

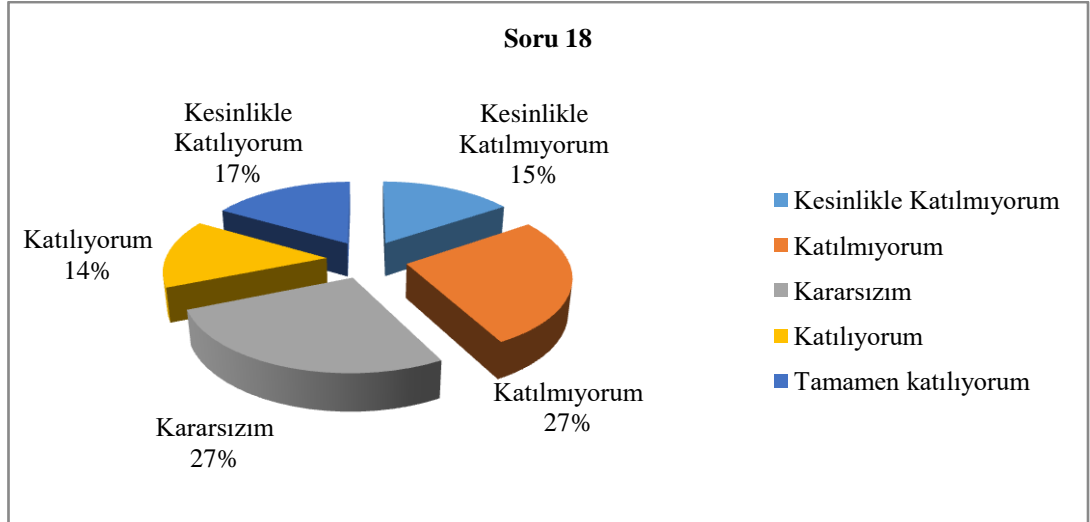
Şekil 17. Soru 17’ye Verilen Cevaplar

“Tv ve Radyolarda Çalınan Mardin Türküleri İlgimi Çekmektedir” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %11,11 oranla 10 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %22,22 oranla 20 öğrencinin “katılmıyorum”, %15,56 oranla 14 öğrencinin “kararsızım”, %26,67 oranla 24 öğrencinin “katılıyorum”, %24,44 oranla 22 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. En çok %26,67 ve %24,44 oranla “katılıyorum” ve “tamamen katılıyorum”, en az %11,11 oranla “kesinlikle katılmıyorum” cevaplarının verildiği görülmüştür. Tv ve radyolarda çalınan Mardin türkülerinin ilgisini çektiğini ifade eden öğrencilerin (%51,11) ilgisini çekmediğini ifade eden öğrencilerden (%33,33) fazla olduğu tespit edilmiştir.

Soru 18: “Televizyon, Radyo, İnternet gibi İletişim Araçlarında Mardin Türküsü Duyduğumda Hemen Tanırım” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 19: Soru 18’e Verilen Cevaplar

Soru 18	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Tv, Radyo, İnternet Gibi İletişim Araçlarında Mardin Türküsü Duyduğumda Hemen Tanırım	14	%15,56	24	%26,67	24	%26,67	13	%14,44	15	%16,67

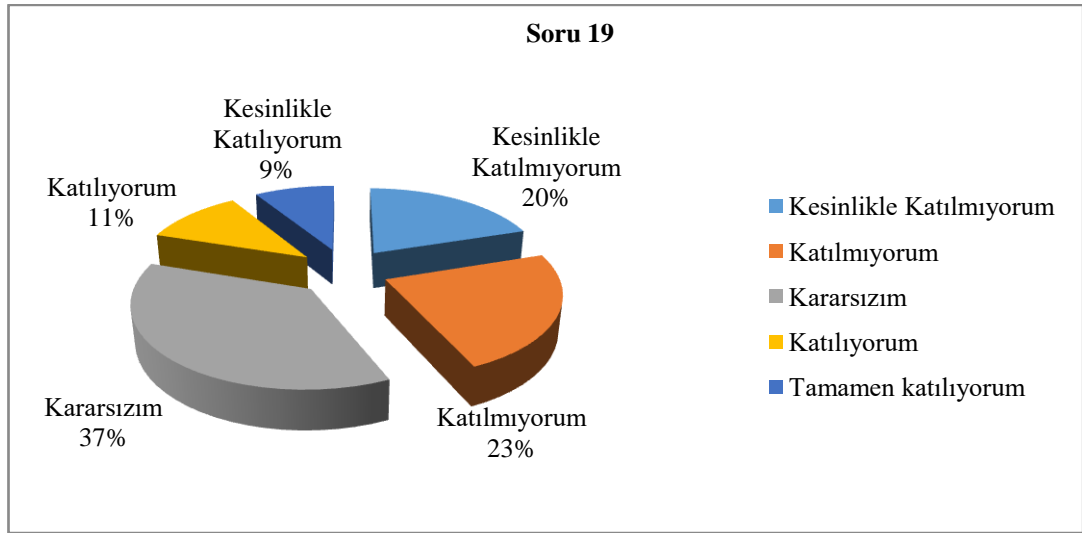
Şekil 18. Soru 18’e Verilen Cevaplar

“Televizyon, Radyo, İnternet Gibi İletişim Araçlarında Mardin Türküsü Duyduğumda Hemen Tanırım” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %15,56 oranla 14 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %26,67 oranla 24 öğrencinin “katılmıyorum”, %26,67 oranla 24 öğrencinin “kararsızım”, %14,44 oranla 13 öğrencinin “katılıyorum”, %16,67 oranla 15 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Televizyon, radyo, internet gibi iletişim araçlarında Mardin türküsü duyduğunda tanımadığını ifade eden öğrencilerin (%42,23) tanıdığını ifade eden öğrencilerden (%31,11) fazla olduğu tespit edilmiştir.

Soru 19: “Mardin Türküsü Söyleyen Mahalli Sanatçıları Bilirim” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 20: Soru 19’a Verilen Cevaplar

Soru 19	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin Türküsü Söyleyen Mahalli Sanatçıları Bilirim	18	%20,00	21	%23,33	33	%36,67	10	%11,11	8	%8,89

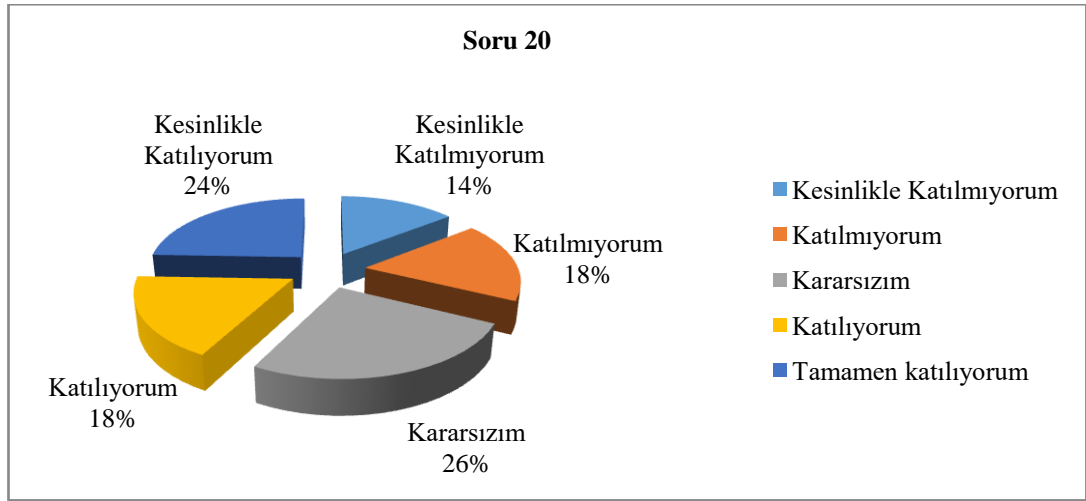
Şekil 19. Soru 19’a Verilen Cevaplar

“Mardin Türküsü Söyleyen Mahalli Sanatçıları Bilirim” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %20 oranla 18 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %23,33 oranla 21 öğrencinin “katılmıyorum”, %36,67 oranla 33 öğrencinin “kararsızım”, %11,11 oranla 10 öğrencinin “katılıyorum”, %8,89 oranla 8 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Mardin türkülerini söyleyen mahalli sanatçıları bilmediğini ifade eden öğrencilerin (%43,33) bildiğini ifade eden öğrencilerden (%20,00) fazla olduğu tespit edilmiştir.

Soru 20: “Kendimi, Bildiğim Mardin Türküleriyle İfade Etmekten Hoşlanırım” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 21: Soru 20’ye Verilen Cevaplar

Soru 20	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Kendimi, Bildiğim Mardin Türküleriyle İfade Etmekten Hoşlanırım	13	%14,44	16	%17,78	23	%25,56	16	%17,78	22	%24,44

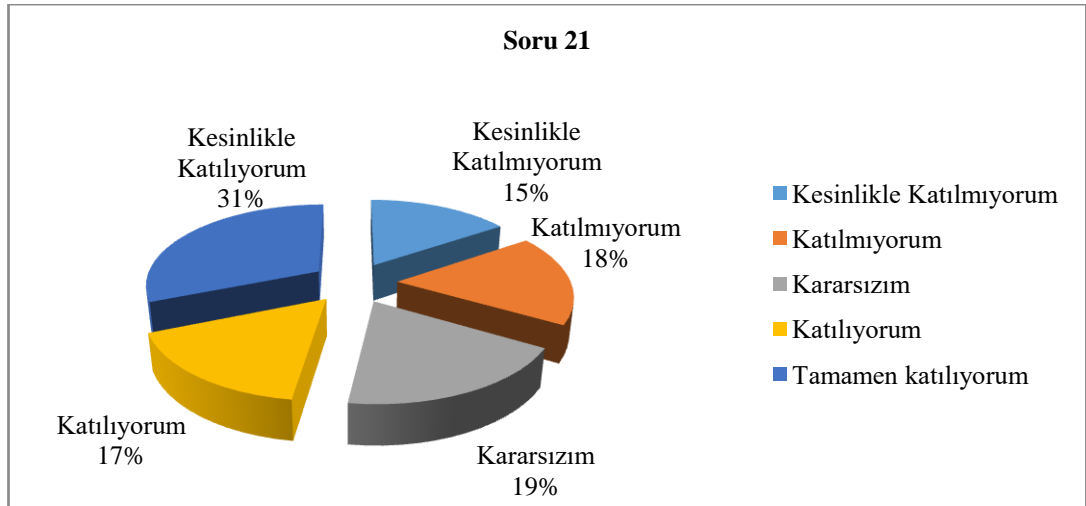
Şekil 20. Soru 20’ye Verilen Cevaplar

“Kendimi, Bildiğim Mardin Türküleriyle İfade Etmekten Hoşlanırım” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %14,44 oranla 13 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %17,78 oranla 16 öğrencinin “katılmıyorum”, %25,56 oranla 23 öğrencinin “kararsızım”, %17,78 oranla 16 öğrencinin “katılıyorum”, %24,44 oranla 22 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Kendilerini bildikleri Mardin türküleriyle ifade etmekten hoşlandığını belirten öğrencilerin (%42,22) hoşlanmadığını belirten öğrencilerden (%32,22) fazla olduğu tespit edilmiştir. Kararsızlık yaşayan öğrencilerin (%25,56) Mardin türküsü bilmediği veya bildiği türküleri kendini ifade aracı olarak görmediği şeklinde yorumlanabilir.

Soru 21: “Televizyon, Radyo, İnternet Gibi İletişim Araçlarında Duyduğum Mardin Türkülerini Hemen Öğrenmek İsterim” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 22: Soru 21’e Verilen Cevaplar

Soru 21	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Tv, Radyo, İnternet Gibi İletişim Araçlarında Duyduğum Mardin Türkülerini Hemen Öğrenmek İsterim	14	%15,56	16	%17,78	17	%18,89	15	%16,67	28	%31,11

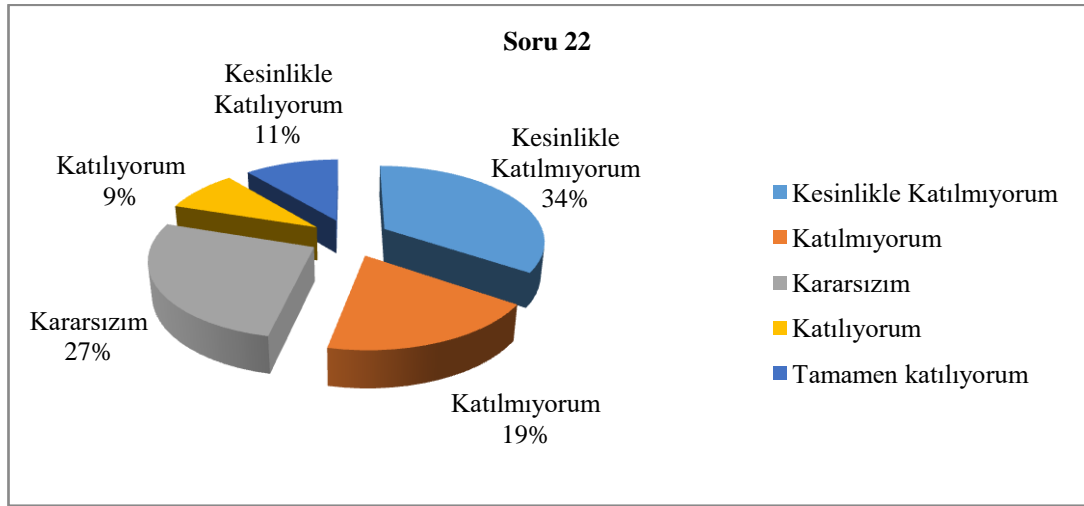
Şekil 21. Soru 21’e Verilen Cevaplar

“Televizyon, Radyo, İnternet Gibi İletişim Araçlarında Duyduğum Mardin Türkülerini Hemen Öğrenmek İsterim” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %15,56 oranla 14 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %17,78 oranla 16 öğrencinin “katılmıyorum”, %18,89 oranla 17 öğrencinin “kararsızım”, %16,67 oranla 15 öğrencinin “katılıyorum”, %31,11 oranla 28 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. İletişim araçlarında duydukları Mardin türkülerini hemen öğrenmek isteyen öğrencilerin (%47,78) istemediğini ifade eden öğrencilerden (%33,34) fazla olduğu tespit edilmiştir.

Soru 22: “Mardin Türkülerini Söylemede Başarılı Olmadığımı Düşünüyorum” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 23: Soru 22’ye Verilen Cevaplar

Soru 22	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin Türkülerini Söylemede Başarılı Olmadığımı Düşünüyorum	31	%34,44	17	%18,89	24	%26,67	8	%8,89	10	%11,11

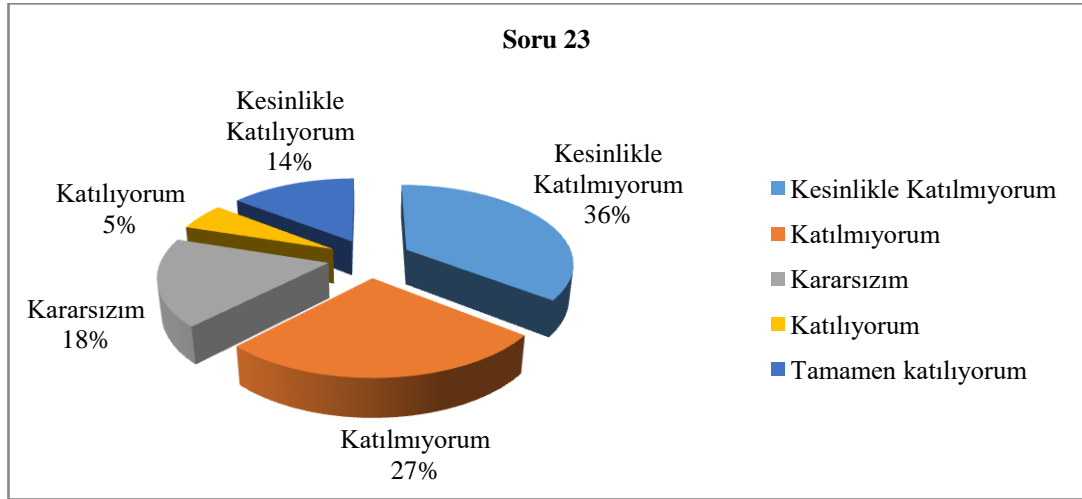
Şekil 22. Soru 22’ye Verilen Cevaplar

“Mardin Türkülerini Söylemede Başarılı Olmadığımı Düşünüyorum” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %34,44 oranla 31 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %18,89 oranla 17 öğrencinin “katılmıyorum”, %26,67 oranla 24 öğrencinin “kararsızım”, %8,89 oranla 8 öğrencinin “katılıyorum”, %11,11 oranla 10 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Verilen cevaplar içinde en çok %34,44 oranla “kesinlikle katılmıyorum” ve %26,67 oranla “kararsızım”, en az %8,89 oranla “katılmıyorum” cevapları olduğu tespit edilmiştir. Verilen cevaplar göz önünde bulundurulduğunda Mardin türkülerini söylemede başarılı olmadığını düşünen öğrencilerin (%53,33) başarılı olduğunu düşünen öğrencilerden (%20) fazla olduğu tespit edilmiştir.

Soru 23: “Mardin Türkülerinin Beni Yansıtmadığını Düşünüyorum” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi;

Tablo 24: Soru 23’e Verilen Cevaplar

Soru 23	Kesinlikle Katılmıyorum	%	Katılmıyorum	%	Kararsızım	%	Katılıyorum	%	Kesinlikle Katılıyorum	%
Mardin Türkülerinin Beni Yansıtmadığını Düşünüyorum	32	%35,56	24	%26,67	16	%17,78	5	%5,56	13	%14,44

Şekil 23. Soru 23’e Verilen Cevaplar

“Mardin Türkülerinin Beni Yansıtmadığını Düşünüyorum” sorusuna verilen cevapların tablo ve grafiği incelendiğinde %35,56 oranla 32 öğrencinin “kesinlikle katılmıyorum”, %26,67 oranla 24 öğrencinin “katılmıyorum”, %17,78 oranla 16 öğrencinin “kararsızım”, %5,56 oranla 5 öğrencinin “katılıyorum”, %14,44 oranla 13 öğrencinin “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Verilen cevaplar içinde en çok %35,56 oranla “kesinlikle katılmıyorum ve %26,67 oranla “katılmıyorum”, en az %5,56 oranla “katılıyorum” cevaplarının verildiği görülmüştür. Bu doğrultuda Mardin türkülerinin kendilerini yansıttığını ifade eden öğrencilerin (%20) yansıtmadığını ifade eden öğrencilerden (%62,23) az olduğu tespit edilmiştir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

“İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerine yönelik görüşlerinde çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” başlığı altında ilköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerini tanımalarına yönelik uygulanmış olan anket formunun kişisel bilgiler bölümüne verdikleri cevaplar ve ne derece bilindiği tespit edilen Mardin türkülerinin ezgisel yapıları analiz edilmiştir ve sonuçlar müzikal özellikler değişkenini saptamak için kullanılmıştır.

4.2.1. İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinde Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerini tanıma durumlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı tablo ve grafiklerle yorumlanarak analiz edilmiştir.

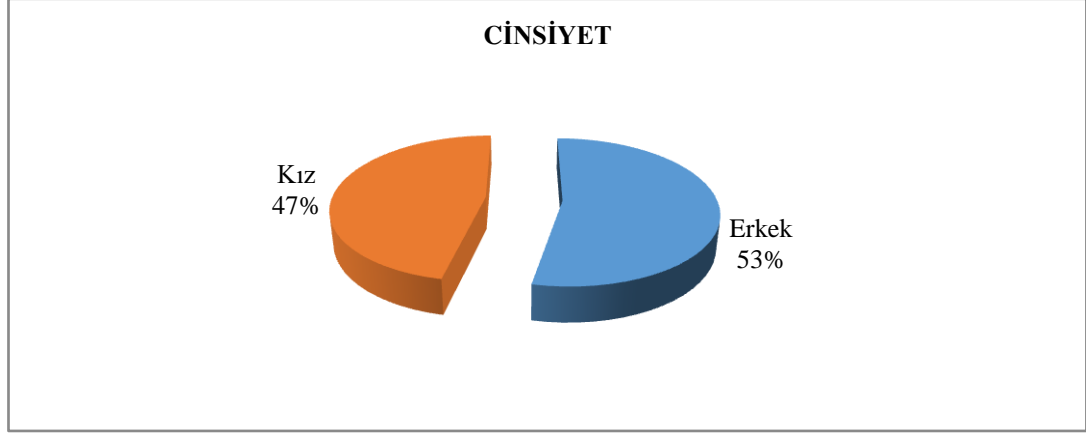
Tablo 25: İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s.s.	sd	t	p
Erkek	48	2,8889	0,57609	88	-1,270	0,207
Kız	42	3,0139	0,29227			

Tablo 25’te görüldüğü gibi İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerini tanımalarına yönelik anket formu toplam puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t- Testi sonuçlarına göre, gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $t(88) = -1,270$, $p > .05$. Tabloya göre kız öğrencilerin ilköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerini tanımalarına yönelik görüşme formu toplam puanlar ortalamasının ($X=3,01$), erkek öğrencilerin ilköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerini tanımalarına yönelik görüşme formu toplam puanlarının ortalamasından ($X=2,88$) fazla olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin puanları kız öğrencilere göre daha yüksektir fakat bu durum anlamlı bir farklılık yaratmamaktadır.

Tablo 26: İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Kız Öğrenci Sayısı	%	Erkek Öğrenci Sayısı	%
42	%47	48	%53

Şekil 24. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımları

Grafik 24’de öğrencilerin cinsiyete göre dağılımlarına bakıldığında erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha fazla oldukları görülmektedir. Bu durum bölgesel olarak kız öğrencilerin okula gitmesinin erkek öğrencilere oranla daha düşük olduğu şeklinde yorumlanabilir.

4.2.2. İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinde Anne-Baba Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerini tanıma durumlarında anne ve baba eğitim durumlarının etkisinin olup olmadığı tablo ve grafik yorumlanarak analiz edilmiştir.

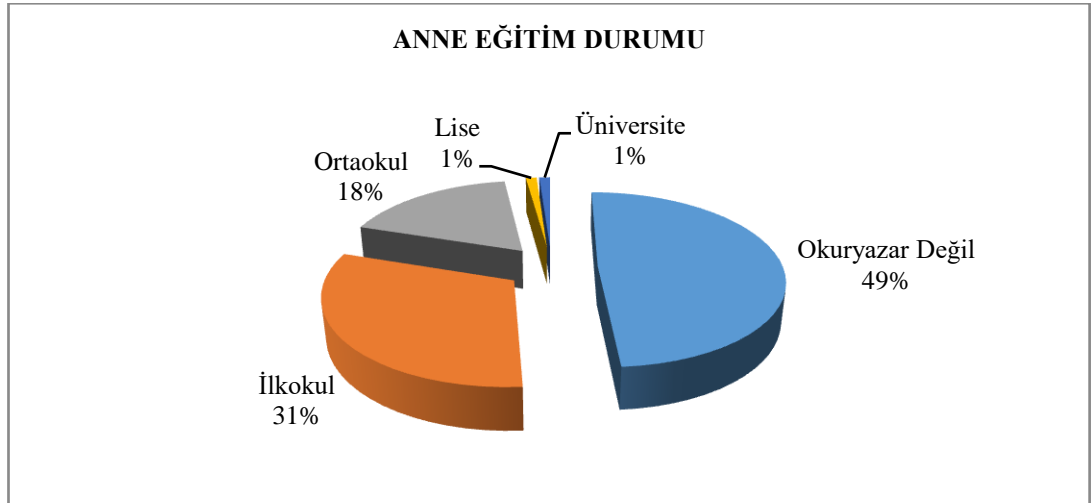
Tablo 27: İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Anne Eğitim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	s.d.	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplararası	4	0,671	0,168		
Grupiçi	85	18,780	0,221	0,759	0,555
Genel	89	19,451			

Tablo 27’de görüldüğü gibi ilköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerini tanımları konusunda Anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. $F=0,759$, $p>.05$. Bu bulgu, anne eğitim durumunun öğrencilerin türküleri bilmelerinde bir etkisinin olmadığı göstermektedir.

Tablo 28: İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

	Okuryazar Değil	%	İlkokul Mezunu	%	Ortaokul Mezunu	%	Lise Mezunu	%	Üniversite Mezunu	%
Anne Eğitim Durumu	44	%49	28	%31	16	%18	1	%1	1	%1

Şekil 25. İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Anne eğitim durumlarına ait tablo ve grafik incelendiğinde okuryazar olmayan anne sayısı %49 oranla 44 kişi, ilkokul mezunu anne sayısı %31 oranla 28 kişi, ortaokul mezunu anne sayısı %18 oranla 16 kişi, lise mezunu anne sayısı %1 oranla 1 kişi, üniversite mezunu anne sayısı %1 oranla 1 kişi olarak tespit edilmiştir. Bu durumda en yoğun olarak annelerin okuryazar olmadığı görülmektedir. En düşük oranda üniversite ve lise mezunları çıkmıştır. Bu sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin annelerinin eğitim seviyelerinin düşük olduğu bunun sebebinin de ailevi ve çevresel faktörlerden kaynaklandığı söylenebilir.

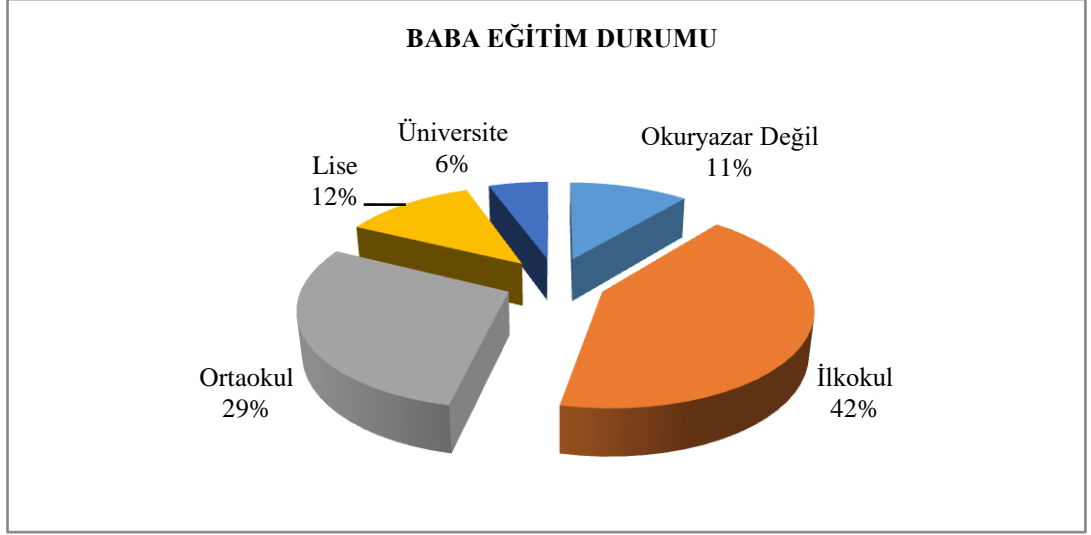
Tablo 29: İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Baba Eğitim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	s.d.	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplararası	4	0,731	0,183		
Grupiçi	85	18,720	0,015	0,830	0,510
Genel	89	19,451			

Tablo 29’da görüldüğü gibi ilköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerini tanımaları konusunda Baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. $F=0,830$, $p>.05$. Bu bulgu, baba eğitim durumunun öğrencilerin türkülerini bilmelerinde bir etkisinin olmadığı göstermektedir.

Tablo 30: İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

	Okuryazar Değil	%	İlkokul Mezunu	%	Ortaokul Mezunu	%	Lise Mezunu	%	Üniversite Mezunu	%
Baba Eğitim Durumu	10	%11	38	%42	26	%29	11	%12	5	%6

Şekil 26. İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinin Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Baba eğitim durumuna ait tablo ve grafik incelendiğinde okuryazar olmayan baba sayısı %11 oranla 10 kişi, ilkokul mezunu baba sayısı %42 oranla 38 kişi, ortaokul mezunu baba sayısı %29 oranla 26 kişi, lise mezunu baba sayısı %12 oranla 11 kişi, üniversite mezunu baba sayısı %6 oranla 5 kişi olarak bulunmuştur. Bu durumda en çok %42 oranla ilkokul mezunu, en az %6 oranla üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Sonuçlara göre baba eğitim durumlarının ağırlıklı olarak ilkokul mezunu olmaları maddi imkânsızlıklar, küçük yaşta iş hayatına başlamak gibi çevresel faktörlere dayandığı söylenebilir.

4.2.3. İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerine Yönelik Görüşlerinde Türkülerin Müzikal Özellikleri Değişkenine İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırma konusu içerisinde değerlendirilmiş Mardin türkülerinin nasıl özelliklere sahip olduğunu saptamak amacıyla Mardin yöresine ait toplam 30 adet Türk halk müziği eserinin müzikal çözümlerine ilişkin bulgular ve bu bulgulara dayalı olarak türkülerin hangi özelliklere sahip olduğu durumuna yönelik yorumlar yer almaktadır.

Eserlerin müzikal değerlendirmesine yönelik bulgular kısmında eserlerin isimleri, makam isimleri, karar sesleri, ses genişliği, ölçü birimleri hakkındaki bilgiler tablo ve grafiklerle gösterilmiş ve gerekli çözümler form analizi ile ortaya konulmuştur. Mardin yöresine ait türkülerin genel bilgileri Tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 31: İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinen Türkülerin Genel Dağılımı

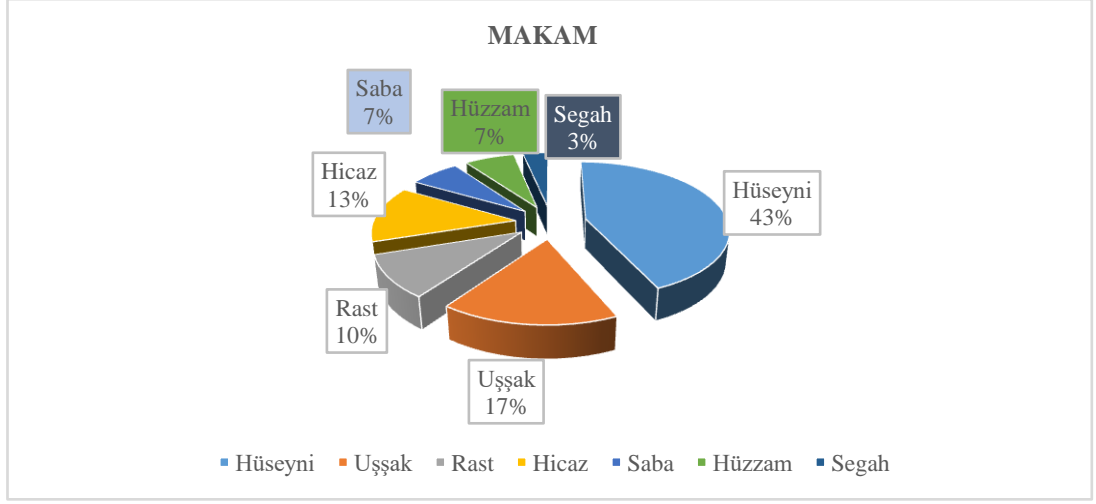
Türkü	Kaynak Kişi	Derleyen	Karar Sesi	Dizi	Usül	Ses Aralığı	Bilen Öğrenci Sayısı	%
Yar Diley	Adnan Cava	Bedri Ayseli	La	Hüseyni	10/8	5	31	%34,44
Yola Çıktım Mardin'e	Ömer Önderoğlu	Abdulkerim Çuha	La	Hicaz	10/8	6	38	%42,22
Rast Oyun Havası	Mahalli Kaset	Abdulkerim Çuha	Sol	Rast	2/4	6	22	%24,44
Subuhi	Ezgi Müzik M. Arşiv	Abdulkerim Çuha	La	Hüseyni	4/4	10	13	%14,44
Reyhani	Tuma Tüfekçi	Abdulkerim Çuha	La	Hüseyni	4/4	9	27	%30,00
Sabiha Mardin Gülü	Yusuf Roman	Yusuf Roman	La	Hüseyni	6/8	8	24	%26,67
Şu Mardin'in Kızları	Sılah Çalıkıo	Abdulkerim Çuha	Si	Hüzzam	10/8	7	33	%36,67
Zeko	Edip İs Saatçi	Abdulkerim Çuha	La	Uşşak	2/4	4	13	%14,44
Esmerani	Ahmet Tarhan	Abdulkerim Çuha	La	Hüseyni	2/4	6	28	%31,11
Halaya Kalkmış	Adnan Cava	Abdulkerim Çuha	Si	Segah	2/4	6	22	%24,44
Hizzi Yamo	Adnan Cava	Abdulkerim Çuha	La	Saba	2/4	6	21	%23,33
Mardinli Zeyno	İsmail İçen	Anonim	La	Hüseyni	8/8	5	34	%37,78
Meryemti	Ataullah Kayıkçı	Abdulkerim Çuha	La	Hicaz	4/4	8	10	%11,11
Sabiha	Hammd ıl Akra	Abdulkerim Çuha	La	Hüseyni	10/8	7	18	%20,00
Şevko	Adnan Cava	Abdulkerim Çuha	La	Uşşak	10/8	6	16	%17,78
Komşu Kız	Mahmut Mardinli	Abdulkerim Çuha	La	Uşşak	2/4	5	16	%17,78
Berde Berde	Edip is Saacı	Abdulkerim Çuha	La	Hüseyni	4/4	6	13	%14,44
Mardin Çiftetelli	Ezgi Müzik M. Arşiv	Abdulkerim Çuha	La	Hüseyni	2/4	8	37	%41,11
Dalal	Anonim	Ömer Önderoğlu	La	Hüseyni	10/8	7	32	%35,56
Dolanır Dolanır	Selahattin Ayan	Abdulkerim Çuha	Si	Hüzzam	2/4	5	13	%14,44
Dalali Lo	Adnan Cava	Anonim	La	Hicaz	10/8	5	42	%46,67
Benim Yarım	Anonim	Abdulkerim Çuha	La	Hüseyni	2/4	6	27	%30,00
Bu Gece	Mehmet Biçkiöglu	Anonim	La	Hüseyni	10/8	7	19	%21,11
Çaldığım Bağlama	Mehmet Biçkiöglu	Yılmaz Kurt	La	Uşşak	4/4	5	12	%13,33
Damdan Dolan Gel	Ezgi Müzik M. Arşiv	Anonim	Sol	Rast	2/4	8	19	%21,11

Esmersin Çok Güzelsin	Ezgi Müzik M. Arşiv	Abdulkerim Çuha	La	Uşşak	4/4	5	27	%30,00
Esmer Güzeli	Hile il Kemancı	Abdulkerim Çuha	Sol	Rast	2/4	11	27	%30,00
Gülüm Bana Baksana	Mehmet Biçkiöglü	Abdulkerim Çuha	La	Saba	10/8	6	12	%13,33
Digel Yanıma	Abdulkerim Çuha	Abdulkerim Çuha	Do	Do Hicaz	6/8	6	17	%18,89
Çapkın Hovarda	Mihail	Abdulkerim Çuha	La	Hüseyni	6/8	5	10	%11,11

Tablo 31’ de Mardin türküleri kaynak kişi ve derleyen olarak türkü isimlerine göre belirtilmiş, türküler makam, karar sesi, ölçü ve ses aralıklarına göre sınıflandırılmıştır. Türküleri bilen öğrenci sayıları ve oranları her türküye göre belirtilmiştir. Eserler hakkında genel bilgilerden ayrı olarak ayrıntılı bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 32: Mardin Türkülerinin Makam Dizilerinin Dağılımı

Makam	Türkü Sayısı	Bilinen Makamların Yüzdelik Dilimi
Hüseyni	13	%43
Uşşak	5	%17
Rast	3	%10
Hicaz	4	%13
Saba	2	%7
Hüzzam	2	%7
Segah	1	%3

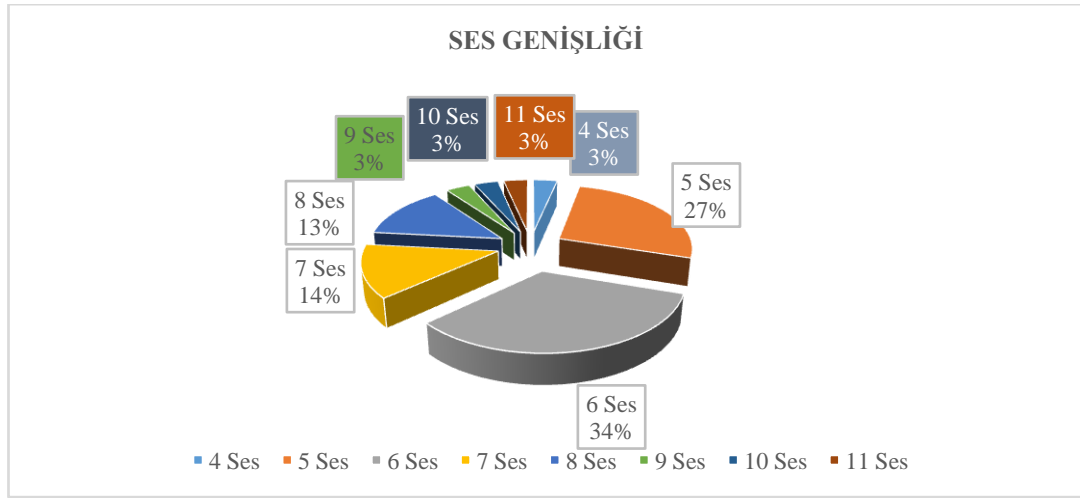
Şekil 27. Mardin Türkülerinin Makam Dizilerinin Dağılımı

Mardin türkülerinde kullanılan makam dizilerinin eserlere göre dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde, toplam 30 eser içerisinde %43 oranla 13 türkünün Hüseyini, %17 oranla 5 türkünün Uşşak, %13 oranla 4 türkünün Hicaz, %10 oranla 3 türkünün Rast, %7 oranla 2 türkünün Saba, %7 oranla 2 türkünün Hüzam, %3 oranla 1 türkünün Segah makam dizisinde olduğu görülmektedir. Bilinen eserler içinde en fazla kullanılan makam dizisinin %43 oranla Hüseyini, en az kullanılan makam dizisinin %3 oranla Segah makam dizisinde olduğu tespit edilmiştir. İlköğretim öğrencilerinin bildikleri türkülerin makamlarının en fazla Hüseyini dizisinde olması, bu makamın yapı olarak batı dizilerine yakın özellikte olduğu, öğrencilerin rahat okuyup öğrenebilmesine olanak sağladığı, bu sebeple bilinirliği yüksektir şeklinde yorumlanabilir.

Makamsal olarak bir karar güçlü ilişkisi ile birlikte makamın tanımı için yeden, genişleme, asma karar gibi kriterler de önemlidir. Bu kriterler göz önünde bulundurulduğunda çoğu türkü makam kavramını karşılamamaktadır. Bu doğrultuda sözü geçen makamların, türkülerin seyir özellikleri ve melodik yapılarının makamına benzerliği göz önüne alınmıştır. Sonuç olarak türkülerin bu makamlara uygun olduğu görülmüştür.

Tablo 33: Mardin Türkülerinin Ses Genişliği Dağılımı

Ses Genişliği	Türkü Sayısı	Bilinen Türkülerin Ses Genişliği Yüzdelik Dilimi
4	1	%3
5	8	%27
6	10	%34
7	4	%14
8	4	%13
9	1	%3
10	1	%3
11	1	%3

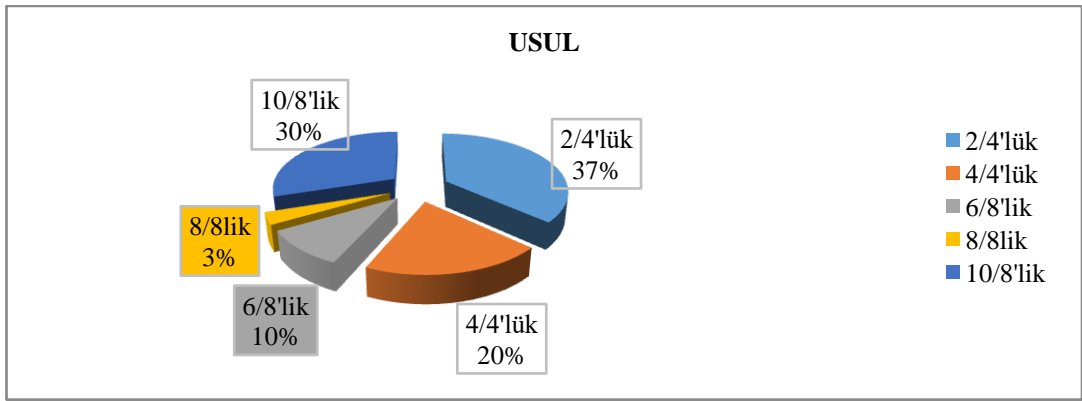

Şekil 28. Mardin Türkülerinin Ses Genişliği Dağılımı

Mardin türkülerinde kullanılan türkülerin ses genişliğinin türkülere göre dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde, toplam 30 türkü içerisinde %34 oranla 10 türkünün altı ses, %27 oranla 8 türkünün beş ses, %14 oranla 4 türkünün yedi ses, %13 oranla 4 türkünün sekiz ses, %3 oranla 1 türkünün dokuz ses, %3 oranla 1 türkünün on ses, %3 oranla 1 türkünün onbir ses aralığında olduğu görülmektedir. En dar ses aralığı dört ses (1 türkü), en geniş ses aralığı ise on bir ses (1 türkü) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 34: Mardin Türkülerinin Usul Dağılımı

Usul	Türkü Sayısı	Bilinen Türkülerin Usul Yüzdelik Dilimi
2/4	11	%37
4/4	6	%20
6/8	3	%10
8/8	1	%3
10/8	9	%30

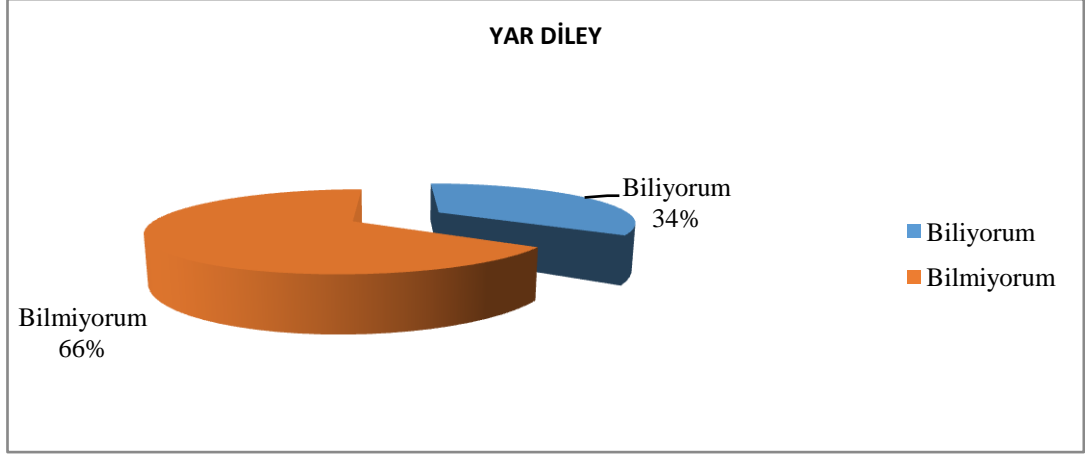
Şekil 29. Mardin Türkülerinin Usul Dağılımı

Mardin türkülerinde kullanılan türkülerin usullerinin türkülere göre dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde, toplam 30 eser içerisinde %37 oranla 11 türkünün 2/4'lük, %30 oranla 9 türkünün 10/8'lik, %20 oranla 6 türkünün 4/4'lük, %10 oranla 3 türkünün 6/8'lik, %3 oranla 1 türkünün 8/8'lik olduğu görülmektedir. Bilinen türküler içerisinde en fazla usul oranı %37 oranla 2/4'lük (11 türkü) ve %30 oranla 10/8'lik, en az ise %3 oranla 8/8'lik (1 türkü) olduğu görülmüştür.

4.2.3.1. “Yar Diley” İsimli Türkü Analizi

Tablo 35: Yar Diley Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Yar Diley	%
Biliyorum	31	%34,44
Bilmiyorum	59	%65,56

Şekil 30. Yar Diley Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Yar Diley türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %34,44 oranla 31 öğrenci “biliyorum”, %65,56 oranla 59 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Yar Diley

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Adnan CAVA

Derleyen : Bedri AYSELİ

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hüseyini

Genişlemesi : Türkü beş ses içerisindedir (Mi-La).

Ölçüsü (Usulü) : 10/8

Seyri : Türkü Hüseyini dizisinde 5. Derece Mi sesi ile başlayarak tipik kerem dizisine örnek oluşturur. b motifinin sonunda 4. Derece Re sesini güçlendirir. Çargah ve Segah sesleriyle (c motifi) La sesinde karar kılmıştır. Türkü ikinci cümlede de benzer şekilde birbirini tekrar etmiştir.

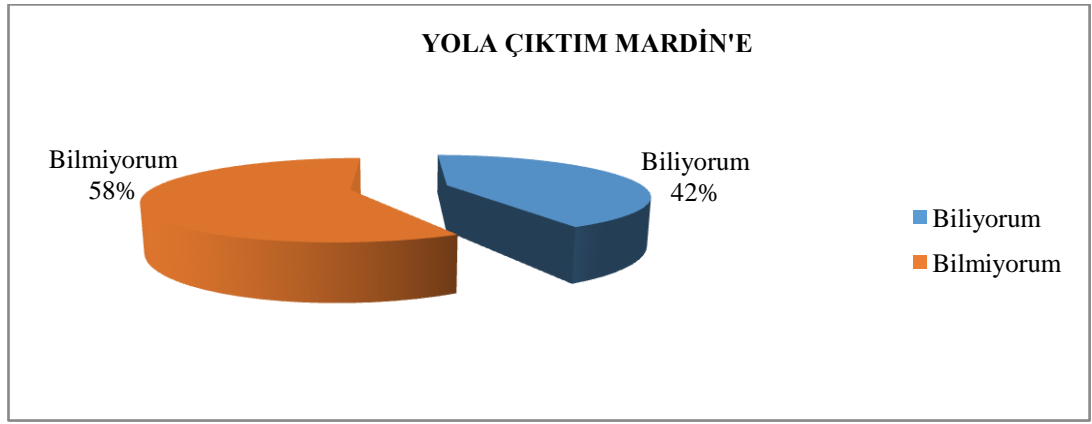
$$A (a_2+b_2+c_2+d_2)$$

$$A'(a'_2+b_2+c_2+d_2)$$

4.2.3.2. “Yola Çıktım Mardin’e” İsimli Türkü Analizi

Tablo 36: Yola Çıktım Mardin’e Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Yola Çıktım Mardin’e	%
Biliyorum	38	%42,22
Bilmiyorum	52	%57,78

Şekil 31. Yola Çıktım Mardin’e Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Yola Çıktım Mardin’e türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %42,22 oranla 38 öğrenci “biliyorum”, %57,78 oranla 52 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Yola Çıktım Mardin’e

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Ömer ÖNDEROĞLU

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hicaz

Genişlemesi : Türkü altı ses içerisinde (Sol- Mi).

Ölçüsü (Usulü) : 10/8

Seyri : Türkü yeden (sol) ses ile başlayıp 4.sese çıkmış, ikinci ölçü sonunda hicaz dörtlüsünün güçlü sesine çıkarak re sesini güçlendirmiş ve mi sesine çarpma yaparak hicaz dörtlüsüne güzel bir örnek oluşturmuştur. Üçüncü motifin sonunda do diyez ve si bemol seslerini sıkça kullanarak yedenli bir şekilde karar sese bağlamıştır.

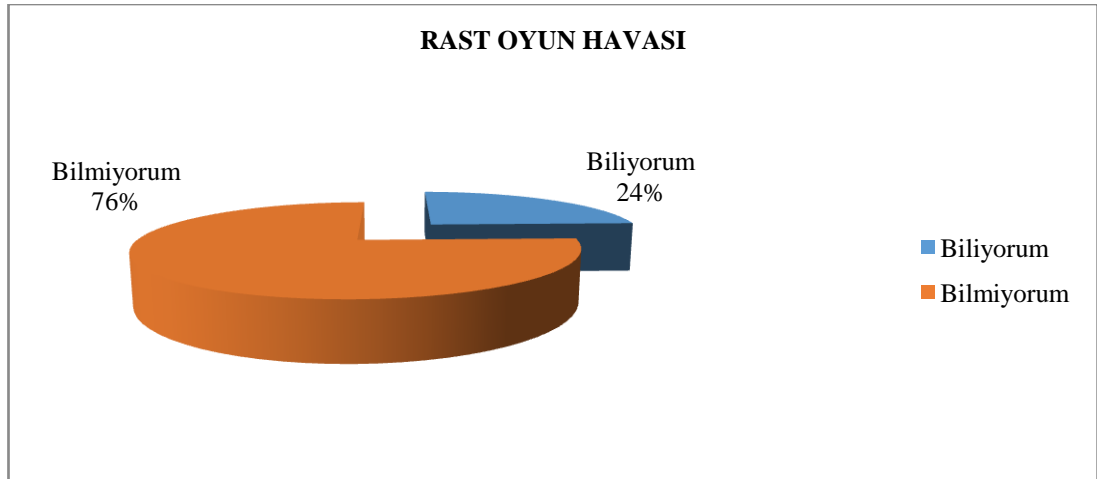
$$A (a_2+b_2+b'_2+c_2)$$

$$A' (a_2+b''_2+b'_2+c_2)$$

4.2.3.3. “Rast Oyun Havası” İsimli Türkü Analizi

Tablo 37: Rast Oyun Havası Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Rast Oyun Havası	%
Biliyorum	22	%24,44
Bilmiyorum	68	%75,56

Şekil 32. Rast Oyun Havası Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Rast Oyun Havası türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %24,44 oranla 22 öğrenci “biliyorum”, %75,56 oranla 68 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Rast Oyun Havası

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Mahalli Kaset

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : Sol

Dizisi : Rast

Genişlemesi : Türkü altı ses içerisindedir (Sol- Mi).

Ölçüsü (Usulü) : 2/4

Seyri : Parça karakteristik Rast makamı özelliği göstermiştir.

Birinci bölümde karar sesle başlayıp üçüncü ölçüde rast beşlisine (re) çıkmış, ikinci motifin sonunda ilk motife cevap niteliğinde karara bağlamıştır. İkinci bölümde beşli sesi (re) ile başlayıp dördlüsü olan do sesinde gezinmiştir. Üçüncü motifte kendini çeşitlenmiş ve son cümleye geçiş yaparken motifler arasında köprü yoluyla bağlantı kurulmuş ve motif karar sese bağlanmıştır.

A (a₂+b₃)

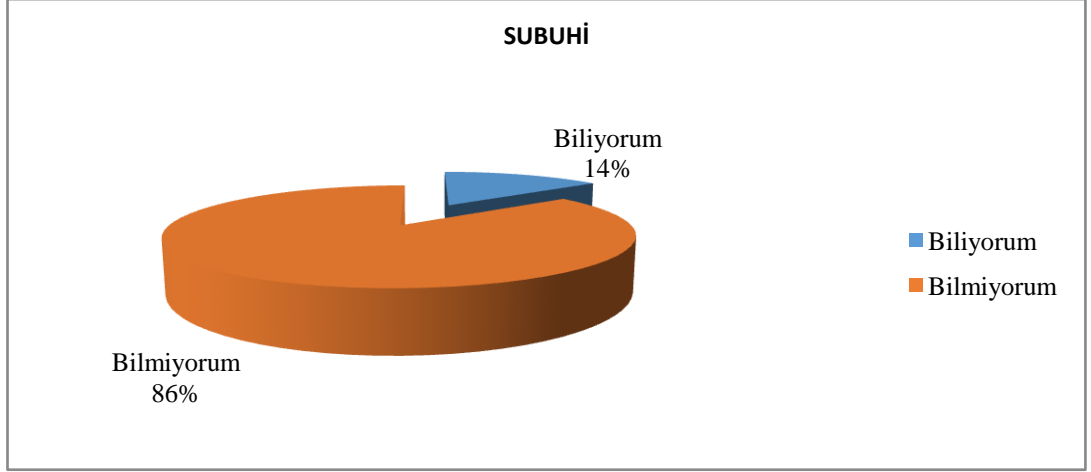
B (c₄+c'₄+d₄)

A' (a₂+b'₃)

4.2.3.4. “Subuhi” İsimli Türkü Analizi

Tablo 38: Subuhi Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Subuhi	%
Biliyorum	13	%14,44
Bilmiyorum	77	%85,56

Şekil 33. Subuhi Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Subuhi türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %14,44 oranla 13 öğrenci “biliyorum”, %85,56 oranla 77 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Subuhi

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Ezgi Müzik M. Arşv.

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hüseyini

Genişlemesi : Türkü on ses içerisinde (La- Do).

Ölçüsü (Usulü) : 4/4

Seyri : Türkü hüseyini makamının tüm karakteristik özelliklerini çıkıcı bir şekilde işlemiştir. İlk iki motifinde onuncu sese kadar açılmıştır. Son iki motifte dördüncü sesin (re) yedenine kadar açılıp son ölçüsünde karar sese bağlanmıştır.

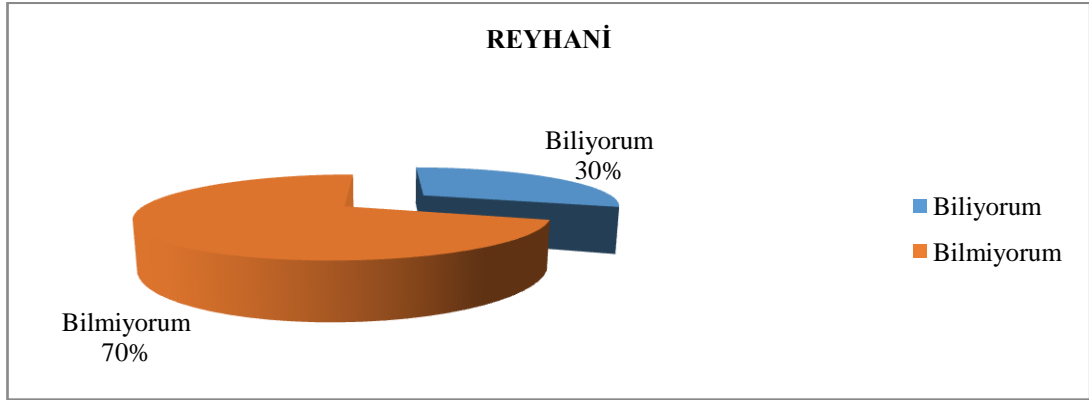
$$A (a_3+a'_3+b_3)$$

$$A (a_3+a'_3+b'_3)$$

4.2.3.5. “Reyhani” İsimli Türkü Analizi

Tablo 39: Reyhanî Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Reyhani	%
Biliyorum	27	%30,00
Bilmiyorum	63	%70,00

Şekil 34. Reyhani Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Reyhanî türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %30,00 oranla 27 öğrenci “biliyorum”, %70,00 oranla 63 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Reyhanî

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Tuma TÜFEKÇİ

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hüseyini

Genişlemesi : Türkü dokuz ses içerisinde (Sol- La).

Ölçüsü (Usulü) : 4/4

Seyri : Türkü oyun havası olarak kaydedilmiştir. İlk motifte 5’li sesine açılıp motif sonuna doğru oktava çıkar ve son motifte karar sese geri döner. İkinci cümlede makamın 4’lüsü civarında gezinir ve 2. Motifin sonunda karar sese geri döner. C bölümünde ilk üç motif sürekli kendini tekrar eder ve karar ses ile bitiş yapar. D bölümünde hüseyini 5’lisi etrafında gezinirken ikinci motifte mi bemol olarak ve inici bir seyir sergileyerek bayati araban makamı özelliği gösterir daha sonra motif sonunda kendi formuna geri döner ve önceki motiflerle aynı özellikleri gösterir.

A ($a_4+b_4+c_4+d_4$)

B ($e_4+f_4+g_4+d_4$)

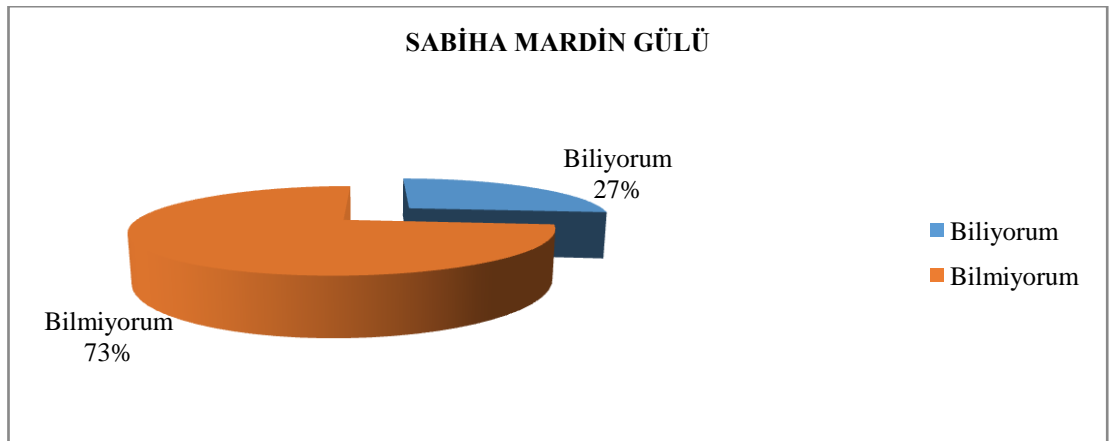
C ($h_4+i_4+d_4$)

D ($i_4+j_4+e'_4+g'_4+d'_4$)

4.2.3.6. “Sabiha Mardin Gülü” İsimli Türkü Analizi

Tablo 40: Sabiha Mardin Gülü Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Sabiha Mardin Gülü	%
Biliyorum	24	%26,67
Bilmiyorum	66	%73,33

Şekil 35. Sabiha Mardin Gülü Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Sabiha Mardin Gülü türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %26,67 oranla 24 öğrenci “biliyorum”, %73,33 oranla 66 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Sabiha Mardin Gülü

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Yusuf ROMAN

Derleyen : Yusuf ROMAN

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hüseyni

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir (Sol-Sol)

Ölçüsü (Usulü) : 6/8

Seyri : Türkü her motifinde farklı bir karakteristik özellik göstermiştir. İlk motifte hüseyni beşlisi ile başlar ve dizinin mi ve do sesleri arasında gezinir. İkinci motifte ise aynı şekilde üçlüsü (do) ve karar sesi (la) arasında gezinir. İkinci cümlede ilk cümledeki tartımsal işleyişin birebir aynısının işlendiği görülmektedir. İkinci cümlenin ilk motifinde üçlüsü ve karar sesi arasında gezinir ve ikinci motifte karar kesinde gezinmeye devam eder. Türkü son motifte karar sesinde gezinerek biter.

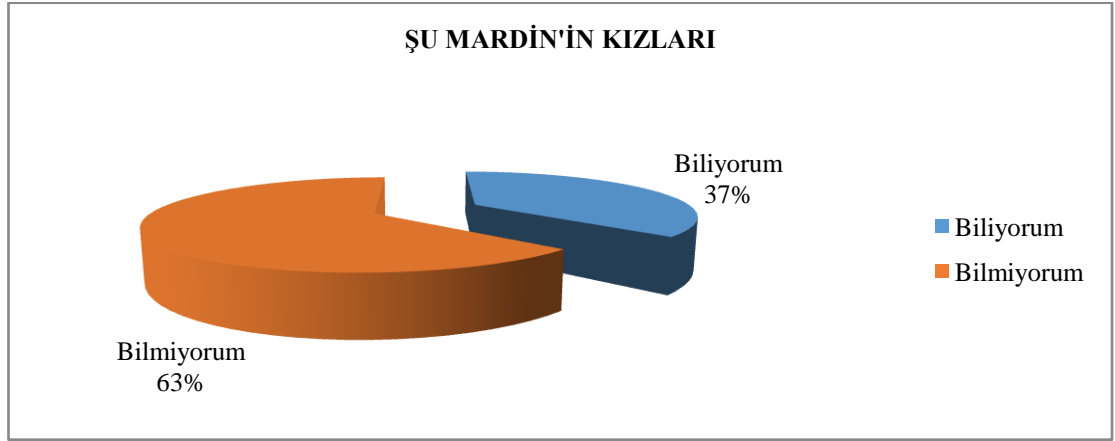
A ($a_2+b_2+c_2$)

B ($d_2+e_2+f_2$)

4.2.3.7. “Şu Mardin’in Kızları” İsimli Türkü Analizi

Tablo 41: Şu Mardin’in Kızları Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Şu Mardin'in Kızları	%
Biliyorum	33	%36,67
Bilmiyorum	57	%63,33

Şekil 36. Şu Mardin’in Kızları Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Şu Mardin’in Kızları türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %36,67 oranla 33 öğrenci “biliyorum”, %63,33 oranla 57 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Şu Mardin’in Kızları

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Sılah Çaliko

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : Si

Dizisi : Hüzzam

Genişlemesi : Türkü yedi ses içerisindedir (Mi Bemol- Fa Diyez).

Ölçüsü (Usulü) : 10/8

Seyri : Türkü ikinci derece ile başlamış ve üçüncü dereceyi güçlendirmiştir. A cümlesi içinde b motifinin segâh perdesiyle yedenli (sol) karar alıp a ve b motiflerini tekrarlayarak A cümlesini karar sese bağlayarak bitirmiştir. B cümlesinde 4.derece ses ile başlayıp d motifinde sol sesini çarpma olarak kullanmış ve karar sese bağlamıştır. C cümlesinde motife ikinci derece başlayıp yeden alarak 4.dereceye çıkıp si sesinde karar vermiştir. Bunu bir motif daha tekrar edip karar sese bağlayarak bitirmiştir.

A ($a_2+b_2+a_2+b_2$)

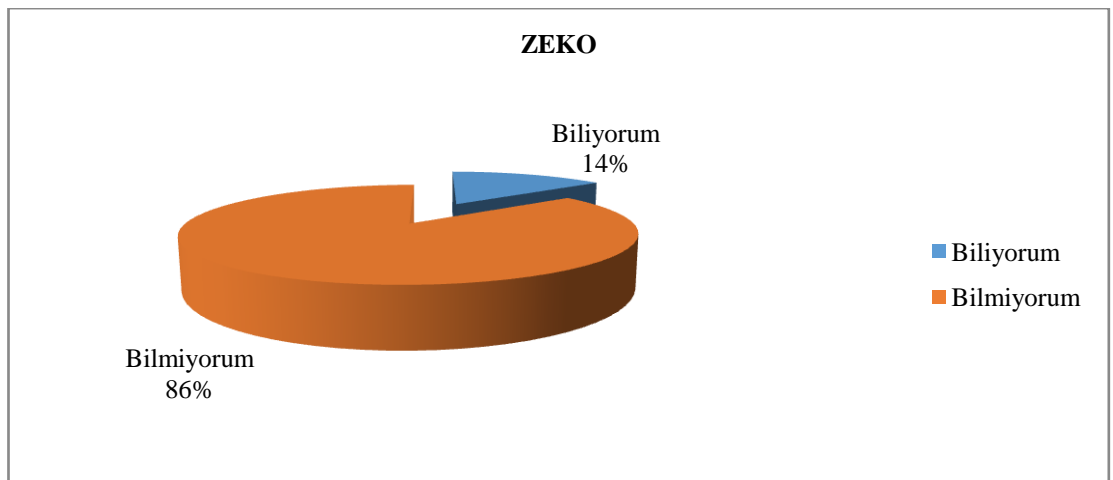
B (c_2+d_3)

C ($e_2+f_2+e_2+f_2$)

4.2.3.8. “Zeko” İsimli Türkü Analizi

Tablo 42: Zeko Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Zeko	%
Biliyorum	13	%14,44
Bilmiyorum	77	%85,56

Şekil 37. Zeko Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Zeko türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %14,44 oranla 13 öğrenci

“biliyorum”, %85,56 oranla 77 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Zeko

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Edip 1s Saaçi

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Uşşak

Genişlemesi : Türkü dört ses içerisindedir (La-Re).

Ölçüsü (Usulü) : 2/4

Seyri : Türkü karakteristik olarak uşak makamının özelliklerini işlemiştir. Karar sesiyle başlar, ikinci motifte uşak dörtlüsüne (re) çıkar ve dördüncü motifin sonuna kadar re ve si (dizinin dördüncü ve ikinci sesi) sesleri arasında seyreder. İkinci bölümün son motifinde karar sesine bağlanarak biter.

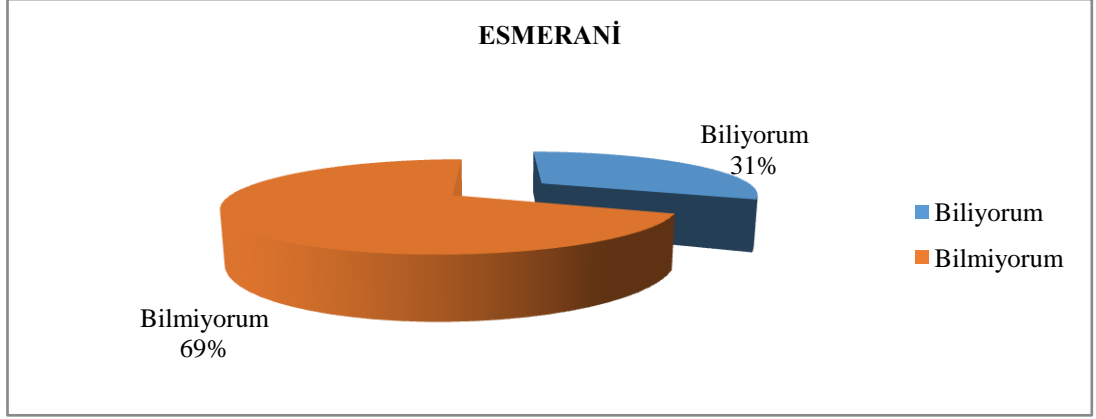
A (a₂+b₂+a'₂+b'₂)

B (c₄+d₂)

4.2.3.9. “Esmerani” İsimli Türkü Analizi

Tablo 43: Esmerani Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Esmerani	%
Biliyorum	28	%31,11
Bilmiyorum	62	%68,89

Şekil 38. Esmerani Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Esmerani türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %31,11 oranla 28 öğrenci “biliyorum”, %68,89 oranla 62 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Esmerani

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Ahmet TARHAN

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hüseyini

Genişlemesi : Türkü altı ses içerisindedir (La-Fa).

Ölçüsü (Usulü) : 2/4

Seyri : Türkü hüseyini beşlisi olan mi sesi ile başlar. Her motifin sonunda karar sese bağlanıp birbirini tekrar etmiştir. Motifler arasında tartımsal değişmelerle kendini yinelemiştir.

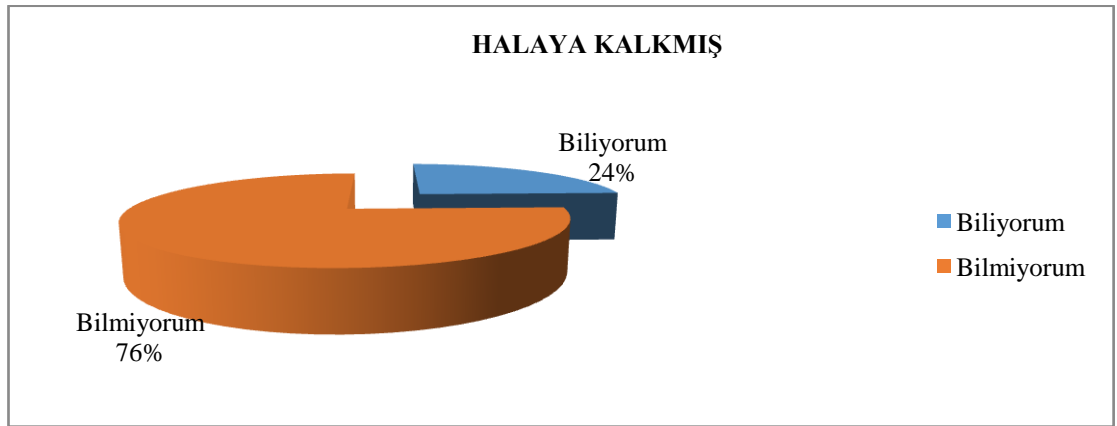
A (a₄+a'₄)

A' (a''₄+a'''₄)

4.2.3.10. “Halaya Kalkmış” İsimli Türkü Analizi

Tablo 44: Halaya Kalkmış Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Halaya Kalkmış	%
Biliyorum	22	%24,44
Bilmiyorum	68	%75,56

Şekil 39. Halaya Kalkmış Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Halaya Kalkmış türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %24,44 oranla 22 öğrenci “biliyorum”, %75,56 oranla 68 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Halaya Kalkmış

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Adnan CAVA

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : Si

Dizisi : Segah

Genişlemesi : Türkü altı ses içerisindedir (Si-Sol).

Ölçüsü (Usulü) : 2/4

Seyri : Türkü dördüncü ses ile başlayıp altıncı perdeye çıkmış, bunu tekrarlayarak ikinci cümledeki ikinci motifinin sonunda karar sese bağlamıştır. Üçüncü cümlede üçüncü perdeyi güçlendirerek beşinci dereceye çıkmış ardından karar sese bağlayarak bitirmiştir.

A ($a_2+a'_2$)

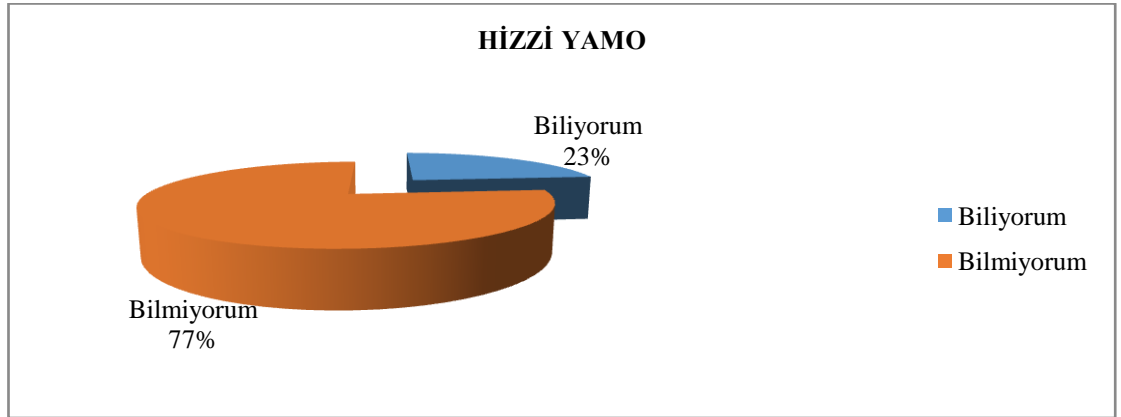
A' ($a''_2+a'_2$)

B (b_2+b_2)

4.2.3.11. “Hizzi Yamo” İsimli Türkü Analizi

Tablo 45: Hizzi Yamo Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Hizzi Yamo	%
Biliyorum	21	%23,33
Bilmiyorum	69	%76,67

Şekil 40. Hizzi Yamo Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Hizzi Yamo türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %23,33 oranla 21 öğrenci “biliyorum”, %76,67 oranla 69 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Hizzi Yamo

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Adnan CAVA

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Saba

Genişlemesi : Türkü altı ses içerisindedir (La-Fa).

Ölçüsü (Usulü) : 2/4

Seyri : Türkü üçüncü perde (do) sesi ile başlar ve devam eder. İkinci motifte yeden ses ile karar sese bağlanır. İkinci cümlede güçlüsü (do) ile başlayıp dördüncü perdeye kadar çıkar ve bitişi beşinci perdeye çıkarak karar sese bağlar.

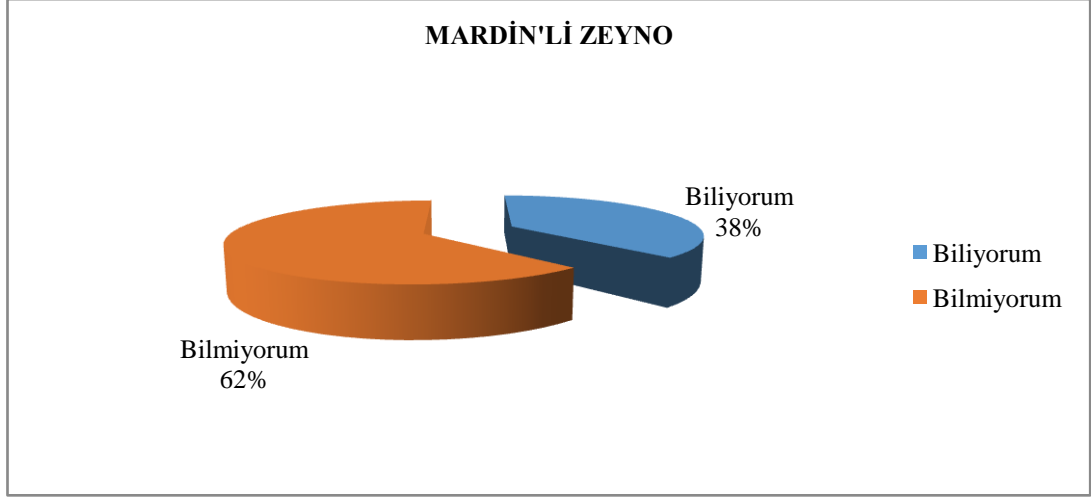
A (a₄+a'₄)

A' (a''₄+a'''₄)

4.2.3.12. “Mardin’li Zeyno” İsimli Türkü Analizi

Tablo 46: Mardin’li Zeyno Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Mardin’li Zeyno	%
Biliyorum	34	%37,78
Bilmiyorum	56	%62,22

Şekil 41. Mardin'li Zeyno Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Mardin'li Zeyno türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %37,78 oranla 34 öğrenci “biliyorum”, %62,22 oranla 56 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Mardin'li Zeyno

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : İsmail İÇEN

Derleyen : Abulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hüseyini

Genişlemesi : Türkü beş ses içerisindedir (La-Mi).

Ölçüsü (Usulü) : 8/8

Seyri : Türkü beşinci derece mi sesi ile başlamıştır. Sırasıyla dördüncü derece (re) ardından üçüncü derece (do) inmiş üçüncü derece seste sesi güçlendirip karar sese bağlanmıştır. İkinci cümlede yedinci derece ses ile başlayıp tekrar dört ve üçüncü derece seslerini güçlendirerek karar vermiştir.

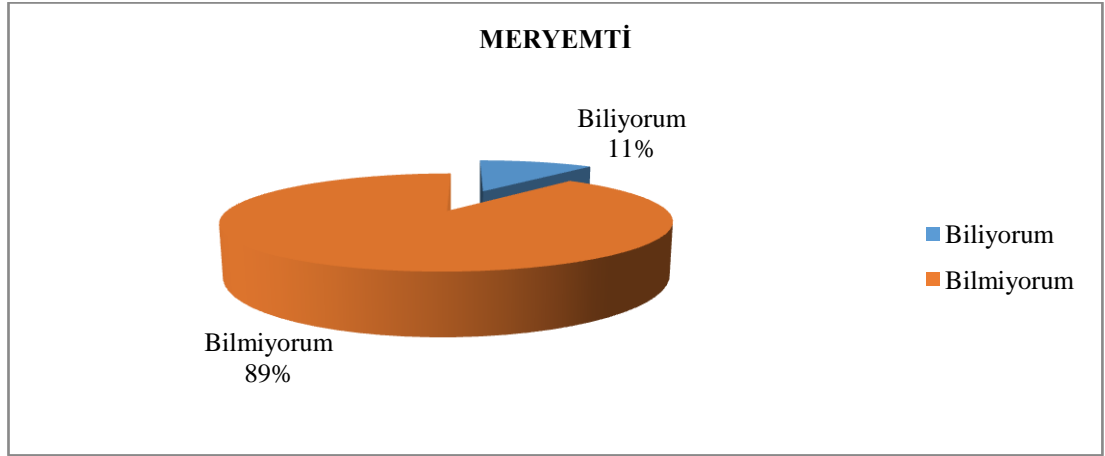
A (a₂+a'₂)

A (a₂+a'₂)

4.2.3.13. “Meryemti” İsimli Türkü Analizi

Tablo 47: Meryemti Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Meryemti	%
Biliyorum	10	%11,11
Bilmiyorum	80	%88,89

Şekil 42. Meryemti Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Meryemti türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %11,11 oranla 10 öğrenci “biliyorum”, %88,89 oranla 80 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Meryemti

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Atullah KAYIKÇI

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hicaz

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir (La-La).

Ölçüsü (Usulü) : 4/4

Seyri : Türkü düğah hüseyini atlamasıyla giriş yapmıştır. Karar ses ile başlar hüseyini beşlisine (mi) çıkıp birinci motif boyunca hicaz dörtlüsünde gezinir (re), ikinci motifte hicaz dörtlüsü ile başlamış ilk motif benzeri devam ederek son ölçüde hicaz seyrine inerek karara bağlanmıştır. İkinci cümlelerin ilk iki ölçüsü ilk cümlelerin aynısı olup üçüncü ölçüden itibaren hicaz dörtlüsünün güçlüsü (re) sesinden yeden ses ve oktavından karara doğru inerek a motifinin işlendiği görülmüştür. İlk cümlelerin benzeri şeklinde seyrederek karara bağlanmıştır.

A (a₂+b₃)

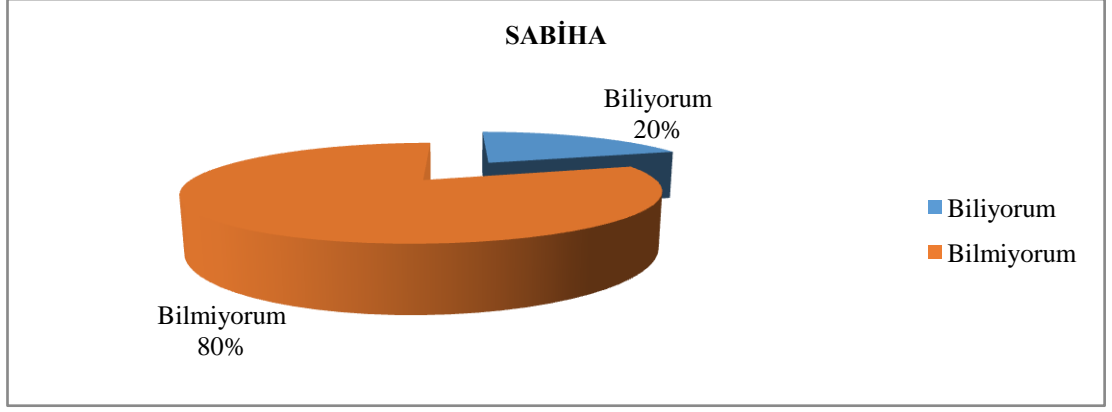
A (a₂+b'₃)

B (a₂+c+d₃)

4.2.3.14. “Sabiha” İsimli Türkü Analizi

Tablo 48: Sabiha Türkünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Sabiha	%
Biliyorum	18	%20,00
Bilmiyorum	72	%80,00

Şekil 43. Sabiha Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Sabiha türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %20,00 oranla 18 öğrenci “biliyorum”, %80,00 oranla 72 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Sabiha

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Hammed ıl Akra

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hüseyini

Genişlemesi : Türkü yedi ses içerisindedir (La-Sol).

Ölçüsü (Usulü) : 10/8

Seyri : Türkü beşinci derece mi sesi ile başlamıştır. Birinci motifin sonunda dizinin dördüncü sesi olan re notasını güçlendirir ve b motifi boyunca güçlü seste kalır. C motifinde üçüncü derece do sesi güçlenir ve d motifinde karar ses bağlanmıştır. B cümlesinde geçerken köprü gibi çıkıcı bir ezgiyle bağlantı kurulmuştur ve cümle boyunca a motifi benzeri motifler kullanılmıştır. Cümle boyunca beşinci (mi) ve üçüncü seslere (do) çarpmalar yaparak karar ses ile bitmiştir.

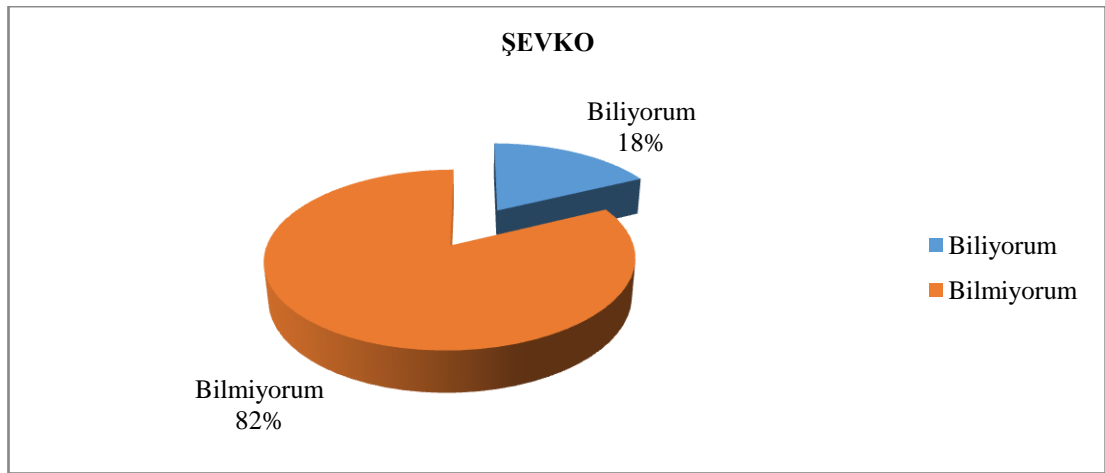
$$A (a_2+b_2+c_2+d_2)$$

$$B (a'_2+b'_2+c'_2+d_2)$$

4.2.3.15. “Şevko” İsimli Türkü Analizi

Tablo 49: Şevko Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Şevko	%
Biliyorum	16	%17,78
Bilmiyorum	74	%82,22

Şekil 44. Şevko Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Şevko türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %17,78 oranla 16 öğrenci “biliyorum”, %82,22 oranla 74 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Şevko

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Adnan CAVA

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Uşşak

Genişlemesi : Türkü altı ses içerisindedir (Sol-Mi).

Ölçüsü (Usulü) : 10/8

Seyri : Türkü karar sesiyle başlar, uşak dörtlüsü (re) dördüncü motifin sonuna kadar uşak seyrini korumaktadır. Yalnızca beşinci motifte uşak seyri dışındaki mi sesine çıkarak (hüseyini beşlisi) tekrar uşak seyrinde devam etmiş ve karar ses ile bitmiştir.

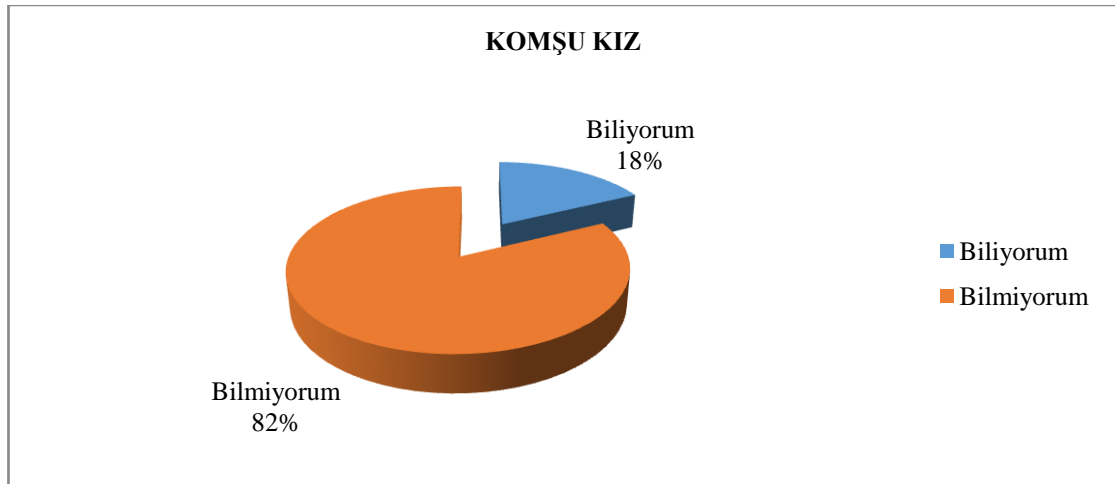
A (a₂+a'₂+a''₂+b₂+a'''₂+b₂)

A (a₂+a'₂+a''₂+b₂+a'''₂+b₂)

4.2.3.16. “Komşu Kız” İsimli Türkü Analizi

Tablo 50: Komşu Kız Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Komşu Kız	%
Biliyorum	16	%17,78
Bilmiyorum	74	%82,22

Şekil 45. Komşu Kız Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Komşu Kız türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %17,78 oranla 16 öğrenci

“biliyorum”, %82,22 oranla 74 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Komşu Kız

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Mahmut MARDİNLİ

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Uşşak

Genişlemesi : Türkü beş ses aralığındadır (La-Mi)

Ölçüsü (Usulü) : 2/4

Seyri : Türkü dördüncü ses ile başlar (re), ikinci motifte beşinci perdeye çıkar ve karara bağlar. İkinci cümlede beşinci perde ile başlar ve inici bir özellik göstererek karar ses ile biter.

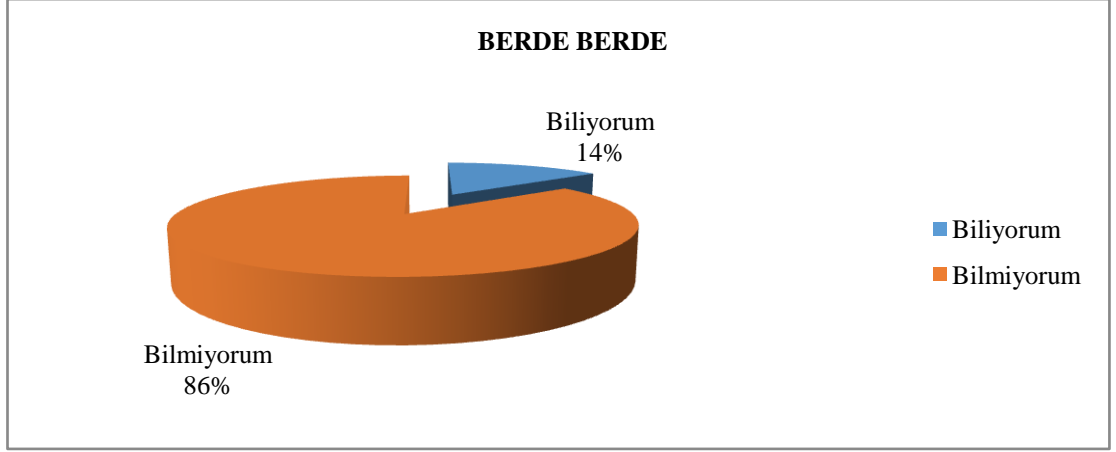
A (a₃+a'₃)

A' (a''₃+a'₃)

4.2.3.17. “Berde Berde” İsimli Türkü Analizi

Tablo 51: Berde Berde Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Berde Berde	%
Biliyorum	13	%14,44
Bilmiyorum	77	%85,56

Şekil 46. Berde Berde Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Berde Berde türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %14,44 oranla 13 öğrenci “biliyorum”, % 85,56 oranla 77 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Berde Berde

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Edip ıS SAAÇI

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hüseyini

Genişlemesi : Türkü altı ses içerisindedir (La- Fa)

Ölçüsü (Usulü) : 4/4

Seyri : Türkü karar ses ile başlar ve ilk motifinde altıncı sese çıkmıştır. İlk motifin sonunda segâhta askı da kalıp ikinci cümleye segah ile geçiş yaparak beşinci sese kadar çıkmış ve karar sese dönerek bitirmiştir.

A (a₂+a'₂)

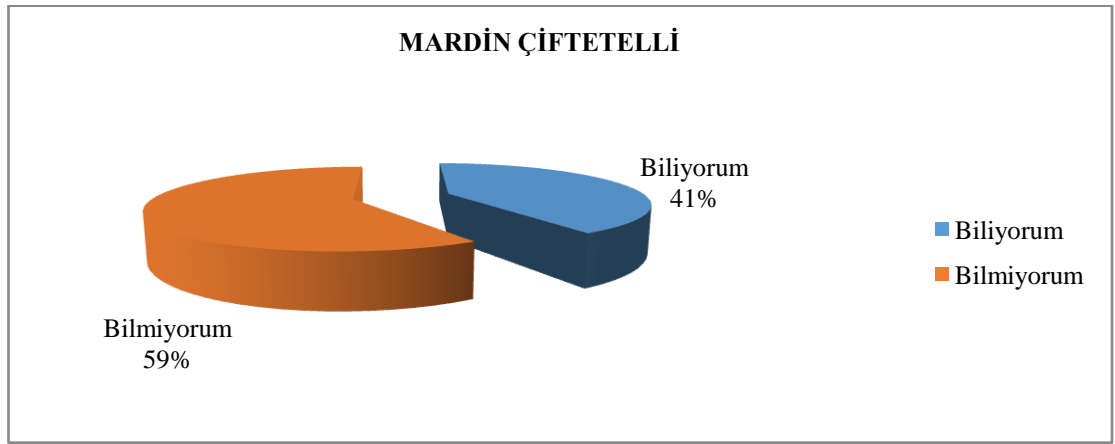
B (b₂+b'₃)

B (b₂+b''₃)

4.2.3.18. “Mardin Çiftetelli” İsimli Türkü Analizi

Tablo 52: Mardin Çiftetelli Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Mardin Çiftetelli	%
Biliyorum	37	%41,11
Bilmiyorum	53	%58,89

Şekil 47. Mardin Çiftetelli Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Mardin Çiftetelli türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %41,11 oranla 37 öğrenci “biliyorum”, %58,89 oranla 53 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Mardin Çiftetelli

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Ezgi Müzik Mar. Arşv.

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hüseyini

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir (La-La).

Ölçüsü (Usulü) : 2/4

Seyri : Türküde ilk motif karar ses ile başlayıp hüseyini beşlisine (mi) çıkararak ikinci ölçüden itibaren dörtlüsüyle sekvens yapmış ikinci motifin başladığı yere kadar inmiştir. İkinci motifte kendini yeden ses ile başlayarak tekrarlamıştır. Devamında hüseyini makamının karakteristik özelliği çerçevesinde altıncı ses çıkıp yedi ve sekizinci seslerde gezinmiştir. Türkü üçüncü motifin sonuna kadar inici özellik göstermiş, son motifte yeden ve re sesi arasında gezinerek karar ses ile bitirmiştir.

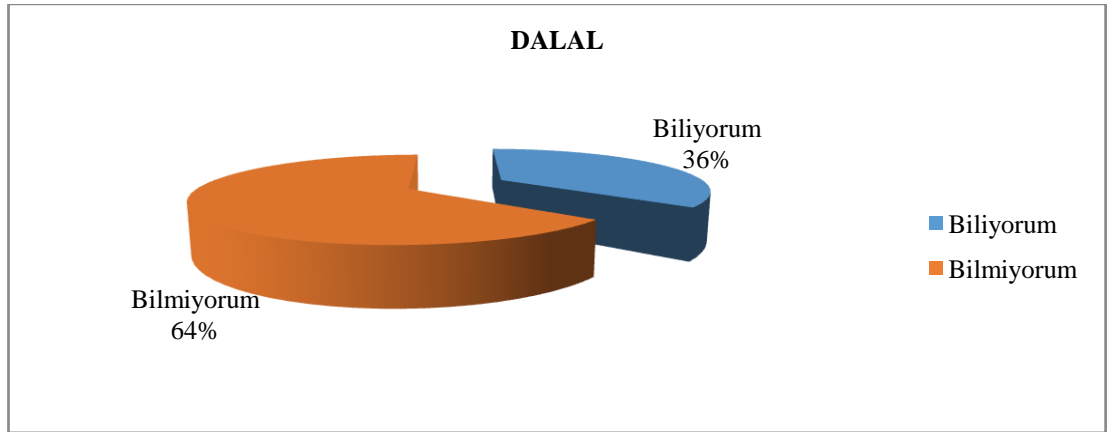
A (a₄+a'₄)

B (b₄+b'₄+c₆+d₂+d'₂)

4.2.3.19. “Dalal” İsimli Türkü Analizi

Tablo 53: Dalal Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Dalal	%
Biliyorum	32	%35,56
Bilmiyorum	58	%64,44

Şekil 48. Dalal Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Dalal türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %35,56 oranla 32 öğrenci “biliyorum”, %64,44 oranla 58 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Dalal

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Belirtilmemiş

Derleyen : Ömer ÖNDEROĞLU

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hüseyini

Genişlemesi : Türkü yedi ses içerisindedir (La-Sol)

Ölçüsü (Usulü) : 10/8

Seyri : Türkü beşinci ses ile başlar. Birinci motifin sonunda üçüncü seste kalıp tekrar beşinci sestem devam etmiştir. Üçüncü motifin sonunda la sesinde karar verip tekrar dördüncü ses ile başlayarak karar ses bağlamıştır. İkinci cümlede başında yedinci sese çıkarak tekrardan ilk cümleyi tekrarlamış ve karar sesiyle bitirmiştir.

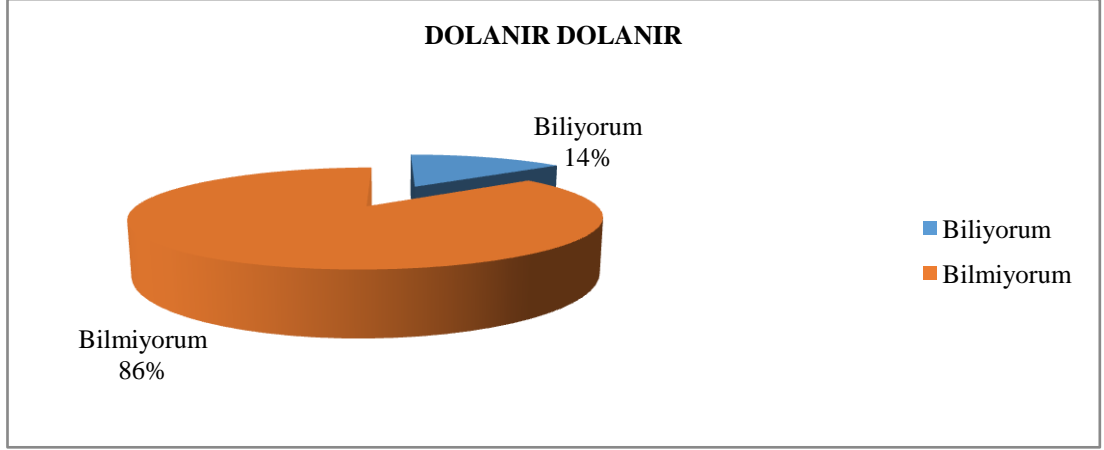
$$A (a_2+b_3+b'_3)$$

$$A' (a'_2+b_3+b''_3)$$

4.2.3.20. “Dolanır Dolanır” İsimli Türkü Analizi

Tablo 54: Dolanır Dolanır Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Dolanır Dolanır	%
Biliyorum	13	%14,44
Bilmiyorum	77	%85,56

Şekil 49. Dolanır Dolanır Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Dolanır Dolanır türküsünün ilköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %14,44 oranla 13 öğrenci “biliyorum”, %85,56 oranla 77 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Dolanır Dolanır

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Selahattin AYAN

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : Si

Dizisi : Hüzzam

Genişlemesi : Türkü beş ses içerisindedir (La diyez-si bemol)

Ölçüsü (Usulü) : 2/4

Seyri : Türkü karar ses ile başlar ve ikinci cümlede üçlüsünü güçlendirerek (re) beşinci perdeye kadar çıkmıştır. İlk cümlelerin benzeri şeklinde ikinci cümlede devam eder ve karara bağlar. Üçüncü cümlede karar ses ile başlayarak üçüncü sese çıkmış, yedenle karar verip karar sesle devam ederek son motifte dördüncü perdeyi güçlendirerek yedenle karar sese bağlamıştır.

$$A (a_4+a'_4)$$

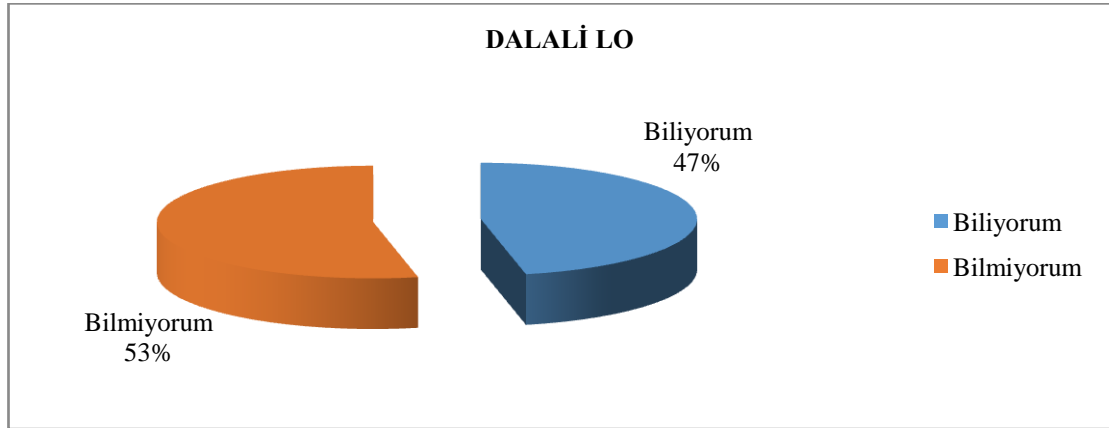
$$A' (a''_4+a'''_4)$$

$$A'' (b_4+a''''_4+b'_4)$$

4.2.3.21. “Dalali lo” İsimli Türkü Analizi

Tablo 55: Dalali Lo Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Dalali Lo	%
Biliyorum	42	%46,67
Bilmiyorum	48	%53,33

Şekil 50. Dalali Lo Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Dalali Lo türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %46,67 oranla 42 öğrenci “biliyorum”, %53,33 oranla 48 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplar sonucunda oranlar birbirine yakın çıkmıştır. Bilen öğrenciler bilmeyen öğrencilere yakın durumdadır.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Dalali Lo

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Adnan CAVA

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hicaz

Genişlemesi : Türkü beş ses içerisindedir (La-Mi)

Ölçüsü (Usulü) : 10/8

Seyri : Türkü karar sesiyle başlamıştır. İlk motif boyunca hicaz dörtlüsünü korumuş İkinci motifte hicaz dörtlüsünden karara doğru seyretmiştir. İkinci cümle başında hicaz beşlisi olan mi sesine çıkarak ilk bölümün tekrarı niteliğinde devam etmiş ve karara ses ile bitmiştir.

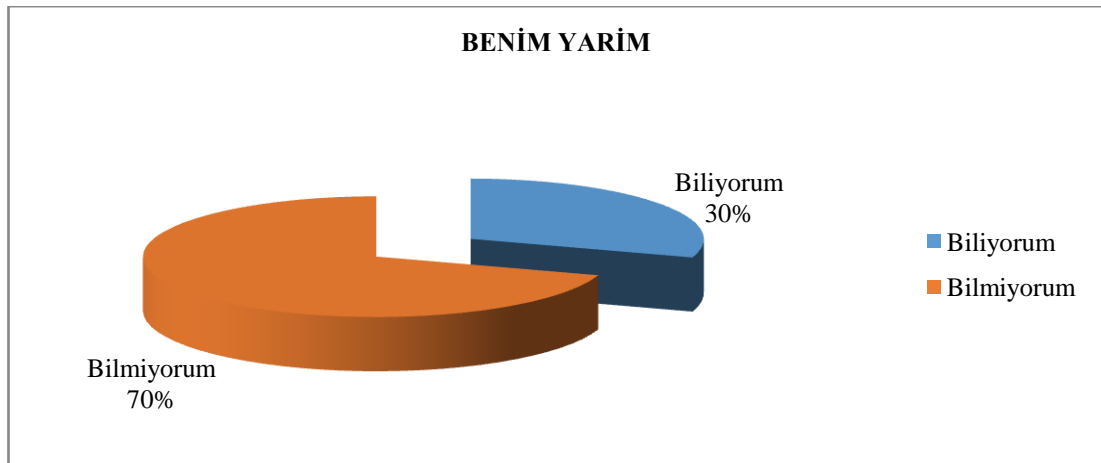
A (a₄+a'₄)

A' (a''₄+a'₄)

4.2.3.22. “Benim Yarım” İsimli Türkü Analizi

Tablo 56: Benim Yarım Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Benim Yarım	%
Biliyorum	27	%30,00
Bilmiyorum	63	%70,00

Şekil 51. Benim Yarım Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Benim Yârim türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %30,00 oranla 27 öğrenci “biliyorum”, % 70,00 oranla 63 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Benim Yarım

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Abdulkerim ÇUHA

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hüseyini

Genişlemesi : Türkü altı ses içerisindedir (La-Fa).

Ölçüsü (Usulü) : 2/4

Seyri : Türkü üçüncü ses (do) ile başlar, motif sonuna kadar da do sesinde gezinir. İkinci motifte ilk motif çeşitlenmiştir. Türküde Hüseyini seyri yalnızca üçüncü motifte hüseyini beşlisine açılmıştır. Diğer motifler kendini tekrar etmiştir.

A (a₂+a'₂)

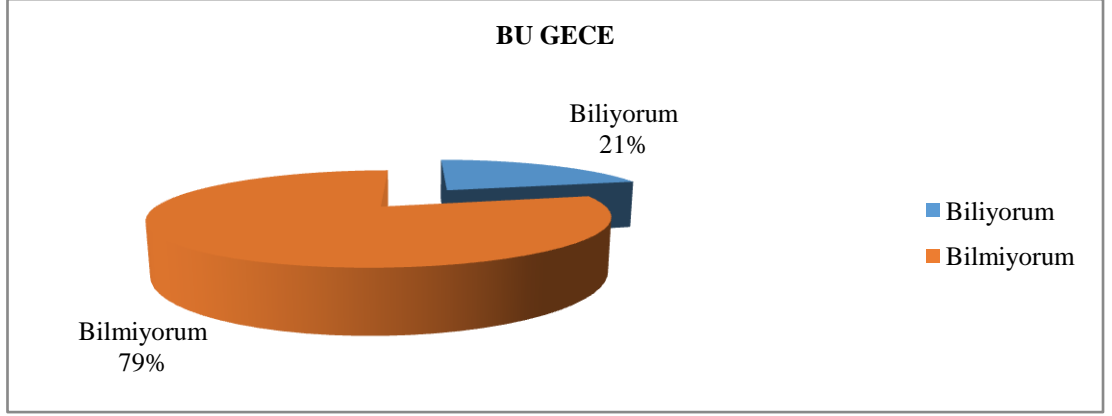
B (b₂+b'₂)

A (a₂+a'₂)

4.2.3.23. “Bu Gece” İsimli Türkü Analizi

Tablo 57: Bu Gece Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Bu Gece	%
Biliyorum	19	%21,11
Bilmiyorum	71	%78,89

Şekil 52. Bu Gece Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Benim Yârim türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %21,11 oranla 19 öğrenci “biliyorum”, %78,89 oranla 71 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Bu Gece

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Mehmet BIÇKIOĞLU

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hüseyni

Genişlemesi : Türkü yedi ses içerisindedir (La-Sol).

Ölçüsü (Usulü) : 10/8

Seyri : Türkü hüseyni beşlisi ile başlar ve ilk motifte beşli sesi devam ettirir. Yedinci sese çıkar mi sesinde ikinci motifi tamamlar. Üçüncü motifte karar sesle başlayıp beşinci dereceye kadar çıkar, dizi sesleri içerisinde karara döner. Dördüncü motifin başında kararın dörtlüsü ile başlayıp motif sonunda tekrar karara bağlayarak köprü ile beraber beşinci motife geçiş yapmıştır. Türkü üçüncü ve dördüncü motifleri benzer şekilde tekrarlayarak karar sesle bitmiştir.

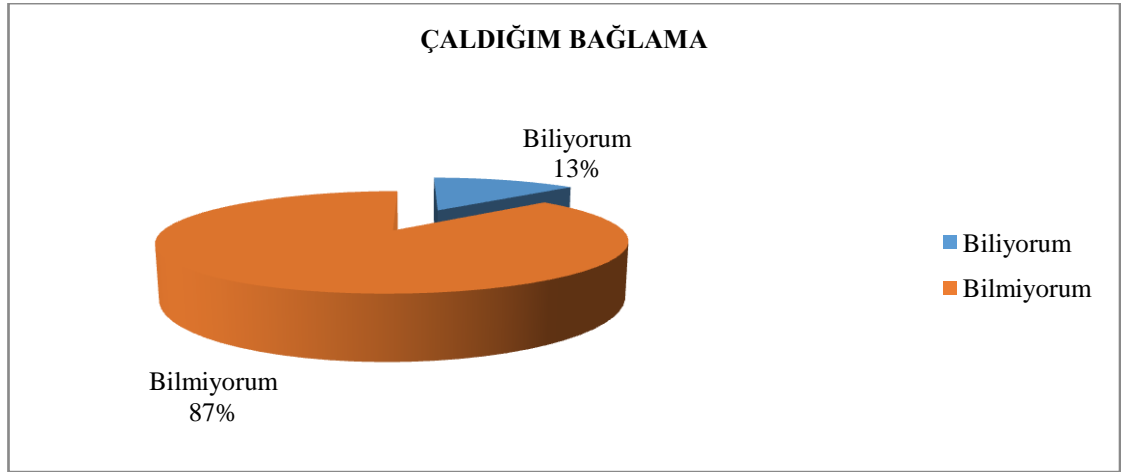
A (a₂+b₂+c₂+d₂+c'₂+d'₂)

A (a₂+b₂+c₂+d₂+c'₂+d'₂)

4.2.3.24. “Çaldığım Bağlama” İsimli Türkü Analizi

Tablo 58: Çaldığım Bağlama Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Çaldığım Bağlama		%
Biliyorum	12	%13,33
Bilmiyorum	78	%86,67

Şekil 53. Çaldığım Bağlama Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Çaldığım Bağlama türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %13,33 oranla 12 öğrenci “biliyorum”, %86,67 oranla 78 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Çaldığım Bağlama

Yöresi : Yöresi

Kimden Alındığı : Mehmet BİÇKİOĞLU

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Uşşak

Genişlemesi : Türkü beş ses aralığındadır (La-Mi)

Ölçüsü (Usulü) : 4/4

Seyri : Türkü karar sesle başlayıp uşak dörtlüsüne çıkar ve motifin ilk ölçüsündeki örgüyü ikinci ölçüsünde sekvensle yenilemiştir. İkinci motifin sonunda mi sesine çıkar ilk bölümün aynısını tekrarlayarak ikinci cümleye geçer. İkinci bölümde ağırlıklı olarak si sesinde gezinerek motif sonunda karar sese döner. İkinci bölümde vurgu ağırlıklı olarak ikinci sestedir.

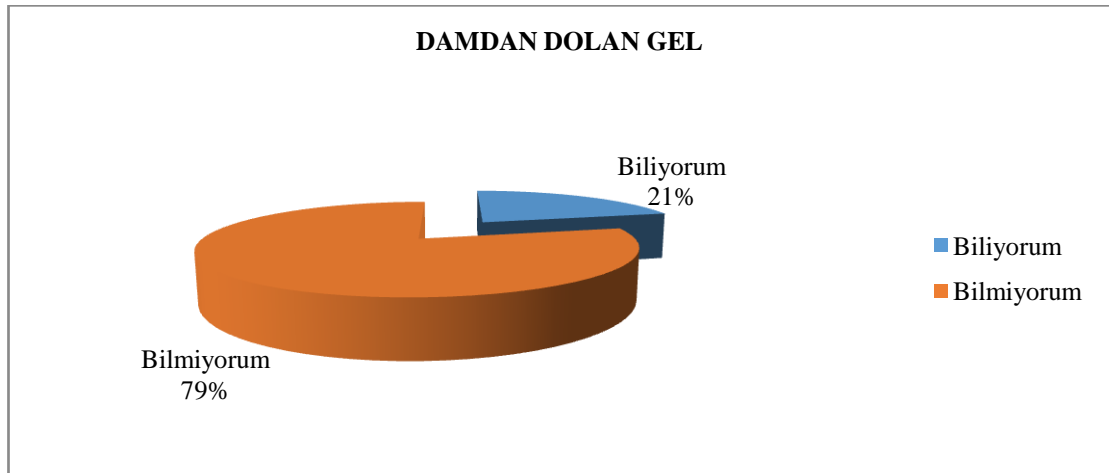
A ($a_2+a'_2$)

B ($b_2+b'_2$)

4.2.3.25. “Damdan Dolan Gel” İsimli Türkü Analizi

Tablo 59: Damdan Dolan Gel Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Damdan Dolan Gel	%
Biliyorum	19	%21,11
Bilmiyorum	71	%78,89

Şekil 54. Damdan Dolan Gel Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Damdan Dolan Gel türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %21,11 oranla 19 öğrenci “biliorum”, %78,89 oranla 71 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Damdan Dolan Gel

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Ezgi M. M. Arşv.

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : Sol

Dizisi : Rast

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir (Re-Re)

Ölçüsü (Usulü) : 2/4

Seyri : Türkü karar ses ile başlar, ikinci ölçüde rast beşlisine açılır. Üçüncü motifin başına kadar rast seyrini korur. İkinci motifin sonunu köprü olarak kullanıp üçüncü motif başından itibaren türkü sonuna kadar rast dörtlüsünde gezinmiştir. Dördüncü motifin ikinci ölçüsünde pes sesine (re) inerek karar ses ile bitmiştir.

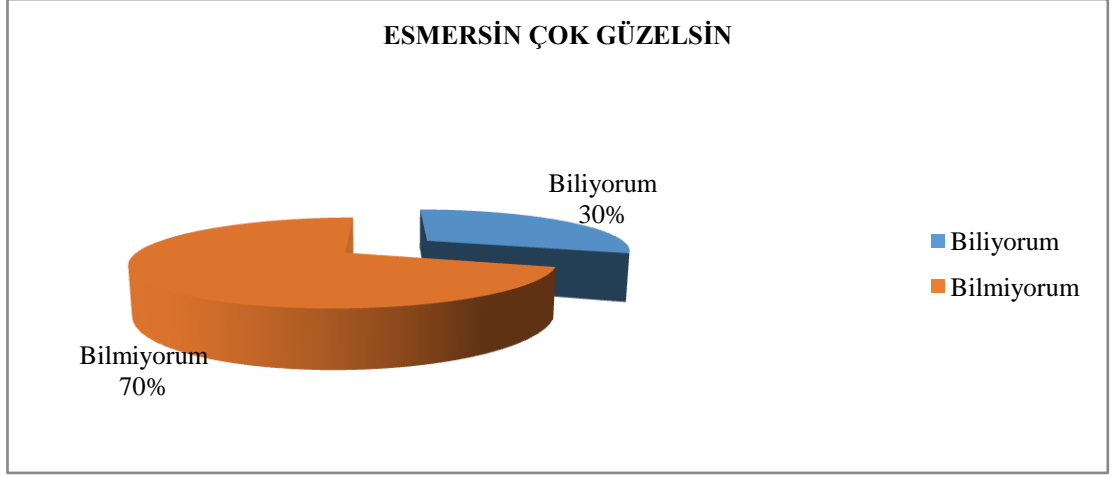
A (a₄+a'₄)

B (b₄+b'₄+c₄)

4.2.3.26. “Esmersin Çok Güzelsin” İsimli Türkü Analizi

Tablo 60: Esmersin Çok Güzelsin Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Esmersin Çok Güzelsin	%
Biliorum	27	%30,00
Bilmiyorum	63	%70,00

Şekil 55. Esmersin Çok Güzelsin Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Esmersin Çok Güzelsin türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %30,00 oranla 27 öğrenci “biliyorum”, %70,00 oranla 63 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Esmersin Çok Güzelsin

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Ezgi M. Arşv.

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA & Yılmaz KURT

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Uşşak

Genişlemesi : Türkü beş ses içerisindedir (La-Mi)

Ölçüsü (Usulü) : 4/4

Seyri : Türkü uşak dörtlüsü ile başlamıştır. İlk motifte ağırlıklı olarak uşak dörtlüsünde gezinir. Sekvens şeklinde ikinci motifin sonunda karara bağlanıp ikinci bölüme bir köprüyle uşak dörtlüsüne yeniden çıkarak ilk bölümü tekrarlayıp karar sesle bitmiştir.

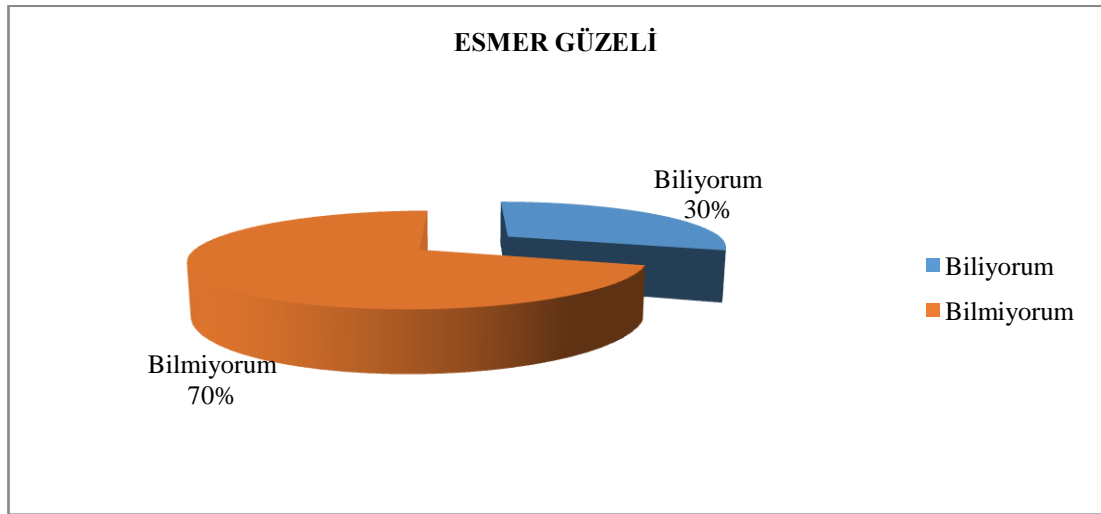
A (a₂+b₂)

A' (a'₃+b'₂)

4.2.3.27. “Esmer Güzeli” İsimli Türkü Analizi

Tablo 61: Esmersin Çok Güzelsin Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Esmer Güzeli	%
Biliyorum	27	%30,00
Bilmiyorum	63	%70,00

Şekil 56. Esmer Güzeli Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Esmer Güzeli türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %30,00 oranla 27 öğrenci “biliyorum”, %70,00 oranla 63 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Esmer Güzeli

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Hile il Kemancı

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : Sol

Dizisi : Rast

Genişlemesi : Türkü on bir ses içerisindedir (Sol-Do)

Ölçüsü (Usulü) : 2/4

Seyri : Türkü ilk motifte oktavıyla başlayıp rast beşlisi ile oktavı arasında gezinmiştir. İkinci motifin sonunda üçüncü motife bağlanırken karar sestem oktava çıkararak köprü oluşturmuştur. İlk beş motif bu şekilde birbirini tekrarlar. C motifinde oktavından rast dizisiyle karara inmiştir sonraki motifte tekrar çıkarak en geniş aralığına ulaşmıştır. C motifini tekrar edip karar ses ile bitmiştir.

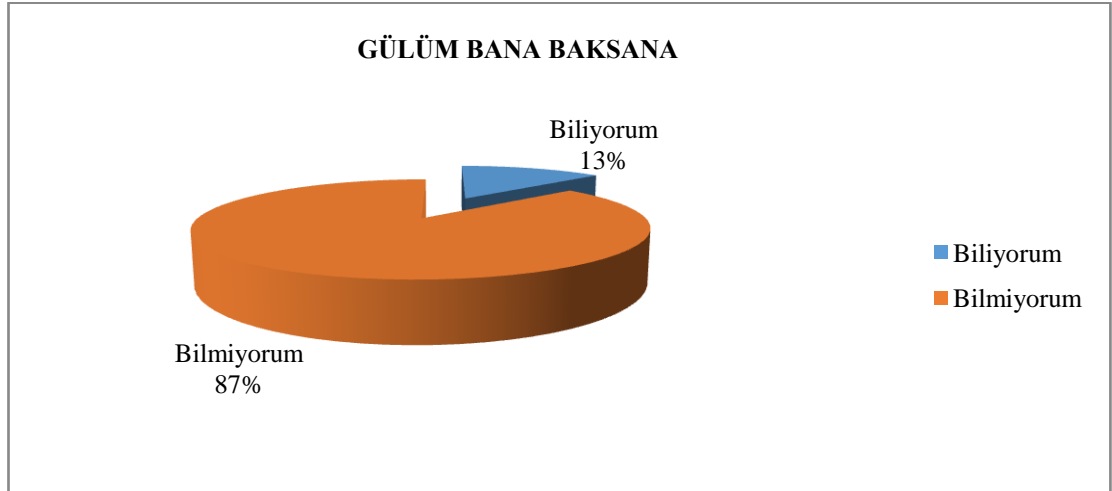
$$A (a_4+b_4+a'_4+b_4)$$

$$B (a''_4+c_4+d_4+c_4)$$

4.2.3.28. “Gülüm Bana Baksana” İsimli Türkü Analizi

Tablo 62: Gülüm Bana Baksana Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Gülüm Bana Baksana	%
Biliyorum	12	%13,33
Bilmiyorum	78	%86,67

Şekil 57. Gülüm Bana Baksana Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Gülüm Bana Baksana türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %13,33 oranla 12 öğrenci “biliyorum”, %86,67 oranla 78 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Gülüm Bana Baksana

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Mehmet BİÇKİOĞLU

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Saba

Genişlemesi : Türkü altı ses içerisindedir (La-Fa)

Ölçüsü (Usulü) : 10/8

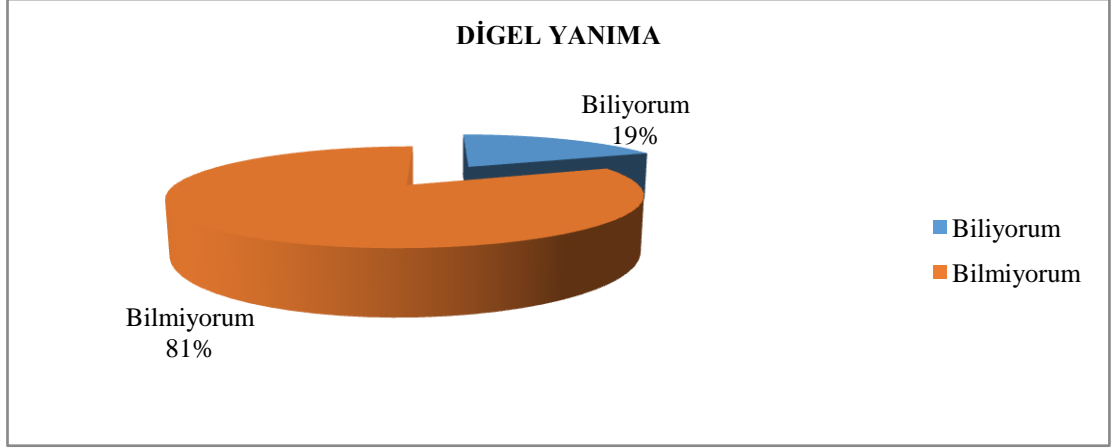
Seyri : Türkü saba üçlüsü ile başlamış ve genel olarak üçlüsünde seyretmiştir. İlk iki motif birbirinin aynısı olup son iki motifte ise ikinci seste (si) gezinmiştir. Yalnızca son motifte dördüncü sese çıkmış dizi seyriyle karar ses ile bitmiştir.

$$A (a_2+a'_2+b_2+c_2)$$

4.2.3.29. “Digel Yanıma” İsimli Türkü Analizi

Tablo 63: Digel Yanıma Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Digel Yanıma	%
Biliyorum	17	%18,89
Bilmiyorum	73	%81,11

Şekil 58. Digel Yanıma Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Gülüm Bana Baksana türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %18,89 oranla 17 öğrenci “biliyorum”, %81,11 oranla 73 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Digel Yanıma

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Abdulkerim ÇUHA

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : Do

Dizisi : Do Hicaz

Genişlemesi : Türkü altı ses içerisindedir (Si bemol-Sol)

Ölçüsü (Usulü) : 6/8

Seyri : Türkünün genel seyri hicazın ilk iki sesi arasındadır. İkinci motifin üçüncü ölçüsünde yedilisine inmiş ve beşlisine açılmıştır. Motifler genel olarak seyri ve tartımı itibarıyla birbirinin aynısıdır.

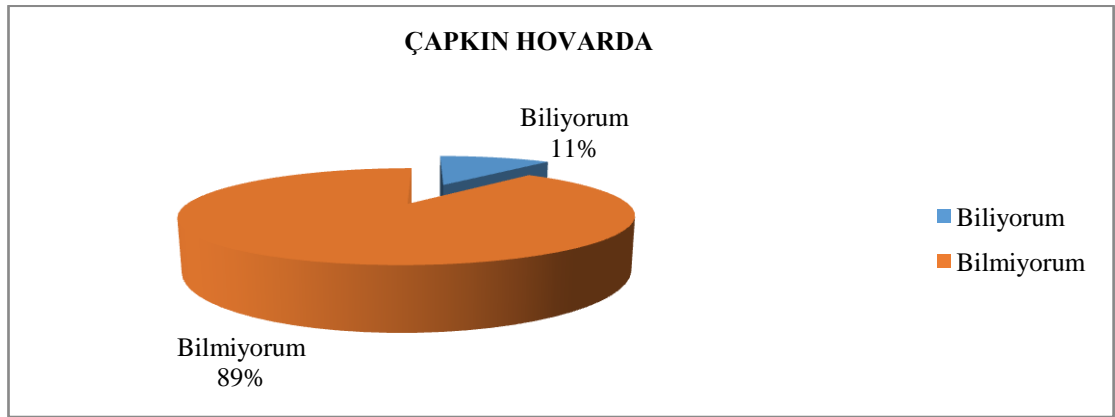
$$A (a_4+a'_4)$$

$$A'(a''_4+a'''_4)$$

4.2.3.30. “Çapkın Hovarda” İsimli Türkü Analizi

Tablo 64: Çapkın Hovarda Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

	Çapkın Hovarda	%
Biliyorum	10	%11,11
Bilmiyorum	80	%88,89

Şekil 59. Çapkın Hovarda Türküsünün İlköğretim Öğrencileri Tarafından Bilinme Durumu

Çapkın Hovarda Baksana türküsünün İlköğretim öğrencileri tarafından bilinme durumunun dağılımının yer aldığı tablo ve grafik incelendiğinde %11,11 oranla 10 öğrenci “biliyorum”, %88,89 oranla 80 öğrenci “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğunluğu türküyü bilmemektedir.

Türkünün Kimlik Bilgileri

Adı : Çapkın Hovarda

Yöresi : Mardin

Kimden Alındığı : Mihail

Derleyen : Abdulkerim ÇUHA

Türkünün Müzikal (Form) Analizi

Karar Sesi (Durağı) : La

Dizisi : Hüseyini

Genişlemesi : Türkü beş ses içerisindedir (La-Mi)

Ölçüsü (Usulü) : 6/8

Seyri : Türkü hüseyini beşlisi ile başlamıştır ve motif boyunca beşlisinde gezinerek motif sonunda karara bağlanmıştır. İkinci motifte ezgi kendini tekrarlar ve motif sonunda köprüyle üçüncü motife geçer. Son iki motifte de karar ses ve beşlisi arasında iniş çıkışlarla devam ederek türkü karar ses ile biter.

A (a₄+a'₄+b₄+b'₄)

A (a₄+a'₄+b₄+b'₄)

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar ve bunlardan yola çıkılarak geliştirilen öneriler sunulmaktadır.

5.1. SONUÇLAR

Araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır;

- 1) İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerini tanımalarına yönelik görüşlerinden elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlara göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun Mardin türkülerini bilmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler Mardin türkülerinin kendilerini yansıtmadığını, kendilerini Mardin türküleriyle ifade etmek istemediklerini fakat televizyon, radyo, internet gibi iletişim araçlarında duydukları Mardin türkülerine ilgili olduklarını ve öğrenmek istediklerini belirtmişlerdir.
- 2) Öğrenciler çoğunlukla hızlı tempolu ve neşeli Mardin türkülerinden hoşlandıklarını, Mardin türkülerinin hikâyelerini bilmediklerini fakat merak ettiklerini belirtmişlerdir.
- 3) Öğrencilerin çoğunluğu Mardin türkülerini dinlemekten ve söylemekten hoşlandıklarını ve sıkıcı bulmadıklarını ifade etmişlerdir.
- 4) Mardin türkülerinin ezgileri ve sözleri konusunda öğrencilerin çoğunluğu kararsızlık yaşamış ve bu kararsızlık Mardin yöresine ait türkeleri bilme durumunda da devam etmiştir.
- 5) Öğrenciler ev ortamında Mardin türküsü dinlenmediği fakat Mardin türkülerinin tarihlerini yansıttığını ve okullarında öğretilmesini istediklerinin dile getirmişlerdir.
- 6) İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerini tanımalarına yönelik yapılan görüşme formunun kişisel bilgiler bölümüne verilen cevaplar incelendiğinde erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha fazla oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum bölgesel olarak kız öğrencilerin okula gitmesinin erkek öğrencilere oranla daha düşük olduğu şeklinde yorumlanmıştır.
- 7) Öğrencilerin anne eğitim durumları incelendiğinde çoğunlukla okuryazar olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

- 8) Öğrencilerin baba eğitim durumları incelendiğinde çoğunlukla ilkokul mezunu oldukları sonucuna ulaşılmıştır.
- 9) Türk halk müziğinin örneklerinin makamsal, ezgisel, tür ve usul çeşitliliğini Mardin yöresi halk ezgilerinde de görmek mümkündür. İlköğretim öğrencileri tarafından bilinen eserler içinde en fazla kullanılan makam dizisinin %43 oranla Hüseyini, en az kullanılan makam dizisinin %3 oranla Segah makam dizisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkülerin Uşşak, Hicaz, Rast, Saba, Hüzzam ve Segâh makamı dizileri içinde seyrettiği görülmektedir.
- 10) Mardin türkülerinin ses genişliklerine ait bulgular incelendiğinde eserlerin en dar 4'lü (1 türkü), en geniş 11'li (1 türkü) ses aralığına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- 11) Mardin türkülerinin usullerine ait bulgular incelendiğinde eserler içinde kullanılan en fazla usul oranı %37 oranla 2/4'lük (11 türkü) en az ise %3 oranla 8/8'lik (1 türkü) olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. ÖNERİLER

İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerine yönelik görüşleri ve Mardin türkülerinin müzikal analizi durumuna yönelik yapılan tespitler sonucunda şu öneriler yapılabilir:

- 1) Yapılan bu çalışma ile Mardin yöresine ait bu alanda daha fazla çalışma yapılması,
- 2) Çözömlenen türkülerin, kültürümüzün yaşatılması ve aktarılması amacıyla genel, özenen ve mesleki müzik eğitimi derslerde kullanılmak üzere sınıflandırılması,
- 3) Yöresel ve bölgesel müziklerin form, ezgi ve ritim özellikleri örnek alınarak geleneksel müziklerin devamlılığının arttırılması sağlanması,
- 4) Bu araştırmanın başka bölgelerin özellikleri göz önünde bulundurularak tekrar edilmesi,
- 5) Geleneksel müziklerin popüler olanları dışında az bilinenlerin de popülerleşmesinin sağlanması önerilebilir.

6. KAYNAKÇA

- AKBAŞ, E. (2019). *TRT Türk Halk Müziği Repertuarında Yer Alan Maya Türündeki Uzun Havaların Müzikal Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Bilimleri Ana Sanat Dalı, Erzurum.
- AKDOĞU, O. (2003). *Türk Müziği'nde Türler ve Biçimler*. İzmir: Meta Basım.
- ALAKUŞ, O., A. (2004). *Kültür Kavramı Tanımlamalarına İlişkin Bir Analiz*, Milli Eğitim Dergisi. 1. 160-164.
- ALPAGUT, U. ve UÇAN, A. (2015). *Türk Halk Ezgilerinin Keman Eğitimi Yoluyla Müzik Öğretmenliği Eğitimine Yansımaları*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- ALTAY, G. (2011). Form Bilgisi: Periyodik, Aperiodyik ve Karma Tema Kuruluşları, Ankara.
- AYTAÇ, P. (2003). 'Türküler' Türk Dünyası Ortak Edebiyat/ Türk Dünyası Edebiyat Tarihi, Ankara.
- AYYILDIZ, S. (2016). *Burdur Yöresi Türk Halk Müziği Yöresi ve Özellikleri*. Doktora Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Konya.
- BAŞGÖZ, İ. (2008). *Türkü*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- BİNGÖL, İ. (2013). Popüler Kültür ve Türkülerimiz. *Kültürümüzde Türkü Sempozyumu Bildirileri II* içinde (269- 282). Sivas: Sivas Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- CÖMERT, E. (2013). Çok Kültürlülük ve Kültürler Arası Etkileşim Ekseninde Çanakkale Türküsü ve Varyantları Üzerine Genel Bir Bakış. *Kültürümüzde Türkü Sempozyumu Bildirileri*. 3. 33-84. Sivas: Sivas Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- ÇEVİK, A. (2006). Üç Yüz Yıllık Bir Başkent: Mardin. *1.Uluslararası Mardin Tarihi Sempozyumu Bildirileri*. 65. İstanbul.
- ÇUHA, A. (2006). *Mardin Halk Müziği*. Mardin: Mardin Valiliği.
- DEVELİOĞLU, F. (2005). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Ankara: Aydın Kitap.
- EKİCİ, S. (2009). *Elazığ Harput Müziği*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- ERDAL, T. (2011). *Erkek Ağzılı Türkülerde Kadın İmajı*, *Folklor/Edebiyat*. 17(65). 37-52.
- ERKUŞ, A. (2003). *Psikometri Üzerine Yazılar*, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- EROL, O. (1993). Türkiye'nin Doğal Yöre ve Çevreleri. *Ege Coğrafya Dergisi*. 7. 13-41.
- FİDAN, M. Mardin Artuklu Üniversitesi Reyhani Ekibi Üyesi.
- GÜNDÜZ, E. (2011). *Tarihi Kentin Çevresel Kapasite Yöntemi ile Korunması Mardin Örneği*. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- GÜRENÇ, Ç. (2007). *Türk Halk Müziğinin Çeşitli Ayaklarında İcraların Bilgisayarla Frekans Analizi*. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi, İstanbul.
- GÜVEN, M. (2009). *Türküler Dile Geldi*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- GÜVENÇ, B. (2016). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Boyut Yayıncılık.
- HOŞSU, M. (1997). *Geleneksel Türk Halk Müziği Nazariyatı*. İzmir: Peker Ambalaj.
- İMİK, Ü. (2014). Türkülerimizdeki Hoşgörü Temasına Toplumsal Bakış ve Hacı Bektaş Veli. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. 69. 181-199.

- İVGİN, H. (2013). Türkülerimizin insan hayatındaki yeri ve işlevi. *Kültürümüzde Türkü Sempozyumu Bildirileri*. 2. 41-49. Sivas: Sivas Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- KARAKAŞ, B. (2019). *Amasya Türkülerinin Keman Eğitiminde Kullanılabilirliğine İlişkin Bir Çalışma*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- KARKIN, M.A. ve KARABURUN, D. (2012). Malatya Yöresi Müziklerinin Kültürel Kimliği. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*. 29. 10-119.
- KARTARI, A. (1985). Halk Eğlenceleri İçinde Türkülerimiz. Hatay, 40, 6-10.
- KONAKCI, N. (2010). *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitim Ana Bilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- NACAĞCI, Z. (2007). *Halk Ezgilerine Dayalı Viyola Albümü*, Ankara: Bilge Matbaacılık.
- ÖZBEK, M. (1998). *Türk Halk Musikisi El Kitabı Terimler Sözlüğü*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları,.
- ÖZDEMİR, N. (2005). *Cumhuriyet Dönemi Türk Eğlence Kültürü*. Ankara: Akçay Yayınları.
- ÖZER, S. (2017). *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğretim Programında Uygulanan Viyolonsel Eğitiminde Türk Eserlerinin Yerin ve Gerekliliğinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- PELİKOĞLU, M. C. (2012). *Geleneksel Türk Halk Müziği Eserlerinin Makamsal Açından Adlandırılması*, Erzurum: Mega Ofset Matbaacılık.
- SARIOĞLU, M. Ş. (2019). *Neşet Ertaş Türkülerinde Söz ve Ezgi Uyumu*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü. Ankara.
- TATLIBAL, B. (2016). *TRT Repertuarına Girmiş Azerbaycan Türkülerinin Müzikal Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- TÜRK DİL KURUMU. (2005). *Türkçe Sözlük*, Ankara.
- TÜRKOĞLU, A. (1997). *99 Soruda Eğitim Bilimlerine Giriş*. İzmir: Memleket Gazetecilik ve Matbaacılık.
- UÇAN, A. (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar ve Türkiye'de ki Durum*. Ankara: Evrensel Müzik.
- UĞURLU, N. (2009). *Folklor ve Etnografya- Halk Türkülerimiz*. İstanbul: Örgün Yayınevi.
- UYGUR, H.K. (2014). Mardin'in Geleneksel Eğlencesi: Leyli Gecesi. *Milli Folklor Dergisi*. 26. 86-98.
- ÜSTÜN, E. (2010). *Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında Uygulanmakta Olan Bireysel Çalgı Flüt Eğitimde Karşılaşılan Teknik Problemlerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- YAŞAYAN TARİH MARDİN (2000). Mardin Valiliği, İstanbul.
- YENER, S. (2006). *Liseler İçin Müzik Lise 1. Sınıf Ders Kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

EKLER

EK 1 Öğrenci İçin Kişisel Bilgiler Formu

Değerli Öğrenciler;

"İlköğretim öğrencilerinin Mardin türkülerini tanıma durumları" başlıklı çalışmamız için sizlerden almış olduğumuz kişisel bilgiler, yalnızca bilimsel araştırma kapsamında kullanılacak ve bu bilgiler araştırmacı dışında kimse ile paylaşılmayacaktır. Size yöneltilmiş olan sorulara doğru yanıtlar vermeniz, araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği açısından çok önemlidir.

*Lütfen adınız, soyadınız vb. bilgilerinizi yazmayınız

*Lütfen aşağıdaki bilgilerden size uyan seçenekleri "X" ile işaretleyiniz.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Gülay Atay

1. Yaş:

2. Cinsiyet:

( ) Erkek ( ) Kız

3. Babanızın eğitim durumu nedir?

( ) Okur Yazar Değil ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite

4. Annenizin eğitim durumu nedir?

( ) Okur Yazar Değil ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite

**EK 2 İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerini Tanımalarına
Yönelik Anket Formu**

**İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN MARDİN TÜRKÜLERİNİ
TANIMASINA YÖNELİK ANKET FORMU**

Madde Numarası	Aşağıdaki ifadelerden her birini okuduktan sonra bu ifadenin size uygunluk derecesini gösteren sütuna ait olan ve ifadenin hizasında bulunan kutucuğu “X” ile işaretleyiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Mardin türkülerinin kültürümüzü ve tarihimizi yansıttığını düşünüyorum.					
2	Mardin türkülerinin okulumuzda öğretilmesini istiyorum.					
3	Mardin türküleri evde her zaman dinlenir.					
4	Mardin’e ait pekçok türküyü biliyorum.					
5	Mardin türkülerinin daha çok sözlerini biliyorum.					
6	Mardin türkülerinin daha çok ezgilerini biliyorum.					
7	Mardin türkülerinin sıkıcı olduğunu düşünüyorum.					
8	Mardin türkülerini dinlemekten hoşlanmam.					
9	Mardin türkülerini söylemekten hoşlanmam.					
10	Mardin türkülerinin hikayelerini merak ederim.					
11	Mardin türkülerinin hikayelerini bilirim.					
12	Hızlı tempolu Mardin Türkülerini daha çok severim.					
13	Yavaş tempolu Mardin Türkülerini daha çok severim.					
14	Neşeli Mardin türkülerini daha çok severim.					
15	Hüzünlü Mardin türkülerini daha çok severim.					
16	Mardin türkülerinde kullanılan çalığıları tanırım.					
17	Tv ve radyolarda çalınan Mardin türküleri ilgimi çekmektedir.					
18	Tv, radyo, internet gibi iletişim araçlarında Mardin türküsü duyduğumda hemen tanırım.					

19	Mardin türküsü söyleyen mahalli sanatçıları bilirim.					
20	Kendimi, bildiğim Mardin türküleriyle ifade etmekten hoşlanırım.					
21	Tv, radyo, internet gibi iletişim araçlarında duyduğum Mardin türkülerini hemen öğrenmek isterim.					
22	Mardin türkülerinde başarılı olmadığımı düşünüyorum.					
23	Mardin türkülerinin beni yansıtmadığını düşünüyorum.					

EK 3 İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerini Tanımlarına Yönelik Bilgi Formu

	Türkü İsmi	Biliyorum	Bilmiyorum
1	Yar Diley		
2	Yola Çıktım Mardin'e		
3	Rast Oyun Havası		
4	Subuhi		
5	Reyhani		

(Örnek olarak formun ilk beş sorusu verilmiştir.)

EK 4 İzinler

SAMSUN ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA;

Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde 14250089 numaralı yüksek lisans öğrencisiyim. “Mardin’de Müzik Geleneği, İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerini Bilme Durumları ve Bilinen Türkülerin Müzikal Analizi” konulu tez çalışmamda Mardin türkülerinin özellikleri, öğrencilerin Mardin türkülerini bilme durumları ve bu türkülerin biçimsel özellikleri araştırılmak istenmektedir. Bu konu ile ilgili olarak MEB Mardin ili Midyat İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesindeki Fahrettin Önen Ortaokulu, Cumhuriyet Ortaokulu ve Şehit Velit Bekdaş Ortaokulu’nda ekte verilmiş anketin uygulanması içinizin alınması hususunda gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

05/02/2018

Gülay ATAY

Fahrettin Önen Ortaokulu
Midyat/Mardin

Ek 1: Etik Kurul Raporu

Ek 2: Anket Çalışması

T.C.
MARDİN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 41533392-101.99-E.4680599
Konu : Gülay ATAY'ın uygulama izni

05.03.2018

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : 16.02.2018 tarihli ve 49933177-302.088102)-e.4257 sayılı yazı

Eğitim bilimleri Enstitüsü Güzel sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Gülay ATAY'ın " Mardin'de Müzik geleceği, İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerini Bilme Durumları ve Bilinen Türkülerin Müzikal Analizi" konulu tez çalışması kapsamında hazırlanmış olduğu anket ekte sunulmuştur.

Söz konusu anketin Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitimin genel amaçlarına uygun olarak, ilgi yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlarına aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, denetimleri ilgili Okul Müdürlüğü ve İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmek üzere, derslerin aksatılmaması kaydıyla gönüllülük esasına dayalı olarak, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim dalı yüksek lisans öğrencisi Gülay ATAY' ın "Mardin'de Müzik geleceği, İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerini Bilme Durumları ve Bilinen Türkülerin Müzikal Analizi" konulu tez çalışması kapsamında hazırlanmış olduğu anketleri Müdyat İlçesine bağlı Fahrettin Önen Ortaokulu Cumhuriyet Ortaokulu ve Şehit Velt Bektaş Ortaokulu'nda uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Orhan BARCA
Müdür a.
Şube Müdürü

O L U R
05.03.2018

Yakup SARI
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Adres: vali ozan cad hükümet konağı
e-posta: temelegitim47@gov.tr.

Ayrıntılı bilgi için: B.KUMAŞOĞLU
Tel: (0482)2121258
Faks: (0482)2121236

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden d1f4-865a-3f10-909b-f5ca kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
MARDİN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 41533392-101.99-E.4700755
Konu : Gülay ATAY'ın uygulama izni

06.03.2018

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 05.03.2018 tarihli ve 41533392-101.99-E.4680599 sayılı Valilik Makamının Onayı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim dalı yüksek lisans öğrencisi Gülay ATAY' ın "**Mardin'de Müzik geleceği, İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerini Bilme Durumları ve Bilinen Türkülerin Müzikal Analizi**" konulu tez çalışması kapsamında hazırlanmış olduğu anketleri Midyat İlçesine bağlı Fahrettin Önen Ortaokulu, Cumhuriyet Ortaokulu ve Şehit Velit Bektaş Ortaokulu'nda uygulaması talebine ilişkin Valilik Olur'u ilişikte sunulmuştur.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Yakup SARI
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek : Onay (1 Sayfa)

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır

Selma ÇAKILLI
Araştırma Uzmanı

Adres: vali ozan cad hükümet konağı
e-posta: temelegitim47@gov.tr.

Ayrıntılı bilgi için: B.KUMAŞOĞLU
Tel: (0482)2121258
Faks: (0482)2121236

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 9f4a-83e2-37bf-b1d6-fe3d kodu ile teyit edilebilir.

EK 5 Etik Kurul Kararı

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
12.10.2016	8	2016/ 127

KARAR NO: 2016 – 127
Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Gülay ATAY'ın "Mardin'de Müzik Geleneği, İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerini Bilme Durumları ve Bilinen Türkülerin Müzikal Analizi" başlıklı anket çalışması okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Gülay ATAY'ın "Mardin'de Müzik Geleneği, İlköğretim Öğrencilerinin Mardin Türkülerini Bilme Durumları ve Bilinen Türkülerin Müzikal Analizi" başlıklı anket çalışmasının kabulüne oybirliği ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR.

EK 6 Notalar

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Adnan CAVA

YAR DİLEY

Derleyen:
Bedri Ayselî

Sî nen be ni yan dı rır oy yar di ley yar di ley
söz le rin i nan dı rır kem yar di ley yar di ley
Çe ki le cek dert de ğil oy yar di ley yar di ley
Mev lam sa bır lar ve rir kem yar di ley yar di ley

Sinen beni yandırır oy yar diley yar diley
Sözlerin inandırır kem yar diley yar diley
Çekilecek dert değil oy yar diley yar diley
Mevlam sabırlar verir kem yar diley yar diley

Bu dağı aşam dedim oy yar diley yar diley
Aşam ulaşam dedim kem yar diley yar diley
Bir vefasız yüzünden oy yar diley yar diley
Herkesi paşam dedim kem yar diley yar diley

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Ömer Önderoğlu

YOLA ÇIKTIM MARDİN'E

Derleyen
Abdulkerim ÇUHA

Yo la çık tum mar di ne
düş tüm se nin der di ne ay lé lé lé lé
lé lé lé lé lé lé Ha li me saz
Mev lam sa bır lar ver sin ya ri ni yi
ti re ne ay lé lé de lé lé lé lé de lé
lé lé ha li me

Yola çıktım Mardin'e
Düştüm senin derdine
Ay lé lé de lé lé lé
De lé lé lé Halime

Mevlam sabırlar versin
Yarini yitirene
Ay lé lé de lé lé lé
De lé lé lé Halime

Estel Midyat arası
Sevdan başım belası
Ay le le de le le
De le le le Halime

Bana gurbet gezdirir
Kırk bin başlık parası
Ay le le de le le
De le le le Halime

Mardin Halk Müziği

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Mahalli Kaset

RAST OYUN HAVASI

Derleyen
Abdulkerim ÇUHA

The musical score is written in 3/4 time and consists of six staves. The key signature is one sharp (F#). The notation includes various rhythmic patterns and melodic lines. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The second staff contains a repeat sign. The third staff continues the melodic line. The fourth staff features a more complex rhythmic pattern. The fifth staff includes a repeat sign. The sixth staff concludes the piece with a double bar line and a repeat sign. The name 'Abdulkerim ÇUHA' is written at the end of the sixth staff.

Mardin Halk Müziği

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Ezgi Müzik M.arşv.

SUBUHI

Derleyen:
Abdulkerim ÇUHA

Abdulkerim ÇUHA

REYHANI

-2-

Abdulkerim ÇUHA

Reyhani Mardin müziğinin en klasik eserlerinden biridir. Tıpkı peşrev formunda olduğu gibi dört bölümden oluşmaktadır. Ancak piyasada sadece iki bölümü icra edilmektedir. Yukarıda dört bölümde notaya alınmıştır. Geçmiş 1800 lü yıllara dayanmaktadır. Bestecisi bilinmemektedir ancak bu eseri besteleyen kişinin müziğin ilmini bildiği muhakkaktır. Bir rivayete göre arkadaşlarıyla beraber mesireye eğlenmeye giden bu zat kemanyula bu harika nağmeleri icra ederken oradan geçen bir yılan ağzındaki bir tohumu oraya bırakmış. Bıraktığı yerde Reyhan denen bitki üremiş, bundan dolayı bu esere Reyhani adını vermişler. Bu eser daha sonra düğünlerde icra edilmeye başlanınca zeybek oyununa benzer bir oyunla eşlik edilmeye başlanmış. Bu oyun genelde iki erkek tarafından oynanır, üçüncü bir kişinin oyuna katılması kesinlikle uygun değildir. Ancak oynayanlardan birisi yerine başkasını davet eder ve oturursa diğeri oyuna katılır. Bu şekilde oyun bitene kadar devam eder böylece kendine güvenmeyen oyuna katılıp oyunun ahengini bozmaktan çekinir. Çok ağır bir oyun olduğu için figürleri çok zor yapılır. Ayrıca son zamanlarda tefustası Zeki Samura (Kelleci) alına dolu bir su bardağı koyarak en iyi dengenin böyle anlaşılacağını ispat edercesine bardağı dökmeden oyunu tek başına oynardı. Bu da Reyhaniye ayrı bir güzellik katmıştır.

SABIHA MARDİN GÜLÜ

Sa bi ha Mar din gü lü de Gül e ri tir
2 U çan bü l bü l ol say dım da nar da lı na
bü l bü lü Saz
kon say dım
Kı r mı zı fis tan giy me de be yaz giy di
Mar di ne gi dip dö nen de Sa bi ha mı
ğın gü nü Saz
sor say dım

Abdulkerim ÇUHA

Sabiha Mardin gülü lé
Gül eritir bülbülü
Kırmızı fistan giyme kız
Beyaz giydiğin günü

Uçan bülbül olsaydımda
Nar dalına konsaydım
Mardin'e gidip dönende
Sabiham'ı sorsaydı

Mektubu attım Şamdan lé
Haber gelmiyor yardan
Korkarım aşkımdan ölem
Olurum Sabiham'dan

Uçan bülbül olsaydım da
Nar dalına konsaydım
Mardin'e gidip dönende
Sabiham'ı sorsaydım

Sabiha bekle beni lé
Anlamazlar seveni
Gözyaşına bakmazlar kız
Ele verirler seni

Uçan bülbül olsaydımda
Nar dalına konsaydım
Mardin'e gidip dönende
Sabihamı sorsaydım

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Silah çaliko

ŞU MARDİN'İN KIZLARI

Söz:
Abdulkerim ÇUHA
Müzik:
Anonim

§

Şu Mardî nin kız la rı ne ha yırsız yar
Göz ya şı dö ke dö ke ha rap ol dum yar
ha yın gel za lım gel N o lur di ge l di gel be ri
ye Saz dö n dö n dö n dö n
dön gel be ri ye Saz dö n dö n
dö n dö n dön gel be ri ye Saz

Abdulkerim ÇUHA

Şu Mardin 'in kızları
Ne hayırsız yar
Gözyaşı döke döke
Harap oldum yar

Hayın gel Zalım gel
N'olur di gel
Di gel beriye
Dön Dön Dön Dön
Dön gel beriye

Sen gittin gideli
Olmuşum deli
Pınar gibi akıyor
Gözümün seli

Hayın gel zalım gel
N'olur di gel
Di gel beriye
Dön dön dön dön
Dön gel beriye

Mardin Halk Müziği

Yöre
MARDİN

Kimden Ahndığı
Edip is Saacı

ZEKO

Derleyen
Abdulkerim ÇUHA

Üst üste dir ev le ri per ce re ler de mir li
ze ko se ni se ve li göz le rim ne den nem
ze ko ze ko ze ko ze ko
ze ko yar ze kiy ye

Abdulkerim ÇUHA

Üst üstedir evleri
Pencereler demirli
Zeko seni seveli
Gözlerim neden nemli
Zeko Zeko Zeko Zeko
Zeko yar Zekiye

Evin önü kaldırım
Sana dantel yapalım
Herkes yattıktan sonra
Gece gel konuşalım
Zeko Zeko Zeko Zeko
Zeko yar Zekiye

Geç karşıma göreyim
Saçın uzun öreyim
Senin gibi zalime
Nasıl gönül vereyim
Zeko Zeko Zeko Zeko
Zeko yar Zekiye

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Ahmet TARHAN

Derleyen
Abdulkerim ÇUHA

ESMERANİ

Ben bir kek lik o lay dım dal la rı na ko nay dım
Ah ye es meri lo ha bi bıl es me ra ni

Ge len ge çen yol cu da n ha be ri ni so ray dım
Es mer e bu ı yun ı s sud e ğed ak li v ğel le ni

Abdulkerim ÇUHA

*Ben bir keklik olaydım
Dallarına konaydım
Gelen geçen yolcudan
Haberini soraydım*

*Ah ye esmeri lo habibi ul esmerani
Esmer ebu iyun ı s sud e ğed akli v ğelleni*

*Gidiyorum ağlama
Karaları bağlama
Saçlarından bir tel ver
İlaç olsun yarama*

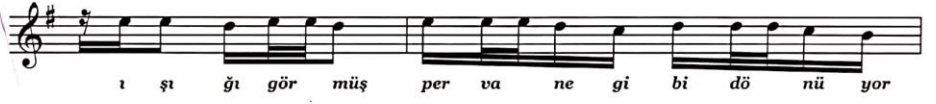
*Ah ye esmeri lo habibi ul esmerani
Esmer ebu iyun ı s sud e ğed akli v ğelleni*

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Adnan CAVA

Derleyen
Abdulkerim ÇUHA

HALAYA KALKMIŞ

*Halaya kalkmış bakın ne güzel oynuyor
Işığt görmüş pervane gibi dönüyor
Hay lo lı mala lı malayya lı malayya
Bende onunla halay çekmek istiyorum
Bakışlarıyla benide davet ediyor
Hay lo lı mala lı malayya lı malayya*

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Adnan CAVA

Derleyen
Abdulkerim ÇUHA

HİZZİ YAMO

Bir dalda iki kiraz biri al biri beyaz
Sen orada ben burda mektubunu sıkça yaz
Hızzi yamo hızzi yamo menculitki
Allah kıl beleni belvé fî imhabbitki

Fi şıbbek beyt ebukui zara'tuli şek beybun
İnti leyile fis seme vene feyllard mecnun
Hızzi yamo hızzi yamo marhamitki
Allah kıl beleni belvé fî imhabbitki

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
İsmail İÇEN

MARDİNLİ ZEYNO

Söz:
Abdulkerim ÇUHA
Müzik:
Anonim

Zey no zey no zey no zey no

göz le ri me li zey

Zey no zey no zey no zey no

Mar dî nin gü ze li zey no

Abdulkerim ÇUHA

*Zeyno Zeyno Zeyno Zeyno
Gözleri sürmeli Zeyno
Zeyno Zeyno Zeyno Zeyno
Mardin'in güzeli Zeyno*

*Kara kaşlar Hilal gibi
Al yanaklar alma gibi
Boyu ince fidan gibi
Mardin'in güzeli Zeyno*

*Ceylan gibi gözleri var
Baldan tath sözleri var
Yüzünde göz izleri var
Mardin'in güzeli Zeyno*

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Ataullah KAYKÇI

Derleyen
Abdulkerim ÇUHA

MERYEMTİ

§

meryemmer yem ti ay ni mer ye me meryemmer yem ti

ay ni mer ye me il ga lib mec ruh

bed du mer he me ay ni ay ni bed di mer he me

Abdulkerim ÇUHA

Meryem meryemti aynı meryeme
İl galib mecruh beddu merheme
Aynı aynı beddu merheme

Meryem al istoh is sidır meftoh
Vil galib mecruh beddu merheme
Aynı aynı beddu merheme

Bu eser Mardin düdünlerinin gözde eserlerinden bir tanesi olmakla beraber sijnır komşumuz Suriye repertuarında da bulunmaktadır.

Mardin Halk Müziği

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Hammed il akra

SÖZ:
Abdulkerim ÇUHA

Müzik:
Anonim

SABIHA

§

Sen siz li ğin a cı sı sap la nur
yü re ği me sap la nur yü re ği me
le le le yar sa bi ha Ar dın dan
a ğ la mak tan kan dol du göz le ri me
kan dol du göz le ri me le le le yar sa bi ha

Abdulkerim ÇUHA

Sensizliğin acısı saplanır yüreğime
Saplanır yüreğime lé lé yar Sabiha
Ardından ağlamaktan kan doldu gözlerime
Kan doldu gözlerime lé lé yar Sabiha

Geceleri düşümdü gündüz hayalimdesin
Gündüz hayalimdesin le le yar Sabiha
Kapkaranlık Dünyamın sınırsız Güneşisin
Sınırsız Güneşisin le le yar Sabiha

Melekler kadar güzel huri gibi narınsın
Huri gibi narınsın le le yar Sabiha
Mardin türkülerinin biricik bebeğisin
Biricik bebeğisin le le yar Sabiha

Sabiha adlı türkünün Mardin'e ait olduğunu sağır sultan bile bilirken maalesef civar illerin sanatçıları kendi eseriymiş gibi (hemde anonim değil de söz müzik olarak) göstermektedir. Sabiha türküsü Mardin 'de Reyhani den sonra en çok sevilen ve istenen türküdür. Kitabın başında anlatıldığı gibi her sanatçı bu türküyü farklı bir temada işlemiş ancak orjinal hikayesi bu şekildedir. Eskiden Mardin'de kervanlarla sefere çıkılır üç-ila altı ay arası ayrılıklar yaşanır. Sabiha'da çok sevdiği ve yeni evlendiği eşinden bu vesile ile ayrılmak zorunda kalmıştı. Altı aylık bir ayrılıktan sonra kervanın dönüş haberi geldiğinde Sabiha eşini en iyi şekilde karşılamak için gece gündüz elinden gelen her türlü çabayı göstererek karşılamaya hazırlanmış. Kavuşma gününde misafirler evi tıklm tıklm doldurmuş. Kavuşmanın sevinciyle Sabiha misafirleri o kadar güzel ağırlamış ki bitab düşmüş. Eşi onun bu haline acımış ve ağzından şu sözler dökülmüş "Sabiha kıs sıhırti kumi itlai nemi" (Sabiham çok yoruldu bırak git dinlen artık) Sabiha, cevaben "Monem u monem dalal le motkun fi ihdani" (Seni koynuma almadan yatarmıyım) ve bu karşılıklı güzel sözler karşısında misafirler en uygun hareketin onları yalnız bırakmak olduğunu fark eder ve onlardan izin isteyip herkes evine çekilir. Böylece Sabiha türküsü o günden bu güne destanlaşarak gelir. Yukarıdaki sözler türkünün ruhuna uygun olması açısından yeni

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Adnan CAVA

ŞEVKO

Derleyen
Abdulkerim ÇUHA

Gör memişem çok za man dır ah le ya man şev ko
der de der man kal ma dı ah le ya man şev ko

si nem ka bar ka bar dır ah le ya man şev ko
o ya rim bi ha ber dir ah le ya man şev ko

si nem ka bar ka bar dır ah le ya man şev ko
o ya rim bi ha ber dir ah le ya man şev ko

Abdulkerim ÇUHA

Görmeişem çok zamandır Ah le yaman şevko
Sinem kabar kabardır Ah le yaman şevko
Derde derman kalmadı Ah le yaman şevko
O yarım bi haberdır Ah le yaman şevko

Diyar yaman yar yaman diyar yaman şevko
Diyar yaman yar yaman ah le yaman şevko

Mardin'in önü dağlar Ah le yaman şevko
Yarım eşarpını bağlar Ah le yaman şevko
Sen Mardin'dengideli Ah le yaman şevko
Hasret bağrımı dağlar Ah le yaman şevko

Yad oldu o yar bana Ah le yaman şevko
Uydu kötü zamana Ah le yaman şevko
Yardan ayrı düşeli Ah le yaman şevko
Mardin döndü zindana Ah le yaman şevko

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Mahmut MARDİNLİ

Söz :
Abdulkerim ÇUHA
Müzik :
Anonim

KOMŞU KIZ

Dudak la rın bal ki raz kom şu kız Öpme si ne
do yul maz Al lah Al lah Sen de ki bu gü zel lik
Kom şu kız hiç kim se de Bu lun maz Al lah Al lah

Abdulkerim ÇUHA

Dudakların bal kiraz komşu kız
Öpmesine doyumaz Allah Allah
Sendeki bu güzellik komşu kız
Hiç kimsede bulunmaz Allah Allah

Yanakların al gibi komşu kız
Dudakların bal gibi Allah Allah
O imah bakışla komşu kız
Bende gönün var gibi Allah Allah

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Edip 15 saaçı

Derleyen:
Abdulkerim ÇUHA

BERDE BERDE

Ar ı yo rum her gün se ni ner de sin şim di ner de

Ar ı yo rum her gün se ni ner de sin şim di ner de

sen dü şür dün ka ra göz lüm be ni bu za lim der de

sen dü şür dün ka ra göz lüm be ni bu za lim der de ay

ni ber de ro hi ber de ni ber de ro hi ber de

Abdulkerim ÇUHA

Arıyorum her gün seni
Nerdesin şimdi nerde
Sen düşürdün kara gözlüm
Beni bu zalim derde
Aynı berde rohi berde

Berde berde li berde
Ya yumma reffetni berde
Min heve hel esmer
Sabetni humma u berde
Aynı berde rohi berde

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Ezgi Müzik Mar.Arşu

Derleyen
Abdulkerim ÇUHA

ÇİFTTELLİ

The musical score for "ÇİFTTELLİ" is written on seven staves. It is in 3/4 time and G major. The melody is a continuous line of eighth and sixteenth notes, often beamed together. The piece starts with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The notation includes various rhythmic values and ornaments, such as grace notes and slurs. The piece concludes with a double bar line and repeat dots. The name "Abdulkerim ÇUHA" is written at the end of the seventh staff.

Mardin Halk Müziği

Yöre:
MARDİN

DALAL

Derleyen
Ömer ÖNDEROĞLU

Bir ay doğar karşıdan
yar bakıyor damdan dalal ay dalal
yar bakıyor damdan dalal ay dalal
bir kere gel burdan geç aklım al başından
şım dan dalal ay dalal aklım al başından şım
dan dalal ay dalal

Abdulkerim ÇUHA

*Bir ay doğar karşıdan
Yar bakıyor damdan dalal ay dalal
Bir kere gel burdan geç
Aklım al başından dalal ay dalal*

*Gözleri badem içi
Sen gönülüm sevinci dalal ay dalal
Gözümde akan yaşlar
Sanki birer inci dalal ay dalal*

*Şu Mardin'in gülleri
Öter bülbülleri dalal ay dalal
Değer Dünya malına
Mardin güzelleri dalal ay dalal*

Mardin Halk Müziği

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Selahattin Ayan

DOLANIR DOLANIR

Derleyen
Abdulkerim ÇUHA

do la nır do la nır kö len o la yım
çok se ve rim se ni kö len o la yım
bah çe ler de aç mış gü lün o la yım
gel ba na gel gel gü ze lim
dol dur ka deh le ri i çe lim
bu se ne de böy le ge ze lim
düş man la rın ba şı nı e ze lim

Dolanır dolanır kölen olayım
Bahçelerde açan gülin olayım
Çok severim seni kölen olayım
Gel bana gel gel güzelim
Doldur kadehleri içelim
Bu senede böyle gezelim
Düşmanların başım ezelim

Yağmur yağar sular akar göllere
Kurban olam tath şirin sözlere
Çok severim seni vernem ellere
Gel bana gel gel güzelim
Doldur kadehleri içelim
Bu senede böyle gezelim
Düşmanların başım ezelim

Mardin Halk Müziği

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Adnan CAVA

Söz: *Abdulkerim ÇUHA*
Müzik: *Anonim*

DALALI LO

O çınarın al tın da Di lek ler tu tar dık Da
la li lo Di lek ler tu tar dık Da la li lo
Di lek le ri miz i çin A dak lar a dar dık Da
la li lo A dak lar a dar dık Da la li lo

Abdulkerim ÇUHA

O çınarın altında dileklerimiz için adaklar adardık Dalalı lo
Ne oldu böyle bize bağları kopardık Dalalı lo
Oysa sevdamız için Dünya'yı yakardık Dalalı lo

Böylemi olmalıydı bu sevdanın sonu Dalalı lo
Hep ayrılık mı olur sevenlerin yolu Dalalı lo
Sensiz kalan yüreğim acılarla dolu Dalalı lo
Öksüz kalan bu yürek elem keder dolu Dalalı lo

Yöre
MARDİN

Derleyen
Abdulkerim ÇUHA

Söz: Abdulkerim ÇUHA
Müzik: Anonim

BENİM YARİM

Be nim Ya rim Köy lü dür köy lü
se ven kal bim De li dir de li
Be nim Ya rim be ni se vi yor
saz
Gülü şü göz kırpı şı e di yor bel li
Gü lü şü göz kır pı şı e di yor bel li

Abdulkerim ÇUHA

Benim yarım köylüdür köylü
Seven kalbim delidir deli
Benim yarım beni seviyor
Gülüşü göz kırpışı ediyor belli

Benim yarım esmerdir esmer
İnce beline yakışır kemer
Mardin başıma yıkılsa dursa
Benim yarım bunada değer

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Mehmet Biçkiöğlü

Söz:
Abdulkerim ÇUHA
Müzik:
Anonim

BU GECE

Bu ge ce bu ge ce dü ğün var bu
ge ce sa ba ha dek çal gı la r
ça la cak bu ge ce saz sa ba ha dek
çal gı la r ça la cak bu ge ce

Abdulkerim ÇUHA

*Bu gece bu gece düğün var bu gece
Sabaha dek çalgılar çalacak bu gece
Bu gece bu gece düğün var bu gece
Sabaha dek şarkılar susmasın bu gece*

*Damatlıklar almır bohçalara sarılır
Ellerde oynatılır düğünde bu gece
Bu gece bu gece düğün var bu gece
Sabaha dek şarkılar susmasın bu gece*

*Hediyeler takılır tepside mum yakılır
Kıza kına yakılır evinde bu gece
Bu gece bu gece düğün var bu gece
Sabaha dek şarkılar susmasın bu gece*

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Mehmet Biçkiöglü

ÇALDIĞIM BAĞLAMA

Derleyen:
Yılmaz Kurt
Müzik:
Anonim

Çal dı ğım ba ğ la ma kara göz lüm a ğ la ma
ben bu ra lı de ği lım ba na gö nül ba ğ la ma
He le yan dım yan dım yan dım ka ra ka ş lı ya
ben de kal dım kal dım kal dım e la göz lü ye

Abdulkerim ÇUHA

Çaldığım bağlama kara gözlüm ağlama
Ben buralı değilim bana gönül bağlama
Hele yandım yandım yandım kara kaşlıya
Bende kaldım kaldım kaldım ela gözlüye

Çaldığım keman halim yaman
Oniki güzel sevdim biri birinden yaman
Hele yandım yandım yandım kara kaşlıya
Bende kaldım kaldım kaldım ela gözlüye

Çaldığım cümbüş etrafı gümüş
Oniki güzel sevdim biri birinden küsmüş
Hele yandım yandım yandım kara kaşlıya
Bende kaldım kaldım kaldım ela gözlüye

Yöre
MARDİN

Derleyen
Abdulkerim ÇUHA

Kimden Alındığı
Ezgi M.M.Arşu.

DAMDAN DOLAN GEL

al lan pul lan gel gü zel sal lan gel

al lan pul lan gel gü zel sal lan gel

ka pı dan de ğil dam dan do lan gel

ka pı dan de ğil dam dan do lan gel

ka pı dan de ğil de ğil dam dan do lan gel

Abdulkerim ÇUHA

*Allan pullan gel güzel sallan gel
Allan pullan gel güzel sallan gel
Kapıdan değil damdan dolan gel
Kapıdan değil damdan dolan gel*

*Testi elinde suya inersin
Testi elinde suya inersin
Ceylanlar gibi seker gidersin
Ceylanlar gibi seker gidersin*

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
E.M.Arşu.

ESMERSİN ÇOK GÜZELSİN

Söz:
Yılmaz Kurt
Abdulkerim Çuha
Müzik:
Anonim

Es mer sin çok gü zel sin es mer sin çok gü zel sin
Ne ya zık ya lan cı sın ne ya zık ya lan cı sın
sen O gü zel ba kı şın la o tat lı
ba kı şın la be ni na sıl al dat tın be ni na sıl al dat tın sen

Esmersin çok güzelsin
Ne yazık yalancısın sen
O güzel bakışınla
Beni nasıl aldattın sen

Esmer kaşın çatarsın
Çok işveler yaparsın sen
Bir tek kusurun senin
Hiç sözünde durmazsın sen

Beyazların adı var
Çok güzel edası var vay
Seveceksen esmer sev
Bambaşka havası var vay

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Hilâ il kemancı

Söz:
Abdulkerim ÇUHA
Müzik:
Anonim

ESMER GÜZELİ

§

Gel ba na gel gel es mer gü ze li
o gü zel göz ler o tat lı gü lüş

ya nak ta ki gam zen öl dü rü yor be ni
Su susz gül ler gi bi sön dü rü yor be ni

Gel ba na gel gel es mer gü ze li §

ya nak ta ki gam zen öl dü rü yor be ni

Gel bana gel gel esmer güzeli
Yanaktaki gamzen öldürüyor beni
O güzel gözler o tatlı gülüş
Susuz güller gibi söndürüyor beni

Gel bana gel gel esmer güzeli
Yanaktaki gamzen öldürüyor beni

Salınarak gelir çeşme başına
Sürmeleri çekmiş hilal kaşına
Huyu bana uygun yaşı yaşama
Mecnun gibi çöle düşürüyor beni

Gel bana gel gel esmer güzeli
Yanaktaki gamzen öldürüyor beni

Mardin Halk Müziği

Yöre
MARDİN

Kimden Aldığı:
Mehmet Biçkioglu

Derleyen
Abdulkerim ÇUHA

GÜLÜM BANA BAKSANA

gü lüm ba na bak sa na

Ya nı yo rum ben sa na

Aş kın dan ve rem ol dum

ba na ça re bul sa na

Abdulkerim ÇUHA

Gülüm bana baksana
Yanıyorum ben sana
Aşkından verem oldum
Bana çare bulsana

Gülüm nerelerdesin
Hangi yaban eldesin
Aşkından divaneyim
Yar bana gelirmisin

DİGEL YANIMA

Söz Müzik :
Abdulkerim ÇUHA

§

Es merkalk mış o yu na ba kın bo yu na
Digel di gel di gel di gel di gel ya nı ma §

ma vi ne ya kı şı yor fi dan bo yu na
Al lı yaz ma yı sa ram sır ma sa çı na

Abdulkerim ÇUHA

*Esmer kalkmış oyuna bakın boyuna
Mavi ne yakışıyor fidan boyuna
Digel digel digel digel digel yanına
Allı yazmayı saram sırma saçına*

*Halay başı çeker mendil elinde
Halkalı gümüş kemer ince belinde
Digel digel digel digel digel yanına
Allı yazmayı saram sırma saçına*

Yöre
MARDİN

Kimden Alındığı
Mihail

ÇAPKIN HOVARDA

Söz:
Abdulkerim ÇUHA
Müzik:
Anonim

Bir e li yağ da Bir e li bal
da Saz Bom boş ge zi yor
Ko ca Dün ya da Saz Her gün bir da
la ko nu yor Çap kın ho var da
Her gün bir da la ko nu yor Çap kın ho var da

Abdulkerim ÇUHA

*Bir eli yağda bir eli balda
Bomboş geziyor koca Dünya'da
Her gün bir dala konuyor
Çapkin hovarda*

*Bir elde cımbız bir elde ayna
Umrunda değil yansa da Dünya
Her gün bir yürek yakıyor
Çapkin hovarda*

ÖZGEÇMİŞ

ÖZ GEÇMİŞ

Fotoğraf

Gülay ATAY, 24.02.1991 tarihinde Amasya'da doğdu. Amasya Alptekin Anadolu Lisesi'ni bitirdikten sonra Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı'ndan 2013 yılında mezun oldu. Mezuniyetinden bu yana Mardin/Midyat ilçesinde müzik öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

İletişim Bilgileri

Email : glyaty.05@gmail.com

Telefon : 05453761600

Orcid No: 0000-0002-1158-6794